

Stockholms stads sjukhusdirektion och i samband därmed stående institutioner.

Sjukhusdirektionen.

Brunkebergstorg 13 (postadress: Box 16385, Stockholm 16; postgirokonto nr 50324); t. 22 30 80. Direktionen sammanträder i regel de tre första helgfria tisdagarna i varje månad kl. 15,30.

De i äldre tider upprättade sjukvårdsanstalterna voro närmast att anse som allmänna barmhärtighetsinrättningar för omhändertagande av fattiga sjuka. Bland de tidigare sjukhusen av denna art märkas det medeltida helgeandshuset och det år 1551 inrättade Danviks hospital. Den första sjukvårdsinrättningen i Sverige, avsedd uteslutande för botande av sjukdomar, är det år 1752 i Stockholm öppnade Serafimerlasarettet. Speciella sjukvårdsanstalter inrättades av staden för vården av könssjuka och för mottagande av sjuka vid inträffade epidemier, men sjukhusväsendet i allmänhet framträdde som en kommunal uppgift huvudsakligen först efter tillkomsten av 1862 års kommunallagar. Uppgifter angående upprättandet av stadens nuvarande sjukhus lämnas i det följande under resp. sjukhus.

Hälsovårdsnämnden utsåg tidigare särskilda styrelser för förvaltning av vart och ett av huvudstadens sjukhus med undantag av Epidemisjukhuset, som alltid stått under nämndens omedelbara förvaltning. Genom hälsovårdsnämndens beslut den 7 december 1921 genomfördes emellertid fr. o. m. år 1922 en centralisering av sjukhusförvaltningen så till vida, att i stället för de lokala sjukhusstyrelserna inrättades en under hälsovårdsnämnden lydande, för de olika sjukhusen gemensam central sjukhusstyrelse. Undantag gjordes dock för Sachsska barnsjukhuset, som på grund av donationsbestämmelser tills vidare fick behålla sin särskilda styrelse. Detsamma gällde barnsanatoriet Tjärnan. Även Epidemisjukhuset stod i vissa fall utanför den gemensamma sjukhusstyrelsen och sorterade liksom förut direkt under hälsovårdsnämnden.

Den 22 juni 1928 utfärdades lag om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen), som trädde i kraft den 1 januari 1929 och ägde giltighet till den 1 januari 1942. Lagen gällde med vissa undantag för sådana sjukhus, beträffande vilka landsting eller kommun helt eller till viss kvotdel i sista hand ansvarade för driftkostnaderna.

I anslutning till nämnda sjukhuslag utfärdade

k. m:t den 16 september 1932 reglemente för Stockholms stads sjukhus, varigenom förordnades, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelas vård, som avses i sjukhuslagen, fr. o. m. den 1 januari 1933 skulle förvaltas av en gemensam direktion, *Stockholms stads sjukhusdirektion*, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot mötte i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda beslöto.

Enligt nu gällande lag den 20 december 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen), som trädde i kraft den 1 januari 1942, åligger det stad, som ej deltagit i landsting, att för dem, som hava sin vistelseort eller hemort inom staden, ombesörja anstaltsvård för sjukdom, skada eller kroppsfel, i den mån icke annan drager försorg om sådan vård. I enahanda omfattning bör stad, som nyss nämnts, ombesörja anstaltsvård vid barns börd. Kommun, som driver sjukhus, är pliktig att åt lämplig kommunal nämnd eller annat kommunalt organ uppdraga att vara sjukvårdsberedning med uppgift att fullgöra den verksamhet, som enligt 4 § sjukhuslagen åligger sådan beredning.

Den 20 december 1940 utfärdade k. m:t även reglemente för Stockholms stads sjukhus, som trädde i kraft den 1 januari 1942. I reglementet förordnas, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelas vård, som avses i sjukhuslagen, skola förvaltas av en gemensam sjukhusdirektion, såframt stadsfullmäktige det besluta. För Stockholms stads sjukhus skola lända till efterrättelse reglementets föreskrifter, så ock, i den mån ej annat följer av reglementet, bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan den 20 december 1940. Jämlikt nyssnämnda reglemente må stadsfullmäktige, om så finnes lämpligt, åt sjukvårdsberedningen uppdraga förvaltningen av sådan utav staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningen enligt ej tillkommer annan myndighet.

Enligt lag den 20 december 1940 om ändring i vissa delar av epidemilagen den 19 juni 1919, skall ledningen av epidemisjukhusväsendet inom varje epidemidistrikt tillkomma en epidemianmänd. Sådan nämnd i stad, som utgör eget epidemidistrikt, är efter stadens bestämmande hälsovårdsnämnden eller sjukvårdsberedningen. Bestämmer staden, att sjukvårdsberedningen skall

vara epideminämnd, skall förste stadsläkaren vara ledamot av nämnden.

I anslutning till utfärdad ny sjukhuslagstiftning fastställde överståthållarämbetet den 31 januari 1942 instruktion för sjukhusdirektionen. Enligt denna instruktion handhar direktionen de förvaltningsuppgifter, som enligt sjukhuslagen, sjukhusstadgan samt reglementet för Stockholms stads sjukhus ankomma på sjukvårdsberedning. Direktionen utgör därjämte sådan gemensam direktion för stadens sjukhus, varom i reglementet stadgas, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot möter i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda besluta. Direktionen är stadens epideminämnd. Den utövar tillika, såframt ej stadsfullmäktige för särskilt fall annorlunda besluta, ledningen av sådan utav staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningen enligt ej tillkommer annan myndighet.

Direktionen åligger att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem äskas.

Efter framställning av stadsfullmäktige har k. m:t den 6 februari 1942 medgivit att sjukhusdirektionen tills vidare må vara barnmorskestyrelse i Stockholm. Genom stadsfullmäktiges beslut den 26 juni 1945 har tuberkulosbyrån, numera benämnd centraldispensären (se sid. 482), överförs från hälsovårdsnämndens till sjukhusdirektionens stat.

Med avseende å sinnessjukvården har staden i ett år 1925 mellan staten och staden ingått avtal förbundit sig att för framtiden, med vissa undantag, omhänderhava anstaltsvården för i staden hemortsberättigade sinnessjuka mot viss ersättning härför av statsmedel. Angående sinnessjukhus, som staden jämlikt berörda avtal upprätthåller, gäller vad i stadgan angående sinnessjukvården i riket den 19 september 1929 är föreskrivet angående kommunala sinnessjukhus. I stället för 104 § i denna stadga gälla emellertid dels i tillämpliga delar reglementet för Stockholms stads sjukhus, samt, i den mån ej annat följer av reglementet, bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan, dels och särskilda av k. m:t den 6 december 1935 utfärdade bestämmelser angående Stockholms stads sinnessjukhus. Beträffande frågan om revision av 1925 års avtal, se sid. 528.

Förvaltningen av den öppna vården av psykiskt sjuka (se sid. 491) handhaves av sjukhusdirektionen. Stadsfullmäktige hava den 17 december 1956 avgivit yttrande med anledning av remiss av ett av sjukhuslagstiftningskommittén avlämnat betänkande med förslag till ny sjukhuslag m. m. (Utl. 1956: nr 392).

Sjukhusdirektionen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för direktionens ledamöter väljas av

stadsfullmäktige för en tid av fyra år. Vid sammanträde med direktionen äga sjukhusdirektören och förste stadsläkaren närvara och deltaga i överläggning med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad i protokollet. Direktionen utser årligen inom sig en vice ordförande.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter och suppleanter för tiden 1957—1960 ägde rum den 7 december 1956.

Under sjukhusdirektionen lyder direktionens expedition, vars chef är sjukhusdirektören.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads sjukhusdirektion, fastställd av ÖÅ 31 jan. 1942 (Kf 1942: nr 8). Lag 20 dec. 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen) (Kf 1941: nr 72), med ändr. K. sjukhusstadga 20 dec. 1940 (Kf 1941: nr 73), med ändr. K. reglemente 20 dec. 1940 för Stockholms stads sjukhus, med ändr. (Kf 1941: nr 75, 1956: nr 28). Sinnessjuklag 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket (Kfh 1946: sid. 614), med ändr. Avtal mellan staten och Stockholms stad angående sinnessjukvårdens ordnande, godkänt av k. m:t 18 dec. 1925 och av SF 19 okt. 1925 (Kf 1925: nr 76). Särskilda bestämmelser ang. Stockholms stads sinnessjukhus, fastställda av k. m:t 6 dec. 1935 (Kf 1935: nr 30, sid. 4), med ändr.

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 189,401,177 kr. (därav engångs 3,874,820 kr.), dessutom förslagsmedel 5,592,230 kr., kapitalbudgeten 148,950 kr., låneomedel, i linjen 3,706,720 kr., inom linjen 8,195,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 55,453,285 kr.

Sjukhusdirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Thorsson, f. Bagger-Sjöbäck, Inga M., förbundsordförande, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Hedelius, A. Hj., lektor.

Karlsson, Hans G. B., organisationschef, stadsfullm.

Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullm:s 2:e vice ordf.

Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.

Öhman, H. G., prakt. läkare.

Suppleanter¹⁾.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm.
Andersson, Sten S., ombudsman, stadsfullm.
Ellwyn, B. Christina, förste byråsekreterare.
Gärdstam, R. G. I., prakt. läkare.

Sekreterare (5,940 kr.).

Engström, S. O. L., borgarrådssekreterare (se sid. 131).

Sjukhusdirektionens delegerade.**Budgetdelegerade.**

Kyling, K. F. F., ordf.: **Thorsson, f. Bagge-Sjöbäck, Inga M.**; **Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.**

Suppleanter: **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**; **Lönnqvist, F. O.-F.**

Byggnadsdelegerade.

Byggnadsdelegerade hava till uppgift att omhändervärdna de byggnadsföretag, som sjukhusdirektionen uppdrager åt delegerade att ombesörja.

Kyling, K. F. F., ordf.; **Lönnqvist, F. O.-F.**; **Öhman, H. G.**

Suppleanter: **Gärdstam, R. G. I.**; **Karlsson, Hans G. B.**

Delegerade

utsedda av stadsfullmäktige med uppgift att deltaga vid behandling i byggnadsdelegerade av ärenden rörande om- och tillbyggnad av Sabbatsbergs sjukhus.

Friberg, S. A., professor; **Wejke, G. W.**, generaldirektör.

Sekreterare.

Kolm, E. B., förste kammarskrivare (se sid. 439).

Delegerad för Tjárnans sanatorium.

Pehrson, C. G.

Poliklinikersättningsdelegerade.

Poliklinikersättningsdelegerade hava till uppgift att granska underläkarnas redogörelser för polikliniktjänstgöring och i samband därmed

¹⁾ Ordföranden och ledamoten hr Hedelius skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna hr Gärdstam, fröken Ellwyn, fru Ander och hr Andersson i nu nämnd ordning, ledamöterna fru Kollberg och hr Lönnqvist skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna fröken Ellwyn, hr Gärdstam, fru Ander och hr Andersson i nu nämnd ordning, samt vice ordföranden och ledamöterna hrr Karlsson och Öhman av suppleanterna fru Ander, hrr Andersson, Gärdstam samt fröken Ellwyn i nu nämnd ordning.

företagna poliklinikoperationer, för vilka ersättnings skola utgå.

Öhman, H. G.; **Gärdstam, R. G. I.**; **Anderson, K. E. H.**

Delegerade för skärmbildsbyrån

(se sid. 483).

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 498).

Byggnadskommittéer tillhörande sjukhusdirektionens förvaltningsområde.**Sabbatsbergs sjukhus' byggnadskommitté.**

Den 19 februari 1940 beviljade stadsfullmäktige ett anslag å 4,389,000 kr. till uppförande av nybyggnader för panncentral och kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (jfr Utl. 1940: nr 58). Sjukhusdirektionen beslöt den 26 juni 1941 tillätta en byggnadskommitté för planläggningen och uppförandet av dessa nybyggnader. Den 20 mars 1944 nedsatte stadsfullmäktige anslaget belopp till 4,029,000 kr. (se Utl. 1944: nr 81). Jfr sid. 431. Kliniken i fråga invigdes under år 1949. Byggnadskommittén har vid tiden för kalenderens tryckning ännu ej avslutat sin verksamhet.

Ledamöter.

Mårtens, G. H. M., direktör, stadskollegiets ordf., ordf.; **Höjer, Gerda**, ombudsman, vice ordf.; **Anderson, Knut Hj.**, kontorschef; **Westman, A. E.**, professor, överläkare; **Wetterdal, P. L.**, professor, överläkare; en vakant.

Suppleant: **Johansson, Erik G.**, f. d. förbundskassör.

Sekreterare.

Vakant.

Byggnadskommittén för Sachsska barnsjukhuset.

Sedan stadsfullmäktige den 19 november 1945 beviljat anslag å 2,270,000 kr. för om- och tillbyggnad av Sachsska barnsjukhuset, beslöt stadsfullmäktige, efter framställning av sjukhusdirektionen, den 28 januari 1946 tillätta en kommitté av fem personer med uppdrag att verkställa den ifrågavarande om- och tillbyggnaden. Den 16 juni 1947 beviljade stadsfullmäktige ett tilläggsanslag å 153,000 kr. För ombyggnad av barnsjukhuset hava stadsfullmäktige den 21 november 1949 anvisat ett reservationsanslag å 614,000 kr. (Utl. 1949: nr 52).

Vidare hava stadsfullmäktige den 18 februari och den 17 november 1952 anvisat ytterligare 605,000 kr. för ombyggnad m. m. av sjukhuset (Utl. 1952: nr 414).

Denna ombyggnad jämte vissa ändringsarbeten beräknas kunna slutföras under år 1957.

Ledamöter.

Sachs, R., direktör, ordf.; **Heyman**, f. Thiel, Agda, fru; **Nessen**, N. S., byggnadsingenjör; **Wallgren**, A. J., professor emeritus, f. d. överläkare; en vakant.

Sekreterare (1,200 kr.).

Hägglund, B. A. K., syssloman (se sid. 478).

Sjukhusdirektionens rådgivande organ.

Planeringskommittén.

Brunkebergsgator 13, C.; t. 22 30 80.

Planeringskommittén tillsattes av sjukhusdirektionen den 16 november 1949 med uppgift att utarbeta förslag till generalplaner och programutredningar för sjukhusväsendet (med undantag för Sabbatsbergs sjukhus). Åt planeringskommittén har även uppdragits att handhåva planläggningen av stadens sjukhusvård vid krig eller krigsfara. Sedermera har planeringskommittén övertagit det tidigare av en särskild kommitté bedrivna arbetet med utredning om Sabbatsbergs sjukhus' utbyggnad (utredningskommittén för Sabbatsbergs sjukhus). I anslutning härtil har kommittén utökats med två nya ledamöter.

Kommittén biträdes i sitt utredningsarbete av planeringsavdelningen vid direktionens expedition.

Ledamöter.

Kyling, K. F. F., borgarråd, ordf.; **Lönnqvist**, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.; **Pehrson**, C. G., sjukhusdirektör; **Öhman**, H. G., prakt. läkare.

Suppleanter: **Gärdstam**, R. G. I., prakt. läkare; **Karlsson**, Hans G. B., organisationschef, stadsfullm.

Ledamöter

(med uppgift att deltaga i kommitténs utredning rörande ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus).

Friberg, S. A., professor (i egenskap av rektor vid Karolinska institutet); **Wejke**, G. W., generaldirektör (utseend av k. m:t).

Sekreterare.

Fredriksson, H. E. (se sid. 439).

Tuberkulosrådet.

Med anledning av ett utav stadskollegiets tuberkuloskommitté avgivet betänkande angående tuberkulosvårdens organisation och tuberkuloseftervårdens utbyggnad (Bih. 1945: nr 11) beslöt stadsfullmäktige den 26 juni 1945 anmoda sjukhusdirektionen att utse ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa de utredningar angående tuberkulosvården, som sjukhusdirektionen uppdrager åt rådet, samt i övrigt på anmodan av direk-

tionen avgiva yttranden i tuberkulosfrågor. Rådet består av sju ledamöter jämte lika många suppleanter vilka väljas av direktionen för en tid av ett år. Sjukhusdirektionen, hälsovårdsnämnden, socialnämnden, barnavårdsnämnden, lärlings- och yrkesskolestyrelsen, arbetsnämnden i Stockholm samt centralstyrelsen för lungsjuka i Stockholm skola vara representerade med vardera en ledamot och en suppleant. Ordförande och vice ordförande utses inom rådet. Överläkaren vid centraldispensären är föredragande i rådet.

Författning. Instruktion för tuberkulosrådet antagen av sjukhusdirektionen 21 maj 1952 (Kf 1952: nr 58).

Ang. Centraldispensären, se sid. 482.

Ledamöter.

Granath, K.-E., barnavårdsdirektör (för barnavårdsnämnden); **Kyling**, K. F. F., borgarråd, ordf. (för sjukhusdirektionen); **Bjurström**, O. E., förste stadsläkare (för hälsovårdsnämnden); **Hagström**, f. Svensson, Anna M., studierektor (för socialnämnden); **Lindqvist**, Vivan L. M., inspektör (för arbetsnämnden); **Hamrin**, Bell I., kassör (för lärlings- och yrkesskolestyrelsen); **Åkerström**, L. J. P., tjänsteman (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Suppleanter.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm. (för sjukhusdirektionen); **Quarnå**, K. P., tf. andre stadsläkare (för hälsovårdsnämnden); **Holmblad**, Margit E., kammarskrivare, stadsfullm. (för socialnämnden); **Heyman**, f. Almstrand, Ingrid, fru (för barnavårdsnämnden); **Carlson**, f. Olsson, Elna S. E., fru (för lärlings- och yrkesskolestyrelsen); **Julin**, K. A. B., assistent (för arbetsnämnden); **Johansson**, P. O., kassör (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Sekreterare.

Enström, K. O., syssloman (se sid. 482).

Central förvaltning.

Genom beslut den 16 november 1953 hava stadsfullmäktige godkänt ett av stadskansliets organisationsavdelning framlagt förslag till omorganisation av sjukhusdirektionens centrala förvaltning (Utl. 1953: nr 351). Den nya organisationen innebär i stort, att den centrala förvaltningen uppdelats i en utrednings- och en byggnadsavdelning samt två förvaltningsavdelningar, varav en för ekonomiärenden och en för sjukvårdsärenden. Utrednings- och byggnadsavdelningarna sortera direkt under sjukhusdirektören. Sedermera har jämväl inrättats en särskild planeringsavdelning. De båda förvaltningsavdelningarna förestås av ekonomidirektören respektive kanslidirektören.

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 2,314,182 kr. (därav engångs 9,340 kr.), dessutom förlagsmedel 2,164,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 169,500 kr.

Sjukhusdirektionens expedition.

Brunkebergstorg 13; t. 22 30 80; expeditionstid: 9.30—11.30, 13—15 (lördagar 9.30—11.30, 13—14).

Sjukhusdirektören biträder sjukhusdirektionen vid handhavandet av dess uppgifter. Han utövar under direktionen i dess egenskap av sjukvårdsberedning den centrala ledningen av sjukhusväsendet samt har därvid att, såvitt på honom ankommer, söka befordra sjukhusens och sjukvårdens ändamålsenliga skötsel och utveckling. Sjukhusdirektören är direktionens föredragande och verkställande tjänsteman samt chef för dess expedition. Han äger ock att utan direktionens hörande fatta beslut i vissa ärenden.

Sjukhusdirektör (B 21).

Pehrson, C. G. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1958); t. 22 30 80; mottagningstid: efter överenskomelse per telefon.

Utredningsavdelningen.

Sekreterare (31).

Mæchel, S. G. D.

Notarie (26).

Vakant, *tf. Hägglid, S. G.*

Förste amanuens (13,332 kr.).

Vakant.

Kontorsskrivare (13)

(nuv. inneh. 16).

Karlsson, Nelly E. E.

Ett kanslibiträde.

Registratorsexpeditionen.

Förste kontorsskrivare (16).

Åhrman, Ingrid S.; Wikström, Lillemor M. B.

Ett kanslibiträde.

Planeringsavdelningen.

Kanslichef (B 15).

Lindström, E. L. A.

Sekreterare (31).

Fredriksson, H. E.

Biträdande sekreterare

(22,632—16,584 kr.).

Wictorson, K.-E. A.; Zetterblad, U. F.

Byggnadsavdelningen.

Lilla Nygatan 8, 1 tr., C.; t. 20 14 73, 21 48 90, 21 49 30, 21 21 69, 11 96 95.

Byggnadsintendent (37)

(nuv. inneh. B 15).

Törn, E. W.

Byråingenjör (33).

Hallnäs, T. J.

Ingenjörer.

En vakant (31). *tf., Lundqvist, N. O.; Blomster, E. A. (28); Eriksson, A. (28); Lundqvist, N. O. (28), tj. (se ovan); Ekwall, H. P. (28); Gustafsson, H. A. (28); en vakant (25), tf. Ahlin, T. I.*

Underingenjör (23).

Ahlin, T. I., tj. (se ovan).

Förste kammarskrivare (23).

Kolm, E. B.

Förste verkmästare (21).

Kratz, E. G.; en vakant.

Ett kanslibiträde, ett ritbiträde.

Ekonomiavdelningen.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80.

Ekonomidirektören är närmaste chef för sjukhusdirektionens förvaltningsavdelning för ekonomiareiden (ekonomiavdelningen) och har som sådan att leda och övervaka arbetet inom avdelningen samt under direktionen och sjukhusdirektören utöva det centrala överinseendet över den ekonomiska förvaltningen av sjukhusen och övriga under direktionen lydande institutioner. Ekonomidirektören åligger vidare att bereda och på sjukhusdirektörens uppdrag och i hans ställe i direktionen föredraga sådana ekonomiska förvaltningsärenden, som icke äro att hänföra till sjukvårdsberedningens verksamhetsområde, samt bringa till verkställighet de beslut, som därvid fattas, ävensom att i vissa fall självständigt besluta i sådana ärenden.

Ekonomidirektör (B 15).

Wedefelt, G. F. Gson; mottagningstid: vardagar utom lördagar 14—15.

Kameralbyrå.

Kamrerare (33).

Edwall, E. H. A.; mottagningstid: 9—10.

Kamrerare (26).

Vakant, *tf. Alström, N. A.*

Förste amanuens (13,332 kr.).

Vakant.

Kontorsassistenter (18).

Ersson, Kerstin M.; Svärd, S. Ch., tjl., *tf.*
Wrisemo, f. Ternstedt, Sargit T.; Haggliid, S. G.,
tjl. (se sid. 439); Börjesson, f. Albertson, Karin;
Sundell, Britt T.

Förste kontorsskrivare (16).

Wrisemo, f. Ternstedt, Sargit T., tjl. (se ovan),
tf. Landing, f. Wetterström, Marianne R.

Fyra kanslibiträden (därav ett tillfälligt),
tre kontorsbiträden (därav ett tillfälligt under
8 mån. av året).

Vaktmästarexpeditionen.

Förste expeditionsvakt (12).

Strömberg, H. H.

Tre expeditionsvakter, ett expeditions-
vaktsbiträde, två telefonister.

Budgetbyrån.

Intendent (31).

Furuby, B. V.

Förste kammarsskrivare (23).

Jemstedt, S. O., tjl. (se sid. 453), *tf.* Öberg,
H.-Å. G.

Förste amanuens (13,332 kr.).

Jansson, R. Berit.

Ett kanslibiträde.

Inköps- och förrådsbyrån.

Herkulesgatan 26, 1 tr., C.; t. 22 30 80.

Intendent (31).

Garpendal, C. H. G.; mottagningstid: 14—15
(lördagar 13—14).

Näringskonsulent (24).

Sundberg, Iris A.

Förste kammarsskrivare (23).

Rentzhog, Y. A.

Kontorsassistent (18).

Norén, f. Filhm, Astrid L.

En kontorsskrivare, ett kanslibiträde,
ett kontorsbiträde.

Apotekare (B 12).

Ekstrand, H. G.

Lilla Nygatan 12, 1 tr., C.; t. 11 85 95,
20 11 37, 20 10 28.

Inredningsarkitekt (26)

(nuv. inneh. 28).

Andersson, N. B.

Biträdande inredningsarkitekt (25).

Karlberg, N. G. A.

Förste kammarsskrivare (23).

Andersson, Å. M. F.

Ett kanslibiträde, en vaktmästare, ett
kontorsbiträde.

Centralförrådet, se sid. 443.

Centraltvättinrättningen, se sid. 444

Sjukvårdsavdelningen.

Brunkebergsgator 13, C.; t. 22 30 80.

Kanslidirektören är närmaste chef för
sjukhusdirektionens förvaltningsavdelning för sjuk-
vårdsärenden (sjukvårdsavdelningen) och har som
sådan att leda och övervaka arbetet inom avdel-
ningen samt under direktionen och sjukhusdirek-
tören utöva det centrala överinseendet över sjuk-
vårdsanstalternas ändamålsenliga utnyttjande även-
som handlägga vissa personalärenden. Kansli-
direktören åligger vidare att bereda och på sjuk-
husdirektörens uppdrag och i hans ställe i direk-
tionen föredraga sådana sjukvårds- och personal-
ärenden, som icke äro att hänföra till sjukvårds-
beredningens verksamhetsområde, samt bringa till
verkställighet de beslut, som därvid fattas, även-
som att i vissa fall självständigt besluta i så-
dana ärenden.

Kanslidirektör (B 15).

Anderson, K. E. H.; mottagningstid: 10—11.

Sjukvårdsbyrån.

Sekreterare (31).

Thylén, M. A. V.

Läkarassistent (15,840 kr.).

Engström, C. E., *tf.*

Förste amanuens (14,058 kr.).

Karlsson, B. S.

Assistent (18).

Andersson, E. L.

Ett kanslibiträde.

Sakkunnig i medicinska frågor
(10,560 kr.).

Hansson, N. H.

Sjukhuscentralen, se nedan.

Sjukhusavgiftsdelegerades exp., se sid. 446.

Personalbyrån.

Sekreterare (31).

Albinsson, N. G.

Förste kammarsskrivare (23).

Andersson, E. E., tjl. (se sid. 450), *tf. Lyttkens*, B. R.

Kontorsassistent (18).

Lyttkens, B. R., tjl. (se ovan).

En *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*.

Ombudsmansexpeditionen

(gemensam med socialnämnden, se sid. 273).

Ombudsman.

Grünberger, H., tjl. (se sid. 525), *tf. Rönquist*, A. (se sid. 273).

Aktuarie.

Brisenius, O. A. (se sid. 273).

Sjukvårdsanstalter.

(Adresser, telefoner, expeditionstider: se nedan under respektive sjukhus.)

Den för sjukvården vid visst sjukhus ansvarige läkaren eller, där flera sådana finnas, den av dem, som därtill av direktionen förordnas, är enligt sjukhuslagen mellan direktionens sammanträden sjukhusets inför direktionen ansvarige styresman. — För sjukvården vid sjukhus eller avdelning därav ansvariga läkare benämnas i sjukhusreglementet överläkare.

Vid varje sjukhus skall finnas en av direktionen tillsatt sysselman, som har att under direktionens förmänskap handhåva sjukhusets ekonomiska förvaltning m. m. samt att under styresmannens övervakning ordningen inom sjukhuset och mathållningen ävensom hålla uppsikt över underordnad personal.

Övannämnda bestämmelser rörande styresman gälla ej blott egentliga sjukhus, barnbördshus och sinnessjukhus utan även epidemisjukhus och konvalescenthem. Tillsättande av sysselman är däremot ej obligatoriskt vid konvalescenthem.

En utförlig redogörelse för Stockholms stads sjukhusväsen ingår i Bih. 1933: nr 60. Rörande planering för sjukhusväsendet, se sid. 438.

Författningar. Instruktioner för styresman, överläkare, sysselman och husmoder, fastställda av sjukhusdirektionen 17 febr. samt 3 och 17 mars 1943 (Kf 1943: nr 11), med ändr.

Stat år 1957. (Sjukhusvård.) Utgifter: driftbudgeten 137,757,987 kr. (därav engångs 2,884,414 kr.), dessutom förlagsmedel 339,350 kr.; kapital-

budgeten, låne-medel, i linjen 2,959,000 kr., inom linjen 7,790,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 41,264,305 kr.

(Bidrag och ersättningar till utomstående institutioner.) Utgifter: driftbudgeten 24,065,568 kr. (därav engångs 15,000 kr.), dessutom förlagsmedel 354,000 kr.; kapitalbudgeten, låne-medel, i linjen 747,720 kr.; inkomster: driftbudgeten 956,000 kr.

Gemensamma institutioner.

Sjukhuscentralen.

Brunkbergsgator 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen» (efter expeditionstidens slut 22 30 81 eller 22 30 82); expeditionstid: 9 —16, lördagar 9—14 (telefonvakt hela dygnet).

Den 1 december 1930 beviljade stadsfullmäktige medel till hälsovårdsnämnden för upprättande av en sjukhuscentral för förmedling av patient-intagning på stadens sjukhus. Verksamheten började den 1 februari 1931. År 1933 överflyttades sjukhuscentralen från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen i samband med uppdelningen av arbetsuppgifter mellan dessa nämnder.

Sjukhuscentralen har till uppgift att med ledning av från sjukhusen erhållna uppgifter föra tablå över beläggningen i stadens sjukhus (med undantag av epidemisjukhus, sanatorier och sinnessjukhus) samt att lämna anvisning i lediga platser i dylika sjukhus till personer, som innehåva läkarremiss för sjukhusvård. Dessutom åligger det sjukhuscentralen att lämna allmänheten upplysning om formerna och villkoren för intagning i stadens sjukhus och konvalescenthem, sjukhusens tider för intagning och besök, sjukhusavgifter, stadsdistriktsläkare och i staden vakthavande läkare, stadsjuksköterskor och villkoren för deras anlitande, annan sköterskevärd för mindre bemedlade, stadens polikliniker, fattigvårdens distriktsbyråer och andra frågor rörande stadens sjukvård. Vidare skall sjukhuscentralen förmedla sjuktransporter i samarbete med brandförsvaret (brandkåren) (jfr sid. 209) och medelst sjuktransportflygplan, stationerat vid Kungl. Roslagens flygför, huvudsakligen avsett för sjuktransporter från Stockholms skärgård (t. »flygambulansen»). Sjukhuscentralen svarar på namnanropet t. 90 000 namnanrop »J o u r h a v a n d e l ä k a r e», se sid. 499.

Författningar. Instruktioner för sjukhuscentralen samt där tjänstgörande läkare och sköterskor m. m., fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 125). Bestämmelser m. m. rörande sjukhuscentralens verksamhet, fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 31).

Chef.

Kanslidirektören.

Läkare.

Engström, C. E., *tf.*; mottagningstid: vardagar utom lördagar 14—15, lördagar 9,30—10,30. Sju översköterskor.

Blodförmedlingsverksamhet.

År 1934 organiserades vid S:t Görans sjukhus en blodgivarcentral för undersökning och blodgruppering av personer, vilka ställt sig till förfogande för blodgivning. År 1939 överflyttades centralen till S:t Eriks sjukhus medicinska poliklinik. Från nämnda tidpunkt började även depåblod tillhandahållas. Förmedling av blodgivare till såväl kommunala som övriga sjukvårdsinrättningar skedde till år 1945 genom sjukhuscentralen, där även register över blodgivarna fördes. Vid denna tidpunkt hade efterfrågan på transfusionsblod ökat i sådan utsträckning, att en utökning av personalen måste ske. Samtidigt överflyttades förmedlings- och registreringsverksamheten från sjukhuscentralen till en särskild expedition inom sjukhusdirektionens centrala förvaltningslokaler. Efter expeditionstidens slut sker dock förmedling fortfarande genom sjukhuscentralen. På grund av ökad efterfrågan på depåblod har ordnats blodgivarcentraler vid Sabbatsbergs sjukhus år 1952 och Södersjukhuset år 1953.

Till blodförmedlingsverksamheten har fr. o. m. år 1957 knutits ett serologiskt laboratorium för blodgrupperingar och iörprov vid blodtransfusioner. Dessutom avses att under samma år överflytta till blodförmedlingsverksamheten de för de fristående mödravårdscentralerna erforderliga undersökningarna av Rh-proven. Sjukhusdirektionen har den 12 december 1956 fastställt de ersättningar, som skola uttagas för ifrågavarande undersökningar.

Ersättning till blodgivare utgår med 28 kr. per gång, inklusive reseersättning. Därest väntetiden överstiger 15 min. utgår därjämte ersättning med 2 kr. för varje påbörjad halvtimme.

Föreståndare (4,800 kr.).

Sköld, E. G. V.

Läkare.

Ramgren, O. G. (30); Tengberg, J.-E. T.¹)

Blodgivarregistret, Brunkebergstorg 13, 1 tr., C., t. 22 30 80. Expeditionstid: 9—15, lördagar 9—14. Förmedling av blodgivare efter tjänstgöringstidens slut genom sjukhuscentralens försorg.

Blodgivarcentralen, S:t Eriks sjukhus, Fleminggatan 22, K., t. 22 15 40. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: torsdagar 17—18.

Blodgivarcentralen, Sabbatsbergs sjukhus, Dalagatan 9 och 11, Va., ing. från Tegnér-

¹ Tillika förste underläkare å medicinska avd. I vid S:t Eriks sjukhus.

gatan, t. 22 05 40. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: måndagar 16—18.

Blodgivarcentralen, Södersjukhuset, Årstalunden, Sö., t. 23 70 00. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: tisdagar 16—18.

Tre översköterskor (därav en halvtidstjänst), en laboratorieöversköterska, en kontorsskrivare, tre sjuksköterskor, fem kanslibiträden (därav en 5-timmarsjänst), tre kontorsbiträden, ett första sjukvårdsbiträde, sex laboratoriebiträden, tre städerskor. Dessutom viss personal gemensam med sjukhusen.

Personalvård.

Personalläkarvård.

Stadsfullmäktige godkände den 15 oktober 1955 vissa riktlinjer för en förtroendeläkarinstitution inom stadens förvaltning. För sjukvårdsroteln inrättades i samband därmed en arvodesbefattning som central förtroendeläkare. Denne förtroendeläkare har i huvudsak rådgivande och kontrollerande uppgifter i samband med nyanställningsundersökningar, arbetsplatsens hygien och arbetsriskundersökningar, sjuk- och hälsokontroll, undersökningar om arbetstagares arbetsförmåga samt förande av hälsoregister.

Inom sjukhusdirektionens förvaltningsområde, finnas dessutom nio personalläkardistrikt med en förtroendeläkare i varje med huvudsaklig uppgift att personligen undersöka nyanställda och utfärda läkarintyg enligt för staden fastställt formulär; ävensom — i förekommande fall — granska av annan läkare utfärdat intyg; samt i övrigt biträda den centrale förtroendeläkaren med hälsokontrollen samt utredningar och undersökningar i övriga sjuk- och hälsofrågor m. m. Distriktsförtroendeläkare är skyldig att tjänstgöra i den omfattning, varom överenskommelse träffats och äger rätt att mot arvode enligt den av kungl. maj:t fastställda läkarvårdstaxan inom de lokaler, med den personal och på de tider, som anvisats, lämna konsultation och vård åt den sjukhusdirektionens personal, som är anställd inom distriktet (överenskommelse mellan Sveriges läkarförbund och staden den 26 mars 1956).

Central förtroendeläkare (7,800 kr.).

(Gemensam för sjukvårdsroteln.)

Friberg, L. T.; mottagningstid: torsdagar 8,30—10 å Eastmaninstitutet; t. 34 91 40; fredagar 8,30—10 å sjukhusdirektionens expedition; t. 22 30 80.

En deltidsanställd mottagningssköterska.

Distriktsförtroendeläkare

(7,150—2,400 kr.).

Nordenberg, S. L. (Södermalms distrikt); t. 23 70 00; Mattson, S. L. (Norrmalms distrikt); t. 22 05 40;

Ekberg, K. E. E. (Epidemisjukhusets distrikt); t. 22 53 40; Ågren, N. O. (Beckomberga sjukhus' distrikt) (se sid. 471); Hansson, A. F. (Långbro sjukhus' distrikt) (se sid. 469); Widman, C. L. (S:t Görans sjukhus' distrikt); t. 22 20 40; Jansson, K. T. (S:t Eriks sjukhus' distrikt) (se sid. 466); t. 22 15 40; Dalén, A. G. (Centralsjukhusens distrikt) (se sid. 483); von Holst, J. H. (Söderby sjukhus' distrikt) (se sid. 467).

För hembesök hos sjukanmäld personal, i första hand vid Beckomberga och Långbro sjukhus, finnes fr. o. m. den 1 januari 1951 särskild översköterska anställd.

Översköterska (14).

Lundquist, Margit C. M.

Personalkonsulentverksamhet.

Den 17 december 1953 godkände stadsfullmäktige ett av lönekommittén förlagt förslag angående personalvård inom stadens förvaltning (Utl. 1953: nr 406). Andamålet med denna verksamhet är att främja personalens fysiska och psykiska välbefinnande och därigenom också den kommunala verksamhetens effektivitet. I sådant syfte skall personalvården tillse vidare främst inriktas på följande arbetsuppgifter, nämligen arbetsberedning för anställda med nedsatt arbetsförmåga, biträde åt arbetsledningen vid personalrekrytering och anställningskontroll, personlig rådgivning samt vissa hälsovårdande åtgärder.

För personalvårdsverksamheten har sjukhusdirektionen erhållit en personalkonsulent- och en förste assistenttjänst, vilka i administrativt hänseende närmast sortera under kanslidirektören.

Personalkonsulent (22).

Lundén, F. Wixell, Signe.

Förste assistent (20).

Johansson, Majbritt M.

Sjukvårdsbiträdesskola.

Björngårdsgatan 23, Sö.; t. 41 21 11.

Sjukhusdirektionen startade år 1948 utbildningskurser för nyanställd sjukvårdsbiträdespersonal. Dessa kurser omfatta tre veckor, varav två veckor avse teori och en vecka praktisk utbildning å vårdavdelning. Antalet sådana kurser har under senare år uppgått till elva per år. Eleverna åtnjuta under utbildningstiden oavkortad lön enligt gällande sjukhus- och anstaltsavtal; dock innehålles under kurstiden en tredjedel av löneförmåerna, vilken del utbetalas först sedan sex månaders tjänstgöring fullgjorts vid något av stadens sjukhus. Vid skolan anordnas även utbildningskurser, omfattande åtta veckor,

för undersköterskor. Kursdeltagarna utväljas därvid bland sådana sjukvårdsbiträden, som under minst två år varit anställda inom sjukvårdsförvaltningen. Jämväl under dessa kurser utgå oavkortade löneförmåner. I samarbete med folkskoleledningen i Stockholm meddelas vid skolan sedan år 1952 även undervisning i sjukvård åt ett antal elever tillhörande folkskolans nionde årsklass. Den närmaste ledningen av skolans verksamhet handhas av kanslidirektören.

Instruktionssköterska (20)

(nuv. inneh. 18).

Camp, J. Hellevi; t. 41 21 11.

Som lärare fungera utöver instruktionssköterskan läkare och andra sakkunniga inom olika ämnesområden.

En städerska (halvtidssyssla).

Angående utbildning se även S:t Eriks sjuksköterskeskola, sid. 493.

Förmyndare för sinnessjuka stockholmsbor omhändertagna i sinnessjukvård.

Mottagning: Klara Södra Kyrkogata 11, C., vardagar 9—11.

Biträdande kuratorer (16).

Domellöf, Ruth M.; t. 20 83 67; Palm, K. Elisabeth; t. 20 78 07.

Rekreations- och bildningsterapi.

För sysselsättningsterapi vid Långbro och Beckomberga sjukhus, konvalescenthemmen och tuberkulosavdelningar m. fl. har sjukhusdirektionen fr. o. m. år 1956 erhållit en studieledare, som skall ordna rekreations- och bildningsterapi därstädes och vilken i administrativt hänseende närmast sortera under kanslidirektören.

Studieledare (19).

Grieg-Cederblad, Johanne K.

Centralförrådet.

Hagavägen 134—136, Sundbyberg; t. 28 37 55 (förrådschefen), 28 33 15 (förrådsmästaren).

Centralförrådet, som inrättades år 1939, verkställer förvaring och distribution av lagringsbara förbrukningsartiklar för sjukhusens behov.

Förrådschef (24).

Bagge, N. F.

Förrådsmästare (18).

Ringqvist, P. I. V., tjl., tf. Sjöholm, E. J. R. Ett kanslibiträde, en förrådsförman, fyra förrådsarbetare, en städerska.

Sjd

Centraltvättinrättningen.

Tantogatan 15—17, Sö.; t. 44 13 88 (driftschefen), 44 13 71 (kontoret), 44 13 72 (tvättmästaren), 44 13 74 (föreståndarinnan för sysalen).

Med tillkomsten av Södersjukhuset och planerad utvidgning av stadens sjukhusväsen aktualiserades frågan om byggandet av ny centraltvätt, emedan dåvarande centraltvätten i de s. k. Nürnbergsfastigheterna av flera orsaker var otillfredsställande. I enlighet med framlagt förslag beviljade stadsfullmäktige den 26 april 1937 medel till en nybyggd centraltvätt med en kapacitet av 2,800,000 kg per år. Detta projekt kom emellertid icke till utförande. För tillgodo-seende av Södersjukhusets tvättbehov anvisade stadsfullmäktige sedermera den 17 maj 1943 medel för uppförande av en mindre tvättinrättning.

Den 20 mars 1944 beviljade stadsfullmäktige medel för uppförande av Centraltvättinrättningen med en kapacitet av 3,000,000 kg per år. Enligt senare utredningar uppskattades den tvättgodsmängd, som centraltvätten skulle avverka, till c:a 5,000,000 kg per år. Stadsfullmäktige hava av denna anledning vid olika tillfällen anvisat medel till ökad utbyggnad av centraltvättinrättningen omfattande en kapacitet av 16 ton tvättgods per dag.

År 1948 överfördes tvätten från Södersjukhuset till centraltvätten, varpå byggnadsarbetena med sammanslagning av Södersjukhusets tvättinrättning och centraltvättinrättningen påbörjades. Under oktober 1948 nedlades den gamla centraltvättinrättningen i Nürnbergsfastigheterna och verksamheten överflyttades till den nybyggda centraltvättinrättningen. I oktober 1949 kunde tvättinrättningen vid Sabbatsbergs sjukhus på samma sätt nedläggas och tvätten ombesörjas av centraltvättinrättningen. Under slutet av år 1950 var centraltvättinrättningen i huvudsak fullt utbyggd. Sedermera har centraltvättinrättningen även övertagit den tvättverksamhet, som tidigare ombesörjdes vid Söderby sjukhus, Långbro sjukhus samt Epidemisjukhuset.

Driftschef (31).

Rydberg, E. O. W.

Kontorsassistent (18).

Lövgren, O. T., tjl., tf. Erman, T. A.

Tvättmästare (18).

Axelsson, O. C.

Föreståndarinnan (15).

Gustin, Anna K.

En *hantverkare*, tre *tvättföreståndare*, ett *kanslibiträde*, ett *första laboratoriebiträde*. — Antalet kollektivt anställda uppgår till 135, varav 105 vid tvätt-, transport- och verkstadsavdelningarna samt 30 vid förråd och sysal.

Avgifter & sjukhusen.

För att & sjukhus intagas bör den sjuke själv eller genom ombud på den för varje sjukhus bestämda mottagningstiden anmäla sig & sjukhusets inskrivningsexpedition och därvid:

1:o) förete läkares intyg om sjukdomens beskaffenhet och flyttnings- eller åldersbetyg;

2:o) förete försäkringsbesked eller, om sjuk-kassa icke svarar för vården, lämna förskotts-betalning, avlämna ansvarsförbindelse eller annan av sjukhusets sysselman godkänd säkerhet. Är den sjuke medellös eller mindre bemedlad och sjuk-kassa icke svarar för vården, skall den sjuke eller hans ombud på särskild blankett, som er-hålles & sjukhusets sysslomanskontor, skriva en ansökan om befrielse från, resp. nedsättning i sjukhusavgiften (jfr nedan).

Personer, träffade av olyckshändelse, eller sjukdomsfall, som fordrar hastig hjälp, intagas alla tider på dygnet; i sådant fall böra ovan angivna handlingar ofördröjligen därefter anskaffas.

Där ej på grund av allmän författning sjuk-husvård skall kostnadsfritt åtnjutas¹⁾ eller ned-sättning beviljats av sjukhusavgiftsdelegerade (se sid. 446), utgå avgifterna för vård & stadens sjukhus enligt följande av stadsfullmäktige fast-ställda taxa.

Avgift för betalande sjuka per dag:

för stockholmsbor:

vid *lasarett*²⁾ och *förlossningsanstalter*:

å allmänt rum	3 kr.
» halvenskilt »	15 »
» helenskilt »	25 »

vid *barnsjukhus*:

å allmänt rum	3 ³⁾ kr.
» halvenskilt »	12 »
» helenskilt »	20 »

vid *tuberkulosjukvårdsanstalter*:

å allmänt rum	3 ⁴⁾ kr.
» halvenskilt »	10 »
» helenskilt »	15 »

vid *sinnessjukhus* och *sinnessjukavdelningar*:

å allmänt rum	3 kr.
» halvenskilt »	10 »
» helenskilt »	15 »

1) Vård & allmänt rum vid Epidemisjukhuset för epidemisk sjukdom samt vid avdelningar för könssjuka är enligt gällande författningar kostnadsfri, i vad avser epidemisk sjukdom och köns-sjukdom i smittsamt skede.

2) Inkl. Epidemisjukhuset beträffande vuxna patienter med icke epidemisk sjukdom.

3) Samma avgift gäller vid Epidemisjukhuset beträffande barn med icke epidemisk sjukdom.

4) Å kirurgisk tuberkulosavdelning i kr. för utförskrade.

vid vårdhem för lättskötta sinnessjuka:
å allmänt rum 3 kr.

vid anstalter och avdelningar för kroniskt sjuka:

å allmänt rum 3 kr.

vid konvalescenthem:

å allmänt rum 3 kr.

vid *Orhems barnkoloni* 1,25 kr.

för landsortsbor:

vid lasarett, barnsjukhus, förlossnings- och tuberkulosanstalter samt epidemisjukhuset, som under vistelse i Stockholm drabbats av sjukdom eller skador och på grund därav blivit i omedelbart behov av vård:

å allmänt rum 35 kr.

> halvskilt > 45 >

> helskilt > 55 >

vid ovannämnda anstalter eljest vårdade landsortsbor:

å allmänt rum 50 kr.

> halvskilt > 60 >

> helskilt > 70 >

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdelningar:

å allmänt rum 12 kr.

> halvskilt > 45 >

> helskilt > 55 >

För vårdarinnor, som medföljer patient å hel- eller halvskilt rum, ävensom för anhörig, vilken med vederbörligt tillstånd åtföljer patient skall med nedan angivna undantag erläggas avgift, motsvarande gällande kostersättning för personal jämte 1 kr. per dag.

För digivande moder, som medföljer sjukt dibarn, erlägges:

å allmänt rum ingen avgift

> halvskilt rum: för stockholmsbo 1 kr. per dag

> landsortsbo 2 > >

> helskilt > : > stockholmsbo 2 > >

> landsortsbo 4 > >

För dibarn, som åtföljer sjuk moder, erlägges ej någon avgift.

Bestämmelserna angående avgift för vård å hel- och halvskilt rum äga icke tillämpning, när den sjuke förläggas i sådant rum till följd av brist på utrymme i allmänt rum eller därför att den sjuke icke kan utnä men för sig eller andra vårdas å allmänt rum.

Full vårdavgift utgår för såväl in- som utskrivningsdagen, dock att avgift för inskrivningsdagen icke skall utgå, då patienten överflyttas direkt från annat stadens sjukhus eller då utskrivningen äger rum dagen efter inskrivningen.

Där ersättning för vården erlägges jämlikt lagen om socialhjälp eller lagen om samhällets barnvård m. m., gäller i fråga om ersättnings storlek vad därom finnes stadgat i sagda lagrum.

Vid tillämpningen av bestämmelserna anses som stockholmsbo den, som vid intagningen är

bosatt i Stockholm. Enahanda avgift beräknas för vård av utom staden bosatt person, anställd inom Stockholms kommunalstyrelse, därest den anställde på grund av sitt arbete är nödsakad till dylik bosättning.

Som landsortsbo anses envar annan; dock att landsortsbo, som i Stockholm insjuknat i sjukdom, vilken enligt gällande epidemilag medför rätt till fri vård å allmänt rum å epidemisjukhus, och på grund därav intagits å sjukhus, må i hel- och halvskilt rum betala den för stockholmsbo stadgade avgiften.

Mellan landsting och städer utanför landsting har träffats ett avtal om ersättning för sjukhusvård inom främmande sjukvårdsområden (stadsfullmäktiges beslut den 12 december 1955, Utl. 1955: nr 362), innebärande, att sjukvårdsanstalternas huvudmän förplikta sig att för vård, som åt sjuk från huvudmannens sjukvårdsråd meddelas å vissa sjukvårdsanstalter tillhörande annan huvudman, lämna ersättning efter vissa grunder. Stadsfullmäktige beslöt i samband härmed att fastställa den patientavgift, som enligt avtalet skall erläggas av stockholmsbor vid vård å allmän sal å främmande sjukvårdsanstalt, till det belopp, som gäller för vård å motsvarande avdelning å stadens egna sjukhus.

För behandling å röntgenavdelningarna vid Sabbatsbergs, S:t Eriks, Södersjukhuset samt å finsen-, röntgen- och ljusavdelningarna vid S:t Görans sjukhus erläggas avgifter enligt särskilda av hälsovårdsnämnden och sjukhusdirektionen den 11 mars 1930, 4 december 1946 och 19 december 1951 fastställda grunder (Kf 1946: nr 74, 1951: nr 76). Enskild vårdssökande har rätt till röntgenundersökning mot taxebundet arvode efter anmälan till vederbörligt sjukhus vardagar 9—10 (jfr Kf 1951: nr 66, 1952: nr 7).

Poliklinikavgifter. För behandling å stadens polikliniker gälla följande bestämmelser.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 juni 1955 och den 17 december 1956 utgår avgift vid stadens polikliniker fr. o. m. den 1 januari 1955 t. o. m. utgången av år 1957 — därest icke behandlingen enligt allmän författning eller eljest är kostnadsfri — enligt vad som stadgas i § 2 mom. 1 av den av k. m. t. den 4 juni 1954 fastställda läkarvårdstaxan, med ändr. (SFS 1954: nr 532; 1956: nr 425) beträffande till grupp 1 hänförlig läkarvård, eller med ett belopp av 8 kr. per besök (Kf 1955: nr 32 och Utl. 1956: nr 424). Vid poliklinisk behandling utom polikliniktid å sjukhuset ej intagna, icke medelösa personer äger underläkare uppbära skäligt arvode efter eget bestämmande (varav en del tillfaller sjukhuset).

Jourhavande läkare å sjukhus äga att av dem behandlade jourfall uppbära ersättning enligt §§ 2 och 5 i ovannämnda läkarvårdstaxa.

Författningar. Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget

av SF 20 dec. 1939, med ändr. (Kf 1951: nr 63, 1952: nr 4, 94; 1954: nr 69; Utl. 1956: nr 424). Rådgivande taxa för ersättning åt de ansvariga läkarna vid Stockholms stads lasarettssjukhus från patienter å enskilt och halvenskilt rum, utfärdad av medicinalstyrelsen 17 aug. 1933, med ändr. 27 maj 1948 och 10 juli 1952. Avtal mellan landsting och städer utanför landsting om ersättning för vård av vissa utomlänspatienter (1955 års utomlänsavtal) (Kf 1955: nr 63).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Rörande sjukhusvård åt mindre bemedlade tillämpades tidigare det förfarandet, att kostnadsfri vård å stadens sjukhus lämnades åt sådana personer, som kunde förete av vederbörande roteman utfärdat intyg om medellöshet. Då emellertid detta system visade sig otillfredsställande, särskilt med hänsyn till prövningen vid medellöshetsintygens utfärdande, vidtog genom stadsfullmäktiges beslut den 20 februari 1922 en ändring härutinnan, varigenom prövningen av de vårdbehövandes betalningsförmåga överflyttades från rotemännen till ett nytt centralt organ, *sjukhusavgiftsdelegerade*.

Sjukhusavgiftsdelegerade, till antalet fem jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige för två kalenderår med uppgift bl. a. att pröva frågor om nedsättning av sjukhusavgift. Delegerade utse vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Ansökan om nedsättning i stadgade vårdavgifter inlämnas till sjukhusavgiftsdelegerade, vilka äga att med hänsyn till sökandens ekonomiska förhållanden besluta om nedsättning av sjukhusavgiften, dock ej till mindre än 50 öre per dag. Vid den undersökning, som bör föregå beslut om nedsatt avgift, skall biträde lämnas delegerade av socialnämnden. I fråga om fullständig befrielse från sjukvårdsavgift fattas beslut av vederbörande socialhjälpstyrelse eller beträffande arbetslöshetsfall av socialnämndens delegerade för socialhjälpssärenden.

Detta förfaringssätt tillämpas förutom för stadens egna sjukhus och konvalescenthem samt vid den öppna vården av psykiskt sjuka även, då det gäller vård av stockholmsbor, beträffande Serafimerlasarettet, Allmänna barnbördshuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Diakonissanstalts sjukhus (Ersta), Karolinska sjukhuset med Radiumhemmet m. fl. samt vid utfärdande av ansvarsförbindelser för vård å sanatorier.

Vidare hava sjukhusavgiftsdelegerade att enligt avgiftsreglementets bestämmelser pröva om patient vid vård å stadens sjukhus eller vid vård å sjukvårdsanstalt utom Stockholm enligt det s. k. 1955 års utomlänsavtal är att anse som stockholmsbo.

I övrigt pröva delegerade frågor bl. a. om

bidrag till vårdkostnader för kroniskt sjuka patienter, som av sjukhusdirektionen remitteras till vård å enskilda sjukhem, till ortopediska bandage o. d. till patienter å stadens sjukhus och å Norrbackainstitutet samt till bad och behandling vid kurerter och brunnar. Därjämte pröva delegerade frågor om befrielse från eller nedsättning av avgifter för sådana patienter, som erhålla behandling och tillägn av stadssjuksköterskor och hemsamariter.

Genom beslut av stadsfullmäktige den 19 maj 1948 har uppdrag givits delegerade att i förekommande fall pröva och avgöra frågor om nedsättning av eller befrielse från behandlingsavgifter för folktandvård. Sådana ansökningar prövas av sjukhusavgiftsdelegerade fr. o. m. den 1 januari 1956.

Angående sjukhusavgifterna, se sid. 444.

Instruktion m. m. Instruktion för sjukhusavgiftsdelegerade, fastställd av ÖA 11 dec. 1940 (Kf 1940: nr 54). Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939 med ändr. (Kf 1951: nr 63; 1952: nr 4, 94; 1954: nr 69; Utl. 1956: nr 424).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Bergström, Eva M., föreståndarinnan, stadsfullm.; Christiansson, M. E. (Greta), fil. lic.; *Hudin, A. Greta, vice värdirna, stadsfullm.; Johansson, B. E., ombudsman, ordf.; *Ling, P. H., förlagschef, stadsfullm.

Suppleanter: Björkman, G. B. K., redaktör; Larsson, Emil W., assistent, stadsfullm.; *Söderberg, K. E. A., direktör.

Sekreterare.

Blom, Å. V. E. (se nedan).

Expeditionen.

Klara Södra Kyrkogata 11, 1 tr., C.; t. 22 30 80; mottagning för allmänheten: 9—11,30, 13—15 (lördagar 13—14).

Inspektör (27).

Blom, Å. V. E.

Kammarsskrivare (21).

Broman, Eivor.

Assistenten (18).

Agelin, f. Björkman, Margit I. E.; Ljungberg, N. H.; en vakant, tf. Franzén, O. H.
En kontorsskrivare, två kanslibiträden, två kontorsbiträden.

Lasarett.

Sabbatsbergs sjukhus.

Dalagatan 9 och 11, Va. (postgirokontonr 1074); t. 22 05 40.

Mottagningstider (för intagning av patienter):

medicinska sjukdomar: alla dagar 11—12
kirurgiska » : » » 10—11
gynekologiska » : » » 9—10
öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30

barnpoliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30
ögonsjukdomar: vardagar 11,30—12, sön- och helgdagar 9,30—10.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken
män: vardagar 13—13,30
kvinnor: » 10—10,30;
mottagning endast efter anm. per tel. vardagar 9—9,30

kirurgiska polikliniken

män: vardagar 9—11
kvinnor: » 13—14
återbesök: män: 8—10
kvinnor: 12—13

gynekologiska polikliniken: vardagar 9—10
öron-, näs- och hals » : » 8,30—9,30
ögon- » : » 10—12;
mottagning endast efter anm. per tel. vardagar 10—12

hörselpolikliniken: tisdagar och torsdagar 14—16;
mottagning endast efter anm. per tel. vardagar 11,30—12

foniatriiska polikliniken: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 12,30—15,30; mottagning endast efter anm. per tel. vardagar 12—12,30.

Mödravårdscentralen: läkarmottagn. tisdagar, onsdagar och fredagar 13—14, måndagar och torsdagar 18—19; telefon tid och barnmorskemottagn. (rådförfrågning, intyg, urinundersökning) en timme före varje läkarmottagn.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid: vardagar 8—9.

Besökstider:

å barnbördsavdelningen:

för patienter å allmän sal: söndagar 14—15, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;
för patienter å enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;

å öronavdelningen:

för inläggande barn: söndagar 14—15;

å övriga avdelningar:

för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 9—12, 13—15,15 (lördagar och dag före helgdag 9—12, 13—14).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 444.

Nära 15 års utredningsarbeten inom kommunalförvaltningen föregående beslutet om byggnad av detta sjukhus. Dessa arbeten inleddes genom tillsättandet år 1858 av en kommitté och avslutades genom stadsfullmäktiges godkännande den 2 december 1872 av de slutligen framlagda förslagen. Den nya sjukhusanläggningen, vilken i januari 1879 med 340 sängar kunde öppnas för sjukas emottagande, har tid efter annan kompletterats genom åtskilliga nya byggnader och även genom andra viktiga förbättringar. År 1907 beslöt stadsfullmäktige låta uppföra trenne nya paviljonger, entré- och poliklinikbyggnad med operationsavdelning samt år 1908 en särskild paviljong för öron- och ögonsjukdomar. En röntgenavdelning öppnades år 1910. Vidare anslö stadsfullmäktige under åren 1919 och 1920 medel till ombyggnad av två till sjukhuset hörande s. k. sommarpaviljonger, varigenom möjlighet vunnits att använda dessa lokaler för sjukhusändamål även under den kallare årstiden. Därjämte hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1923, vissa utvidgningar av ögon-, öron- och röntgenavdelningarna ägt rum.

Inom sjukhusets område ligger Isidor Dannströms konvalescenthem, vilket tillkommit på grund av testamente av direktör Isidor Dannström och hans hustru, varigenom Sabbatsbergs sjukhusstyrelse år 1898 erhöi en summa av 140,000 kr. »till upprättande av ett konvalescenthem för huvudsakligen konvalescenter från Sabbatsbergs sjukhus», att förvaltas som en särskild fond och redovisas på samma sätt som andra sjukhuset tillkommande medel. Hemmet har 45 platser, varav 23 för män och 22 för kvinnor. Läkavården bestrides av sjukhusets läkare och vid hemmet äro anställda två översköterskor, två sjuksköterskor, tio sjukvårdsbiträden och en gårdskar. Fr. o. m. år 1957 är konvalescenthemets personal uppförd å Sabbatsbergs sjukhus' lönestat.

Enligt ett mellan stadsfullmäktige och Svenska röda korset ingånget avtal den 12 januari 1924 angående upprättande och drivande av en sjukssköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, vilket avtal trädde i kraft den 1 oktober 1927, har röda korset förbundit sig att ställa för sjukvårdsarbetet inom Sabbatsbergs sjukhus erforderligt antal sjuksköterskeelever (f. n. 262) till förfö-

¹⁾ För olycksfall och brådskande akuta fall av ögonsjukdomar är inrättad jourtjänst å ögonavdelningen under tiden fredagar kl. 10—söndagar kl. 10 (övriga dagar å Karolinska sjukhusets ögonavdelning).

gande, mot att staden tillhandahåller röda korset för sjuksköterskeskolan och elevhemmet erforderliga lokaler. I enlighet med nämnda avtal har staden bekostat uppförande vid sjukhuset av ett personalhus, huvudsakligen avsett till elevhem. Hemmet har efter färdigställandet av staden ställts till stiftelsen Rödakorshemmets förfogande.

Den 19 mars 1934 beviljade stadsfullmäktige anslag till uppförande av en ny patologisk-anatomisk institution vid Sabbatsbergs sjukhus. Byggnadsarbetena påbörjades i juli månad 1934 och institutionen togs i bruk i april 1936. En av sjukhusdirektionen tillsatt kommitté överlämnade den 9 januari 1939 ett betänkande innefattande utredning och förslag rörande ombyggnad och utvidgning av Sabbatsbergs sjukhus. Den 19 februari 1940 beviljade stadsfullmäktige ett sammanlagt belopp av 4,444,000 kr. för ombyggnad av sjukhuset varav 802,000 kr. för en första tillbyggnad av panncentralen. Sistnämnda byggnad påbörjades år 1941 och togs i bruk år 1942.

Med anledning av 1940 års beslut beslöt stadsfullmäktige den 20 mars 1944 uppdraga åt sjukhusdirektionen att i överensstämmelse med ett av direktionen framlagt förslag dels uppföra en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus, dels ombygga gynekologiska avdelningen till en avdelning för förtidigt födda barn med rätt för direktionen att företaga de jämkningar i byggnadsprogrammet, vartill ett eventuellt avtal med staten om kliniken upplåtande för undervisning kunde föranleda. Den 20 november 1944 beslöt stadsfullmäktige, dels godkänna ett avtal mellan staten och Stockholms stad angående samarbete för uppförande och drift av ovanberörda kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (Kf 1945: nr 55), dels ock godkänna ett i samband med förhandlingarna om nämnda avtal reviderat förslag till nybyggnad för kvinnokliniken. Nu gällande avtal rörande bl. a. kvinnokliniken drift träffades den 1 december 1947 och godkändes av stadsfullmäktige den 22 mars 1948 och av k. m:t den 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31).

Kvinnokliniksbygget påbörjades år 1946 och kliniken togs i bruk den 1 juli 1949. Byggnadskostnaderna hava uppgått till 5,000,000 kr. och inventarietkostnaderna till 1,386,500 kr., varav staten bidragit med 25 procent.

Kvinnokliniken drives av staden med statsbidrag. Lönekostnaderna för läkare bestridas av staten, men staden bidrager med hälften av dessa kostnader.

År 1948 beslöt sjukhusdirektionen uppdraga åt en särskild kommitté att utarbeta och för direktionen framlägga förslag till en av stadsfullmäktige den 22 mars samma år i princip beslutad ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus till ett undervisningsjukhus i enlighet med avtal, som därom träffats mellan staten och staden. Enligt detta avtal har staden åtagit sig bl. a. att upplåta sjukhusets samtliga avdelningar, med undantag av öronavdelningen, till Karolinska

mediko-kirurgiska institutet för undervisningsändamål att tjäna såsom institutets kliniker, respektive institutioner. Vidare har staden förbundit sig att färdigställa de delar av sjukhuset, som äro avsedda att upplåtas för den vid Serafimerlasaretten nu bedrivna undervisningen, så snart ske kan och, såvitt hinder icke möter på grund av omständigheter, över vilka staden icke kan råda, senast före den 1 januari 1961 (Utl. 1948: nr 77).

Jämsides med detta arbete har en separat utredning verkställt beträffande frågan om panncentralens tillbyggnad m. m. Såsom resultat härav har framlagts ett förslag till utbyggnad av sjukhusets panncentral, vilket förslag den 21 juni 1954 godkändes av stadsfullmäktige, som samtidigt anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 3,286,000 kr. för detta ändamål. Utbyggnaden beräknas avslutad under år 1957.

För vissa ändringsarbeten inom den patologiska institutionen i syfte att bereda ökade undervisningsmöjligheter för studerande vid Karolinska institutet hava stadsfullmäktige den 16 april 1956 anvisat 187,000 kr., varav en fjärdedel täckes av statsbidrag (Utl. 1956: nr 138). Dessa arbeten beräknas bli färdiga omkring årsskiftet 1956/57.

Sabbatsbergs sjukhus inrymmer f. n. sammanlagt 721 egentliga sjukhusplatser, fördelade på 6 avdelningar: två medicinska med 214, en kirurgisk med 190, en kvinnoklinik med 179, en ögonavdelning med 27, en avdelning för öron-, näs- och halssjukdomar med 66 platser samt ett konvalescenthem med 45 platser.

Vid sjukhuset finnas inrättade polikliniker å kirurgiska, medicinska, gynekologiska, ögon- och öronavdelningarna. Därjämte hava anordnats hörselpoliklinik, foniatrisk poliklinik samt mödravårdscentral.

Till sjukhuset är sedan år 1952 en av sjukhusdirektionens blodgivarecentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten är dock förlagd till en särskild expedition belägen inom sjukhusdirektionens förvaltningslokaler, Brunkebergstorg 13.

Författningar. Stadgar för Isidor Dannströms konvalescenthem, antagna av hälsovårdsnämnden 13 nov. 1903 (Kf 1903: sid. 424), med ändr. 3 febr. 1943. Avtal ang. upprättande och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 19 maj 1924 och av överstyrelsen för Svenska röda korset 16 jan. 1924 (Kf 1924: nr 105). Avtal dels om jämkning i fördelningen av de utav Stockholms stad kontrakterade vårdplatserna å medicinska kliniken och ögonkliniken vid Karolinska sjukhuset dels om upplåtande av ögonavdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus för undervisning, godkänt av SF 14 okt. 1946 och av k. m:t 30 maj 1947 (Kf 1947: nr 49). Avtal rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 22 mars 1948 och av k. m:t 28 maj 1948 (Kf 1948: nr

31: I. Avtal om statligt byggnadsbidrag för patologiska institutionen och panncentralen vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 16 april 1956 och av k. m:t 12 okt. 1956.

Styresman (6,084 kr.).

Wetterdal, P. L. (se sid. 450).

Sysselman (33).

Carlborn, B. A.; t. 22 05 40 (växel), 32 47 91 (direkt); mottagningstid: 9,30—11,30.

Husmoder (1 kl.) (22).

Kjellberg, Thea A.; mottagningstid: 13—15.

Överläkare (35).

Norberg, B. M. F. (förordn. t. o. m. $31/5$ 1958), å kliniska laboratoriet.

Överläkare (30).

Crafoord, C. (förordn. t. o. m. $31/10$ 1957), mottagningstid: 10—10,30, å kirurgiska avd.; Holmgren, B. S.¹⁾ (förordn. t. o. m. $31/1$ 1962), mottagningstid: efter överenskommelse per tel., å röntgenavd.; en vakant, å öronavd.; Björkman, S. (förordn. t. o. m. $31/12$ 1959), mottagningstid: 9,30—10, å medicinska avd.; Åkesson, S. O. G. (förordn. t. o. m. $30/11$ 1962), mottagningstid: 8,45—9,15, å medicinska avd.; Kugelberg, I. F. R. (förordn. t. o. m. $31/12$ 1960), å ögonavd.; Friberg, O. F. Rson (förordn. t. o. m. $30/6$ 1957), å anestesivd.

Obducent och patolog (15,048 kr.).

Ringertz, N. O. E.

Elektrokardiografsläkare (30)²⁾.

Værnéus, A. G.

Förste underläkare (30).

Allgén, L.-G. (å kliniska lab.).

Förste underläkare (Ce 29)

(avlönad av staten).

Törnberg, B. I. (å patologiska avd.).

Förste underläkare (28)³⁾.

Hedenius, P. J. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Norhagen, A. A. E., Bjurwill, B. V., Malmström, G.

¹⁾ Till överläkare, biträdande överläkare och övriga underläkare vid röntgenavdelning utgår viss ersättning enligt överenskommelse mellan lönenämnden och Sveriges läkarförbund den 22 mars 1955.

²⁾ Med tjänstgöringsskyldighet dessutom vid S:t Görans och Stigberget-Åsö sjukhus.

³⁾ Dessutom utgår till underläkare för tjänstgöring vid poliklinik samt för poliklinikoperationer ersättning med 18 kr. per timme enligt avtal den 11 okt. 1954 (Utl. 1954: nr 313).

⁴⁾ Såsom bitr. lasarettsläkare dessutom fast arvode med 1,200 kr.

(bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Aldman, A. J., Dahlström, f. Lenmor-Bagger, Marianne S. E., Engström, C.-G.D., Edin-Selin, Ulla M., Adamsson, C.-A. G., Stockeld, B. E. F., Tornvall, H. G. (å medicinska avd.); Lidström, F. O. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Wiklund, T. S. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Werner, B. O. A., Ekeström, S. A., Johansson, A. L., Hallén, A. J., Schager, N. G. N., Senning, Å., Sandberg, A. I., Björk, V. O. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾ (å kirurgiska avd.); Holmberg, Å. S., Ryberg, J. S. (å ögonavd.); Bunner, K. R. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Odén, S. A., Törnblom, H. E., Nordenström, B. E. W., Sundström, R. B., en vakant, *tf.* Jonsson, P. O. (å röntgenavd.¹⁾); Carlens, C. E. S. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Lindahl, K. P. G., Adner, C.-A., Sellström, L. G. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, (å öronavd.); Feychting, H. H., Widman, G. B. (å anestesivd.).

Andre underläkare (26)³⁾.

Ewert, G. (å kirurgiska avd.).

Poliklinisläkare (B 12).

Hult, H. O. K. (å medicinska polikliniken); Huggert, E. A. F. (å ögonpolikliniken).

Tandläkare (18,000 kr.).

Forslund, G.

Hörselpolikliniken.

Audiolog.

(Se Södersjukhuset.)

Lundborg, T. L.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till Stockholms stads hörcentral (se sid. 288), Bihlioteksgatan 6, 1 tr.; kurator, t. 21 68 71; mottagning: måndagar—fredagar 9—11; hörselvårdsassistenter: mottagning endast efter förhåndsbeställning per t. 21 68 98 måndagar—fredagar 9—11.

Foniatriska polikliniken

(röst- och talrubbningar).

Foniater (21,000 kr.).

Bjuggren, G. B. V.

Talfelspedagog (19).

Westerlund, f. Norman, Ingrid A.

En audiometris (halvtidstjänst).

Kvinnokliniken.

Överläkare

(som professor avlönad av staten, som överläkare vid gynekologiska avd. 1,500 kr. av staten).

Wetterdal, P. L.; mottagningstid: 14—15.

Biträdande överläkare (Ce 30)

(avlönade av staten).

Ingelman-Sundberg, A. G. I.; Furuhielm-Ingelman-Sundberg, Mirjam; Lagergren, C. G.; Nordenstrahl, C. O. G.

Förste underläkare (Ce 29)

(avlönade av staten).

Gustavsson, E. G. E.; Bryhn, Ulla M.; Westin, B. E.; Odeblad, E. E.; Normann, P. E.; Englund, S. E.; Viberg, L. T. B.; Nyberg, O. R.; Lindgren, C. L.

Läkare i pediatrik (7,500 kr.)

(avlönade av staten).

Broman, K. V. B.

En *biträdande husmoder*, en *laboratorieassistent*, sju *sjukgymnaster*, en *arbeta-terapeut*, en *första förlossningsbarnmorska*, sju *förlossningsbarnmorskor*, en *överbarnmorska*, sextioåtta *översköterskor* (därav två halvtidstjänster), en *första operationsöversköterska*, tretton *operationsöversköterskor*, en *första röntgenöversköterska*, sex *röntgenöversköterskor*, en *första laboratorieöversköterska*, sex *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriner*, en *barnmorska*, sextio *sjuksköterskor* (därav fyra halvtidstjänster), tretton *operationssköterskor*, sex *röntgensköterskor* (därav två halvtidstjänster), en *första preparatris*, två *preparatriser*, femton *laboratoriesköterskor* eller *laboratriser*, fyra *fotografiska biträden*, en *fotograf*, en *tandsköterska*, tre *barnsköterskor*, ett *ljusbadsbiträde*, två *djurskötare*, fyrtionio *biträdande sjuksköterskor*. — Tio *sjukskötare*, åtta *barnsköterskor*, sju *första sjukvårdsbiträden*, sju *laboratoriebiträden*, sju *baderskor*, fyrtioen *sjukvårdsbiträden* (därav två halvtidssysslor) vid specialavdelningar, etthundrasjuttio *sjukvårdsbiträden*.

Predikant (7,920 kr.).

Skylling, B. L. son, komminister i Kungsholms förs. En *organist*.

Sjukhusassistent (25).

Vakant, *tf.* Andersson, E. E.

Kammarskrivare (21).

Widstrand, Linnéa K.

Kontorsassistenter (18).

Kjellgren, N. H. K.; Jenerot, Inez O.

Förste kontorsskrivare (16).

Vakant.

Sex *kontorsskrivare*, tjuguttre *kanslibiträden* (därav fem halvtidstjänster), tolv *kontorsbiträden* (därav två halvtidstjänster), tre *kontrollbiträden* (därav två halvtidstjänster), fyra *expeditionsvaktsbiträden*.

Kuratorer (18).

Samuelson, Inger B.; mottagningstid: 10—11 (vardagar utom torsdagar), 14—16 (tisdag och torsdag).

Kullman, Barbro B.; mottagningstid: 11—12 (alla vardagar), 13—14 (tisdag, onsdag och fredag).

Falck, Gulli A.-M.; mottagningstid: å Sabbatsbergs sjukhus tisdag 10—11, 14—16, torsdag 14—16, lördag 10—11; å Norrtulls sjukhus övriga vardagar efter överenskommelse per t. 34 94 50 kl. 10—11.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Norberg, Kristina E.

Maskinmästare (20).

Holm, E. Hj. M.

Uppsyningsman (14).

Almgren, E. H.

Förste vaktmästare (13).

Almgren, E. E.

En *förste maskinist*, två *maskinister*, en *instrumentmakare*, åtta *hantverkare*, tre *biträdande ekonomiföreståndare*, sex *vaktmästare* (därav en halvtidstjänst), en *överstäderska*, sju *telefonister*, fyra *portvakter* (därav en halvtidstjänst). — En *mälare*, en *reparatör*, sju *eldare*, sju *gårdskarlar*, fyra *diversearbetare* i kök, fyra *kokerskor*, nio *första biträden*, ett *första matsalsbiträde*, två *kallskänkor*, nitton *köksbiträden*, sju *matsalsbiträden*, en *portvakt*, fyrtioåtta *städerskor*, fyra *garderobiärer*, tre *förrädsbiträden*.

S:t Görans sjukhus.

Stadshagen, K. (*postgirokonto nr 1083*); t. 22 20 40.

Mottagningstider (för intagning av patienter):

olycksfall och andra akuta fall: hela dygnet;
övriga fall:
invärtes sjukdomar: alla dagar 11—12
kirurgiska » : » » 9—13

hud- och könssjukdomar

män och kvinnor: alla vardagar 10—12, måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar även 18—19. Dag före helgdag ej kvällsmottagning lungtuberkulos: vardagar 10—11

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: vardagar 9
plastikkirurgi: måndagar och torsdagar 11, tisdagar 12

avd. för kroniskt sjuka: vardagar 8,30—9,30
finseninstitutet: vardagar 12—13.

Polikliniktider:

invärtes sjukdomar: föranmälningar per tel. 10—11
allergiska sjukdomar: föranmälningar per tel. 10—11

kirurgiska sjukdomar: vardagar

män: första besök 9—9,30, återbesök 10—10,30
kvinnor: första besök 12—12,30, återbesök 13—13,30

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: måndagar, onsdagar och fredagar: första besök 11—12 (föranmälningar per tel. 9—12), återbesök 13—14
plastikkirurgi: måndagar och torsdagar, första besök 10—10,30, återbesök 9—9,30

hud- och könssjukdomar

män och kvinnor: alla vardagar 10—12, måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar även 18—19. Dag före helgdag ej kvällsmottagning finseninstitutet: vardagar 10—11.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid vardagar 8—9.

Besökstider:

för patienter å allmän sal:

å medicinska avd. (I och II), kirurgiska avd., avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos, plastikkirurgiska avd., avd. för kroniskt sjuka samt hud- och könsavd.:

söndagar, tisdagar, torsdagar och lördagar 14—15;

å avd. för medicinsk tuberkulos: söndagar, torsdagar och lördagar 14—15;

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30;

Barn å hud- och könsavd. söndagar och torsdagar 14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 10—15,30 (lördagar och dag före helgdag 10—14).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 444 samt beträffande viss poliklinisk behandling sid. 484.

Den första plats i Stockholm, varest köns-sjuka vårdades i avskild lägenhet, lär hava varit Danviken. Där behandlades sedan början av 1700-talet de bland de intagna, som led o av svårartad könssjukdom, i en särskild sjukstuga, som sedermera började kallas kurhus. På 1730-talet började man dit översända könssjuka från staden. Sedan det nya sinnessjukhuset å Danviken blivit färdigt år 1788, utvidgades avdelningen för könssjuka till 50 platser, men på grund av de sinnessjukas växande mängd måste efter år 1812 detta utrymme inskränkas. Den 1 april

1814 stängdes Danviken för de könssjuka, sedan ett provisoriskt kurhus på 20 sängar för stadens behov inrättats å Kungsholmen. I enlighet med förslag av särskilda av överståthållarämbetet utsedda kommitterade inrättades därefter år 1816 ett för Stockholms stad och län gemensamt kurhus å 100 sängar i den å Kungsholmen befintliga kronobränneriegondomen, vilken av statsverket upplåtits för ändamålet.

Redan i slutet av 1820-talet började dock svårigheter att uppstå i fråga om utrymmet, varför tid efter annan provisoriska åtgärder måste vidtagas, och år 1844 beslöts en större tillbyggnad av kurhuset. Dels på grund av det ytterst bristfälliga skick, varuti kurhusets byggnader råkat, och dels emedan sjukhuset snart visade sig allt mera otillräckligt, blev emellertid frågan om nya lokaler allt mera trängande. I anledning härav fattades på 1880-talet beslut om uppförandet av ett nytt, uteslutande för staden avsett sjukhus för könssjuka patienter. Det nya sjukhuset för-lades till Stadshagen på Kungsholmen, där byggnadsarbetet påbörjades år 1886 och fullbordades år 1888. Sjukhuset, som benämndes S:t Göran, bestod ursprungligen av tre egentliga sjukhusbyggnader och inrymde 279 vårdplatser för köns- och hudsjukdomar. Det skulle visserligen i första rummet användas för vård av könssjuka och av patienter med hudsjukdomar men beräknades framdeles kunna komma till användning även för andra sjukdomar. Vid tider av större sjuklighet i Stockholm blevo också på sjukhuset anordnade avdelningar dels för olika invärtes sjukdomar, dels även för sinnessjukdomar. I början av år 1902 öppnades vid sjukhuset i en nyuppförd paviljong en särskild avdelning med 108 sängar för sjuka lidande av lungtuberkulos i mera framskridet stadium, och år 1907 utökades denna avdelning med en andra sjukpaviljong. På hösten 1910 inrättades å sjukhuset en avdelning å 100 sängar för kirurgisk tuberkulos, varvid antalet sängplatser för lungtuberkulos minskades till 146 (sedermera reglerat till 144). År 1922 tillkom en ny isoleringspaviljong.

Med av stadsfullmäktige anvisade medel (tillsammans 4,818,000 kr.) samt bidrag av statsmedel (122,000 kr. för inrättande av nya vårdplatser för tuberkulossjuka) ägde under åren 1925—1930 en omfattande om- och tillbyggnad av sjukhuset rum, varigenom detta, samtidigt som det blev moderniserat och väsentligt utvidgat, helt förlorade sin gamla karaktär av specialsjukhus och blev ett blandat sjukhus, avsett för vård av jämväl invärtes och kirurgiska sjukdomar m. m. I samband med om- och tillbyggnaden av de gamla byggnaderna genomfördes en helt ny disposition av desamma. I den med 3 våningar (utöver de förutvarande 3) påbyggda huvudbyggnaden inrymdes en medicinsk och en kirurgisk avdelning ävensom en operationsavdelning samt lokaler för medicinsk och kirurgisk poliklinik m. m. I en ny

SjD

uppförd byggnad inrättades en röntgen- och ljusavdelning. Dessutom uppfördes en ny entré- och kontorsbyggnad, två nya personalbostadshus, nytt gravkapell m. m.

Stadsfullmäktige anvisade den 2 oktober 1939 ett belopp av 2,047,000 kr. till uppförande av ett efterbehandlingsjukhus och den 20 maj 1940 ett belopp av 775,000 kr. till uppförande av en ny patologisk institution, vilka togos i bruk fr. o. m. år 1942. Platsantalet inom efterbehandlingsjukhuset utgjorde 216, men har sedermera minskat till 197 genom att avdelningarna ändrat karaktär. Vissa ombyggnader och förbättringar ha under årens lopp företagits inom operationsavdelningen, tuberkulospaviljongerna m. m. Slutligen hava stadsfullmäktige den 20 februari 1950 anvisat ett belopp av 175,000 kr. för ändrings- och förbättringsarbeten inom hud- och könsavdelningarna för iordningställande därstädes av vårdplatser för kroniskt sjuka.

I syfte att utvidga S:t Görans sjukhus till ett modernt centrallasarett framlade sjukhusdirektionen den 4 juli 1951 en programutredning med förslag till generalplan rörande ombyggnad och utvidgning av sjukhuset. Stadsfullmäktige beslöt den 19 november 1951 i princip godkänna generalplanen och uppdrog åt sjukhusdirektionen att uppgöra ett detaljerat byggnadsförslag för de i en första byggnadsetapp upptagna ekonomianläggningarna.

Som resultat av det fortsatta utredningsarbetet hava stadsfullmäktige den 8 juni 1954 godkänt ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag, kostnadsberäknat till 6,650,000 kr., rörande nybyggnader för panncentral, centralkök samt personalrestaurang.

Stadsfullmäktige beslöt den 23 januari 1956 anvisa sjukhusdirektionen 4,400,000 kr. för nybyggnad av en mentalklinik vid sjukhuset.

Vidare hava stadsfullmäktige den 18 juni 1956 anvisat 2,430,000 kr. för uppförande av ny verkstadsbyggnad ävensom vissa andra ekonomianläggningar.

Förutom en röntgen- och ljusavdelning finnes vid sjukhusets avdelning för hudsjukdomar ett finseninstitut.

Vid sjukhuset hava upprättats en allergipoliklinik, en medicinsk, en kirurgisk och en plastikkirurgisk poliklinik samt en poliklinik för kirurgisk tuberkulos och ortopedi, vid vilka tillämpas samma avgifter som vid stadens övriga sjukhuspolikliniker. En vid sjukhuset upprättad poliklinik för hud- och könssjukdomar har fr. o. m. den 1 januari 1940 uppgått i S:t Görans sjukhus.

Enligt stadsfullmäktiges beslut upprättades år 1938 vid S:t Görans sjukhus ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnamndens försorg.

Vård av könssjuka inom Stockholm förekommer, förutom vid S:t Görans sjukhus, vid Södersjukhuset, ävensom vid vissa av staden anordnade fristående polikliniker.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem

för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra å sjukhuset.

Antalet vårdplatser vid S:t Görans sjukhus är för närvarande 888, av vilka 106 på avdelningen för hud- och könssjukdomar (därav 17 för barn), 139 på avdelningen för lungtuberkulos, 62 på avdelningen för kirurgisk tuberkulos, 56 på ortopediska avdelningen, 233 på medicinska avdelningarna (I och II), 174 på kirurgiska avdelningen, 26 på plastikkirurgiska avdelningen samt 92 på avdelningen för kroniska sjukdomar.

Författningar. Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr. K. kung. 23 april 1937 ang. statsbidrag till driftkostnaderna m. m. vid anstalter för kirurgisk tuberkulos, med ändr. K. kung. 22 juni 1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstalter för lungtuberkulos, med ändr. K. kung. 5 juni 1953 om statsbidrag för behandling av lupuspatienter, med ändr. Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad rörande undervisning i kirurgi vid S:t Görans sjukhus, godkänt av SF 26 jan. 1953 och av k. m:t 24 april och 30 juni 1953 (Kf 1953: nr 30).

Styresman (6,084 kr.).

Strandell, B. H. E. (se nedan).

Sysselman (33).

Rune, P. F.; t. 222040; mottagningstid: 10—12.

Husmoder (1 kl.) (22).

Unell, Edith.

Överläkare (35)¹⁾

(å kliniska laboratoriet).

Vakant.

Överläkare (30).

Strandell, B. H. E. (förrordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1962), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska avd. I; *Colldahl*, P. H. B. (förrordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1959), mottagningstid: alla vardagar 9,45—10,15, å medicinska avd. II; *Schuberth*, O. O. (förrordn. t. o. m. ³¹/₅ 1959), mottagningstid: 11—11,30, å kirurgiska avd.; *Brück*, N. A. J. C. (förrordn. t. o. m. ³¹/₁ 1961), mottagningstid: 12—12,30 å avd. för hud- och könssjukdomar samt å finseninstitutet; en vakant, å avd. för medicinsk tuberkulos; en vakant, å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos; *Westermarck*, N. J. H.²⁾ (förrordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1957), mottagningstid: 11—12, å centrala röntgenavd.; *Grenabo*, K.-J. (förrordn. t. o. m. ³¹/₈ 1961), mottagningstid 10—10,30, å plastikkirurgiska avd.; *Lindgren*, Å. G. H. (förrordn. t. o. m. ³¹/₅ 1960), å patologiska avd.; *von Dardel*, G. O. (förrordn. t. o. m. ³¹/₅ 1958), å anestesivd.

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning förestå sjukhusdirektionens kliniska centrallaboratorium.

²⁾ Se not 1 å sid. 449.

Överläkare vid avd. för kroniskt sjuka (20,500 kr.).

Strandberg, B.

Elektrokardiografsläkare.

(Se Sabbatsbergs sjukhus.)

Værnéus, A. G.

Förste underläkare (28)¹).

Lundgren, L. G., Lindgren, L. A. (bitr. lasarettsläkare)²), Lindahl, T. E., Swenning, G., en vakant (å medicinska avd. I); Wiholm, S. (bitr. lasarettsläkare)²), Fagerberg, K. E., Ekwall, B. P. (å medicinska avd. II, allergiska avd.); Strandell, G. (bitr. lasarettsläkare)²), Wijnblad, A. O. Hj. (bitr. lasarettsläkare)²), Snellman, B., (bitr. lasarettsläkare)²), Thoren, S. A. G., Frid, f. Wreting, E. Gunnel, Ramstedt, J. A. V., Wallberg, J. U. (å kirurgiska avd.); Sjögren, B. G., Feldreich, H. A. F., Norman, A. V. (bitr. lasarettsläkare)²), Rundquist, C. A. B. (å avd. för hud- och könsjukdomar); Granberg, Astrid E. (å avd. för kroniskt sjuka); Bergqvist, S. (bitr. sanatorieläkare)²), Löfgren, S. H. (bitr. sanatorieläkare)²), Stavenow, S. D., Olsson, S. E., Hillered, N. Ö. (å avd. för medicinsk tuberkulos); Lindahl, E. O., Felländer, M. R. (bitr. lasarettsläkare)²), (å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos); Fix, P. J. L., Backlund, O. S. V. (bitr. lasarettsläkare)²), Telenius, R. A., två vakanta (å centrala röntgenavd.)³); Bäckdahl, E. M. K. (å plastikkirurgiska avd.); Aleman, Ulla E. F. (å anestesivd.).

Andre underläkare (26)¹).

Adami, H. W. (å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos); en vakant (å röntgenavd.).

Poliklinisläkare (B 12).

Tenlén-Magnusson, Saga, Larre, C. E. (vid kvinnliga hud- och könspolikliniken); Falk, C. A. P. (vid manliga hud- och könspolikliniken); Andrell, B. P. O., Tomenius, J. H. (vid medicinska polikliniken); Sundberg, f. Sundberg, M. Birgitta (vid allergipolikliniken).

Poliklinisläkare (15,600 kr.).

Linnros, B. G., en vakant, *tf.* Blumenthal, B. M. (vid manliga hud- och könspolikliniken).

Bakteriolog (14,000 kr.).

Packalén, K. T.

Läkare för öron-, näs- och hals-sjukdomar (14,300 kr.).

Hagerman, F. R. L.

Läkare för neurologiska sjukdomar (3,000 kr.).

Vakant, *tf.* Andrell, B. P. O.

Läkare för psykiatriska sjukdomar (6,500 kr.).

Ljungberg, N. E.

Läkare vid daghemmet (972 kr.).

Nordenfelt, P. J.

Läkare för thoraxkirurgiska sjukdomar (8,676 kr.).

Crafoord, C.

Läkare för ögonsjukdomar (5,850 kr.).

Vakant, *tf.* Lagerlöf, O. C. B.

Tandläkare (10,008 kr.).

Vakant, *tf.* Kumlin, G. I.

Biträdande husmoder (19).

Nilsson, S. A. Margit.

Tio *sjukgymnaster*, tre *arbetsterapeuter*, en *första operationsöversköterska*, nio *operationsöversköterskor*, en *första röntgenöversköterska*, åtta *röntgenöversköterskor*, åtta *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser*, sjuttioen *översköterskor*, två *översköterskor* (halvtidstjänster), en *första preparatris*, en *preparatris*, tio *laboratoriesköterskor* eller *laboratriser*, åtta *operationssköterskor*, sex *röntgensköterskor*, femtiotvå *sjuksköterskor*, två *sjuksköterskor* (6-timmarsstjänster), tre *sjuksköterskor* (5-timmarsstjänster), två *sjuksköterskor* (halvtidstjänster), en *tandsköterska* (deltidstjänst), en *fotograf*, fyra *fotografiska biträden*, en *badmästare*, en *biträdande sköterska*. — Tretton *sjukbärare*, trettio *första sjukvårdsbiträden*, tvåhundra-sjuttioen *sjukvårdsbiträden*, tio *sjukvårdsbiträden* (deltidssysslor), tio *laboratoriebiträden* (därav tre halvtidssysslor), ett *manligt sjukvårdsbiträde*, tio *baderskor*, elva *sjuksköterskeelever*.

Predikant (4,932 kr.).

Knutson, K. H. F., kyrkoherde i S:t Görans förs.

En *organist*.

Sjukhusassistent (25).

Vakant, *tf.* Jemstedt, S. O.

¹) Se not 3 å sid. 449.

²) Se not 4 å sid. 449.

³) Se not 1 å sid. 449.

Kammarskrivare (21).

Sjöberg, Aina S., tjl. (se sid. 462), *tf.* Rönnow, f. Palmskog, M. Aura Ch.

Kontorsassistenter (18).

Arenholt, B. H. R., tjl. (se sid. 464), *tf.* Larsson, K. A. H.; *Avén*, f. Etzler, Margit A. C.

Förste kontorsskrivare (16).

Bergelius, f. Palmquist, A. Margareta.

Fem kontorsskrivare, tjugutva kanslibiträden (därav två halvtidstjänster), sexton kontorsbiträden (därav fyra halvtidstjänster), två kontrollbiträden.

Kuratorer (18).

Edholm, Carin; mottagningstid: 10—11, (alla vardagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Groll, f. Zethræus, Nora M.; mottagningstid: 10—11 (alla vardagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Larén, f. Brattström, A. Victoria; mottagnings-tid: 10—12, (alla vardagar), 18—19 (måndagar och torsdagar).

Förste ekonomiföreståndare (22).

Svensson, D. I. H. (Thea).

Maskinmästare (20).

Näsman, J. M.

Uppsyningsman (14).

Andersson, R. K.

Förste vaktmästare (13).

Carlsson, J. A. S.

En *förste maskinist*, en *maskinist*, åtta *hantverkare*, tre *vaktmästare*, tre *expeditionsvaktsbiträden*, tre *biträdande ekonomiföreståndare*, en *föreståndarinna*, en *överstäderska*, sex *telefonister*, en *portvakt*. — En *reparatör*, tio *eldare* (därav en endast 8 mån. av året), en *mälare*, en *tapetserare*, nio *gårdskarlar*, två *arbetstagare* i köket, en *diversearbetare* i köket, fyra *kokerskor*, ett *första matsalsbiträde*, fem *första köksbiträden*, två *kallskänkor*, tre *matsalsbiträden*, tjuguen *köksbiträden*, sex *förrädsbiträden*, trettio två *städerskor* (därav fem halvtidssysslor och en 3-timmarssyssla), två *barnsköterskor*, fyra *portvakter*, två *garde-robiärer* (därav en 9 mån. av året).

S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, K. (postgirokonto nr 2034); t. 22 15 40; 22 15 80 (för rikssamtal).

Mottagningstider:

å kirurgiska polikliniken första besök: alla vardagar för män 13,15—13,45, för kvinnor 12,45—13,15; för olycksfall alla dagar hela dygnet; återbesök: alla vardagar för män 9,45—10,30, för kvinnor 10,45—11,30;

å medicinska polikliniken (endast för mag- och tarmsjukdomar): måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 12,30—13,30; efter anm. per tel. 9—9,30;

å gynekologisk-obstetriska polikliniken: vardagar 8,30—9; efter anm. per tel. 7,30—8,30;

å psykiatriska polikliniken (ing. Polhemsgatan): endast efter föranm. per tel. vardagar utom lördagar 13,30—14,30;

å mödravårdscentralen: tisdagar, onsdagar och torsdagar 14—14,30, måndagar och fredagar 18,30—19.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid, vardagar 8—9.

(Mottagnings- och besöksstider i övrigt, se sid. 456 ff.)

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 9—12, 13—15,30; (lördagar och dag före helgdag 9—12, 12,30—13,30).

S:t Eriks sjukhus leder sitt ursprung från sjukavdelningarna vid den dåvarande fattigvårdsnämnden lydande Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning, vilken daterar sin uppkomst från mitten av förra århundradet. Vid denna tid inrättades i huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gård» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning (numera vårdhemmet Högalid). Till försörjningsinrättningen överflyttades år 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm år 1851 övertagits och ditiills vårdats i en särskild anstalt, Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttades sedermera till arbetsinrättningen. För de å försörjningsinrättningen intagna sinnessjuka uppfördes år 1895 en särskild byggnad.

Allmänna försörjningsinrättningen, som fr. o. m. år 1922 erhöi den ändrade benämningen S:t Eriks sjuk- och vårdhem, bestod av dels en huvudavdelning, dels sju (tidigare åtta) filialer. Huvudavdelningen var fördelad å tre underavdelningar: lasarettsavdelningen, sinnessjukavdelningen och försörjningsavdelningen. I enlighet med av stadsfullmäktige den 16 juni 1924 godkända grunder för omläggning av dåvarande fattigvårdens anstaltsvård för vuxna skedde fr. o. m.

den 1 juli 1926 en omorganisation av S:t Eriks sjuk- och vårdhem, varvid hemmets huvudavdelning — sedan klientelet å dess försörjningsavdelning överförs till vårdhemmet Högalid och andra fattigvårdsanstalter — överflyttades till hälsovårdsnämndens förvaltning. I samband med överflyttningen erhöi anstalten, som härigenom helt och hållet fått karaktären av sjukhus, den ändrade benämningen sjukhuset S:t Erik, fr. o. m. år 1933 ändrat till S:t Eriks sjukhus.

Efter överflyttningen till hälsovårdsnämnden ställdes S:t Eriks sjukhus, i likhet med flertalet av stadens övriga sjukhus under sjukhusstyrelsens förvaltning, fr. o. m. den 1 januari 1933 under sjukhusdirektionen. Beträffande intagning, vårdavgifter, personalens tillsättning m. m. gälla samma bestämmelser som för stadens övriga sjukhus.

Med godkännande i princip av en av stadskollegiets sjukhuskommitté framlagd plan för ordnande av stadens lasarettssjukvård, vilken bl. a. avsåg ett nedläggande av S:t Eriks sjukhus, beslöt stadsfullmäktige den 27 oktober 1930 bevilja ett anslag av 785,000 kr. till vissa provisoriska ändringsarbeten vid sjukhuset, vilka ansåges erforderliga för att sjukhuset skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fungera under den övergångstid, som måste förflyta, innan andra vårdmöjligheter kunde beredas för därstädes intagna patienter. Till följd av bristen på sjukhusplatser hava de tidigare planerna på S:t Eriks sjukhus' nedläggande icke fullföljts och sjukhuset har i stället undergått flera betydande moderniseringar. Sjukhuset har därigenom från en anstalt för kroniskt sjuka omändrats till ett akut-sjukhus med moderna anordningar. För de mera omfattande förbättringarna redovisas här nedan.

Stadsfullmäktige beviljade den 19 september 1932 ett anslag av 315,000 kr. till förbättrings- och ändringsarbeten inom norra paviljongen. Vidare beviljade stadsfullmäktige den 16 maj 1938 ett anslag av 395,000 kr. för bl. a. om- och tillbyggnad av administrations- och röntgenbyggnaderna ävensom för inrättandet av en medicinsk poliklinik. Stadsfullmäktige beviljade ytterligare den 2 oktober 1939 anslag med 1,175,000 kr. för ombyggnad och modernisering av västra och östra paviljongerna ävensom för anordnandet av samlings- och föreläsningssal samt bibliotekslokal i norra paviljongen. För inredande av ett kliniskt laboratorium anvisade stadsfullmäktige den 2 december 1940 sammanlagt 335,000 kr. Sjukhusdirektionen beslöt den 3 december 1941, att 60 platser inom östra paviljongen skulle upplåtas till en provisorisk barnbördsavdelning. S:t Eriks barnbördsdshus, förlagt till en från barnavårdsnämnden år 1938 övertagen byggnad, anslöts till S:t Eriks sjukhus fr. o. m. den 1 januari 1943 enligt sjukhusdirektionens beslut den 16 december 1942. Förutom förlösningssavdelning tillfördes sjukhuset härigenom 29 barnbördsplatser.

Enligt sjukhusdirektionens beslut den 19

januari 1949 skall sjukhuset icke nedläggas utan tvärtom inordnas i planen för det fortsatta utbyggandet av stadens sjukhus. Stadskollegiet beslöt på direktionens framställning den 10 mars 1949 lämna sitt medgivande till verkställande av de utredningar beträffande bl. a. S:t Eriks sjukhus, som erfordrades för att upprätta en generalplan för den slutna kroppssjukvården. Till fullföljande härav har en generalplan för sjukhusets om- och tillbyggnad utarbetats. Den 4 december 1950 hava stadsfullmäktige anvisat 565,000 kr. till barnbördsavdelningens omposition till en gynekologisk-obstetrisk klinik, omfattande 30 obstetriska och 71 gynekologiska platser. Sedan härför erforderliga ändringsarbeten i huvudsak slutförts under år 1951 har kliniken denna omfattning.

Stadsfullmäktige hava den 19 december 1952 godkänt ett av sjukhusdirektionen framlagt principförslag till om- och tillbyggnad av sjukhuset ävensom anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 3,460,000 kr. för den i förslaget ingående första byggnadsetappen.

Vidare hava stadsfullmäktige i 1954 års stat anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 533,000 kr. för uppförande av en nybyggnad för psykiatrisk poliklinik vid S:t Eriks sjukhus, till vilken poliklinik och expeditiionslokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka hava överflyttats i början av år 1956. Genom beslut den 4 juni 1956 hava stadsfullmäktige därjämte ställt medel till förfogande för anordnande av en upptagningsavdelning för alkoholskadade med 18 vårdplatser vid f. d. avd. D inom sjukhuset.

Vid sjukhuset finnes en kirurgisk poliklinik (sedan år 1927) och en medicinsk poliklinik (sedan år 1940) samt en gynekologisk-obstetrisk poliklinik (sedan år 1951). Till sjukhuset är en av sjukhusdirektionens blodgivarcentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten är dock förlagd till en särskild expedition belägen inom sjukhusdirektionens förvaltningslokaler, Brunkebergstorg 13.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra vid sjukhuset. Enligt stadsfullmäktiges beslut har vid S:t Eriks sjukhus upprättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Sjukhusets nuvarande platsantal, 1,003, är fördelat på fyra avdelningar, en lasarettssavdelning med 510 platser, varav 362 å medicinska avdelningen och 148 å kirurgiska avdelningen, en avdelning för psykiskt sjuka med 374 platser, en avdelning för alkoholskadade med 18 platser och en gynekologisk-obstetrisk avdelning med 101 platser.

Styresman (6,084 kr.).

Sandström, C. (se sid. 456).

Sysselman (33).

Karlsson, A. V. E.; t. 22 15 40 (växel); mottagningstid: 9—11.

Husmoder (1 kl.) (22).

Nilsson, Margot E.

Lasarettssavdelningen.

Mottagningstid (för intagning av patienter): alla dagar 9—11; för olycksfall hela dygnet.

Besökstider:

för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;
för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 444.

Kvinnokliniken.

Gynekologisk avdelning:

Besökstider: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Obstetrisk avdelning:

Mottagningstider: patienter intagas alla tider på dygnet.

Besökstider: alla dagar (endast för man-
nen) 18,30—19; söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Överläkare (B 19)

(vid gynekologisk-obstetriska avd., tillika före-
ståndare för rådgivningsbyrån för sexualfrågor).

Westberg, S. V. (förordn. t. o. m. ^{31/1} 1963),
mottagningstid: 10—10,30.

Överläkare (35) ¹).

Josephson, B. A. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1962),
mottagningstid: 11,30—12, å kliniska labo-
ratoriet.

Överläkare (30).

Sandström, C. ² (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1961), mot-
tagningstid: 11,45—12,15, å röntgenavd.; **Ihre,**
B. J. E. (förordn. t. o. m. ^{31/1} 1961), mot-
tagningstid: 11,30—12, **Sköld, E. G. V.** (för-
ordn. t. o. m. ^{31/1} 1961), mottagningstid:
8,30—9, **Nyman, E. H. L.** (förordn. t. o. m. ^{31/10}
1959), mottagningstid: 8,30—9, å me-
dicinska avd.; **Perman, E. G. S.** (förordn.
t. o. m. ^{31/10} 1957), mottagningstid: 11,30
—12, å kirurgiska avd.; **Bergstrand, A. F.**
(förordn. t. o. m. ^{31/10} 1961), mottagningstid:
11—11,30, å patologiska avd.; en vakant, å
anestesiavd.

¹) Med skyldighet att utan särskild ersätt-
ning utföra specialundersökningar för andra stads-
ens sjukhus i den mån de icke kunna utföras
vid sjukhusens egna laboratorier eller direktio-
nens kliniska centrallaboratorium.

²) Se not 1 å sid. 449.

Elektrokardiografsläkare (11,700 kr.).
Sjöstrand, O. T.

Förste underläkare (30).

Ek, J. O. S. (å kliniska lab.).

Förste underläkare (28) ¹).

Aleman, S. V. O., Lövgren, E. O. E. (bitr. lasa-
rettsläkare)²), **Bäråny, F. R.** (bitr. lasarettss-
läkare)²), **Tengberg, J.-E. T. ³**), **Werkö, L. A.**
(bitr. lasarettssläkare)²), **Alm, T. E. W., Graf,**
J. W., Haeggström, A. G. Z., Bucht, N. H.
(bitr. lasarettssläkare)²), **Eliasch, H. M., Hans-**
son, L. M. N., Hederström, G. E., Castenfors,
H., Thomasson, G. B. (å medicinska avd.); **Lind-**
holmer, B. H. R. (bitr. lasarettssläkare)²), **Pal-**
m-löv, K. P. A. (bitr. lasarettssläkare)²), **Håkans-**
son, C.-E., Paulsson, S. B. G., Örsten, G. P.-Å.
(å kirurgiska avd.); **Gidlund, Å. S.** (bitr. lasa-
rettsläkare)²), **Skogsberg, C. G. A., Lagerberg,**
U. E., Berglund, C. I. Ison, Plengier, L. H.,
Lundin, E. D. W., en vakant (å röntgenavd.)⁴);
Asplund, J. G. D. (bitr. lasarettssläkare)²),
Lodhammar, E. Margit, Cassmer, L. O., två
vakanta (å gyn.-obst. avd.).

En *extraläkare* å vardera kirurgiska avd.
och kliniska laboratoriet.

Två *amanuenser* (1,200 kr. jämte fri kost,
dessutom avlönade av Karolinska institutet).

Poliklinikläkare (B 12).

Hård af Segerstad, G. J. F., Linder, Birgit E.
K., en vakant (å psykiatriska polikliniken).

*Läkare i pediatrik (tillika läkare
för daghemmet) (5,568 kr.).*

Gyllenswärd, C. E.

Läkare i psykiatri (14,400 kr.).

Sjövall, T. S. T.

*Läkare för öron-, näs- och hals-
sjukdomar (8,052 kr.).*

Jungert, G. E. Y.

Läkare för ögonsjukdomar
(4,550 kr.).

Ollers, J. O.

Tandläkare (12,000 kr.).

Hamberg, L.

Psykolog (22).

Settergren, B. M. (Gitte).

¹) Se not 3 å sid. 449.

²) Se not 4 å sid. 449.

³) Med tjänstgöring jämväl å blodgivarcen-
tralen.

⁴) Se not 1 å sid. 449.

En *biträdande husmoder*, en *laboratorieassistent*, en *första laboratorieöversköterska*, en *första röntgenöversköterska*, tre *sjukgymnaster*, en *sjukgymnast* (halvtidstjänst), en *första överbarnmorska*, sex *operationsöversköterskor*, sex *operationssköterskor*, sex *röntgenöversköterskor*, sju *röntgensköterskor*, sju *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser*, en *första preparatris*, tio *laboratoriesköterskor* eller *laboratriser*, fyra *förlossningsbarnmorskor*, en *överbarnmorska*, tre *barnmorskor*, sju *barnsköterskor*, sextonio *översköterskor*, fyrtiotvå *sjuksköterskor*, åtta *sjuksköterskor* (halvtidstjänster), en *arbetsterapeut*, två *fotografiska biträden*, sju *sjuksköterskeelever*. — Tjugutvå *första sjukvårdsbiträden*, tvåhundraötjugutvå *sjukvårdsbiträden*, fem *laboratoriebiträden*, två *förrådsbiträden*, tjugutvå *städerskor*, tio *baderskor*.

Avdelningen för psykiskt sjuka.

Besökstid: torsdagar och söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Överläkare (30).

Ehrensward, J. N. G., frih. (förordn. t. o. m. ³⁰/11 1957).

Förste underläkare (30).

Rothström, G. E. A.; *Norman*, f. *Danieli*, Margit E.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Röed, f. *Harvell*, J. A. *Magdalena*.

Nio *översköterskor*, en *sjuksköterska*, en *förste skötare*, nio *skötare*, fem *första sköterskor*, sextonio *sköterskor*. — Tre *städerskor*.

Predikanter (9,852—1,980 kr.).

Heldt, T. E. O., pastor; *Sjöstrand*, R. E., komminister i Vantörs förs.

En *organist*.

Sjukhusassistent (25).

Brinkler, Å. E.

Kammarsskrivare (21).

Ahnfelt, Inga L.

Kontorsassistenter (18).

Fors, T. K. R.; *Jansson*, R. M.

Förste kontorsskrivare (16).

Ljunggren, f. von *Hausswolff*, Marie-Louise M.

Fem *kontorsskrivare*, sexton *kanslibiträden*, tre *kanslibiträden* (halvtidstjänster), tolv *kontorsbiträden*, ett *kontorsbiträde* (halvtidstjänst), två *kontrollbiträden*.

Kuratorer (18).

Å *lasarettssavdelningen*:

Andersson, Mai K. A.; *Helte*, Inger B.; en vakant.

Mottagningstid: måndagar, tisdagar och torsdagar 13—14, övriga dagar 10—11.

Telefontid: måndagar, tisdagar och torsdagar 14—15, övriga dagar 11—12.

Å *psykiatriska polikliniken*:

Leufvén, G. E. S. (La); en vakant.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Wallin, Asta M.

Maskinmästare (20).

Esslén, C. S.

Uppsyningsman (14).

Leijon, G. A.

Förste vaktmästare (13).

Abrahamsson, N. H.

Vaktmästare (12).

Carlsson, K. A.; *Eriksson*, A. S. E.; *Mårtensson*, A. H.; *Pettersson*, A. O. S.

En *förste maskinist*, en *maskinist*, två *biträdande ekonomiföreståndare*, en *instrumentmakare*, en *tvättföreståndare*, fem *hantverkare*, en *föreståndarinna*, två *vaktmästare*, en *biträdande tvättföreståndare*, sex *telefonister*, en *överstäderska*, två *barnsköterskor*, tre *expeditionsvaksbiträden*.

En *målare*, en *tapetserare*, sex *reparatörer*, fem *eldare*, en *förrådsarbetare*, en *trädgårdslärling*, tolv *sjukbärare*, tretton *gårdskarlar*, fyra *diversearbetare* i köken, en *maskintvättare*, fyra *kokerskor*, ett *första matsalsbiträde*, en *första sömmerska*, en *kallskänka*, fyra *första köksbiträden*, fyra *sömmerskor*, fyra *strykerskor*, tre *maskintvätterskor*, sexton *tvättbiträden*, sex *matsalsbiträden*, nitton *köksbiträden*, nio *städerskor*, en *garderobiär*.

Vid 1954 års omorganisation av sysslomanskantoret å övergångsstat upptagen tjänst.

Förste kammarsskrivare (23)

Nordquist, G. A.

Södersjukhuset-Sachsska barn- sjukhuset.

A. Södersjukhuset.

Årstatunden, Sö. (postgirokonto nr 58064);
t. 23 70 00.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken: vardagar 9—10; tidsbeställning per tel.
kirurgiska poliklinikerna: vardagar utom lördagar 9,30—10,30, 13—14, lördagar 13—13,30.
gynekologiska polikliniken: vardagar 8,30—9, måndagar—fredagar även 12—13; förfrågningar och tidsbeställningar endast efter föransmälan per tel. 8—9, 12,30—13.
mödravårdscentralen: nybesök alla vardagar utom lördagar 13,30—14, måndagar även 18—19, lördagar 12,30—13; återbesök alla vardagar 9,30—10; torsdagar även 18—19; teltid vardagar 8,30—9,30;
polikliniken för sockersjuka: tisdagar och torsdagar 9—10, provtagning måndagar och onsdagar 8—10 (se sid. 486);
allergiska polikliniken: tidsbeställning per tel. 10—11;
polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar: nybesök vardagar 8,30—9,30, återbesök vardagar 9—10;
hörselpolikliniken: måndagar och onsdagar 14—16; tidsbeställning per tel. vardagar 11,30—12;
ögonpolikliniken: tidsbeställning per tel. 13—15, lördagar 9—10;
röntgenterapipolikliniken: vardagar 10—10,30; hud- och könsolikliniken *män*: måndagar 12—13, 14—15, tisdagar, onsdagar och torsdagar 10—11, 12—13, fredagar 12—13; dessutom måndagar, onsdagar och fredagar 17,30—18,30, lördagar och dag före helgdag 11—12; *kvinnor*: vardagar (utom lördagar) 12—13, måndagar, onsdagar och fredagar även 14—15, 17,30—18,30, torsdagar även 14—15, lördagar och dag före helgdag 11—12. Ej nybesök av patienter med hudsjukdomar på kvällsmottagningarna;
psykiatriska polikliniken: vardagar endast efter föransmälan per tel. 13,30—14,30;
hjärtpolikliniken: endast remisspoliklinik tel. tid 13—14 (utom lördagar);
ortopediska polikliniken: måndagar, onsdagar och fredagar tidsbeställning per tel. 13—15, lördagar 9—10;
neurologiska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;
avdelning för fysikalisk terapi: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;
reumatikerdispensären: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;
avdelning för yrkesmedicinska sjukdomar: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;
poliklinik för alkoholsjukdomar: tisdagar och fredagar 18—19,30, tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 11—12;

centraltandpoliklinik: endast remisspoliklinik, tidsbeställning per tel. 9—10.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid, vardagar 8—9.

Besöksider:

å vårdavdelningarna med undantag av barnbörds- och öronavdelningarna
för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;
för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30;
å barnbördsavdelningen
för patienter å allmän sal: söndagar 14—15, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;
för patienter å enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;
å öronavdelningen
för inläggande barn: söndagar 13,30—15.

Expeditionstid: å sysslomanskantoret vardagar 10—12, 13—15,30 (lördagar och dag före helgdag 10—14).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 444.

År 1934 förelades stadsfullmäktige en plan för lasarettssjukvårdens ordnande, utarbetad av en av stadskollegiet den 2 september 1926 för ändamålet tillsatt sjukhuskommitté. Enligt kommitténs plan — 1933 års generalplan — skulle lasarettssjukvården koncentreras till tre centralsjukhus, varav ett för de södra stadsdelarna. Förslag till det nya sjukhuset å Södermalm (Södersjukhuset) godkändes av stadsfullmäktige den 26 april 1937 (jfr Bih. 1936, nr 56, Utl. 1937 nr 131). Därvid uppdrogs åt sjukhusdirektionen att dels å det staden tillhöriga området i Årstatunden ombesörja uppförandet av ett centralsjukhus för de södra stadsdelarna, dels uppföra en centraltvåttinrättning för vissa stadens anstalter. För ändamålet beviljades sjukhusdirektionen ett anslag av 21,049,000 kr., av vilket belopp 1,400,000 kr. anvisades för år 1937. Den 28 maj 1937 beslöt sjukhusdirektionen att tillsätta en byggnadskommitté, bestående av fem personer och benämnd Södersjukhusets byggnadskommitté med uppdrag att ombesörja uppförandet av det sålunda beslutade nya centralsjukhuset. Detta skulle i slutbyggt skick omfatta 1,542 vårdplatser, av vilka 1,206 skulle ingå i en första utbyggnad. Arbetena med uppförande av stommen till sängbyggnaden — inrymmande vårdavdelningar — påbörjades år 1939.

Med anledning av att konjunkturutvecklingen och de inträffade krisförhållandena i så väsentlig grad ökat material- och arbetskostnaderna, att det av stadsfullmäktige anvisade anslaget skulle komma att betydligt överskridas, med det hänsyn till det budgetära läget, beslöt stadsfullmäktige den 1 december 1941, att utbyggnaden av sjukhuset tills vidare skulle begränsas till 617 vårdplatser jämte motsvarande utrymmen i behand-

lingsbyggnaden. Samtliga dessa platser kunde tagas i bruk under år 1943 samt i början av år 1944.

Den alltmer framträdande platsbristen inom lasarettssjukvården visade emellertid, att detta platstillskott var otillräckligt för de kommande årens behov. Den 2 juli 1942 gjorde Södersjukhusets byggnadskommitté därför en förnyad framställning om färdigställande av den återstående delen av sjukhuset och sedan sjukhusdirektionen i skrivelse den 7 oktober 1942 ingivit förslag härom till stadsfullmäktige, beslöt fullmäktige den 20 mars 1944 låta färdigställa den återstående delen av sjukhuset, som då totalt avsågs omfatta 1,193 ineliggande patienter. Denna utvidgning av sjukhuset slutfördes i huvudsak under år 1950.

Utöver de ursprungligen beviljade medlen om 21,049,000 kr. för uppförande av Södersjukhuset med centraltvätt, ett bostadshus och personalrestaurang med inklusive anslag för inventarier hava stadsfullmäktige under åren 1937—1953 för sjukhusanläggningens uppförande och inredning m. m. vid skilda tillfällen beviljat anslag å tillhoppa 35,794,600 kr.

Sjukhuset omfattar för närvarande 1,486 vårdplatser med följande fördelning å de olika disciplinerna.

Invärtesmedicinska sjukdomar (4 avdelningar)	380 platser
Kirurgiska sjukdomar (2 avdelningar)	273 »
Neurokirurgiska sjukdomar	37 »
Ortopediska »	32 »
Öron-, näs- och halssjukdomar ...	57 »
Ögonsjukdomar	19 »
Röntgenterapi	28 »
Hud- och könssjukdomar	66 »
Kvinnosjukdomar	41 »
Förlossningsfall	137 »
Psykiska sjukdomar	84 »
Infektionsavdelning	24 »
Intagningsavdelning	10 »
Kronikeravdelning	120 »
Geriatrisk avdelning	178 »
Totalsumma	1,486 platser

Förutom vårdavdelningar omfattar sjukhuset polikliniker för samtliga vid sjukhuset företrädda vårdspecialiteter (se ovan).

Den 19 maj 1947 beslöt stadsfullmäktige anvisa sjukhusdirektionen medel för uppförande av ett efterbehandlingssjukhus vid Södersjukhuset. Enligt det uppgjorda förslaget avsågs sjukhuset att omfatta 307 vårdplatser för sådana efterbehandlingsfall, som kunna överföras från sjukavdelningarna inom Södersjukhuset. Tillkomsten av ett efterbehandlingssjukhus avsågs att möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av sjukhusets sjukavdelningsplatser för behandling av de krävande akuta sjukdomsfallen. Stadsfullmäktige hava den 5 december 1952 godkänt

ett uppgjort förslag rörande sjukhusets uppdelning dels på en avdelning för ålderdomssjukdomar med 180 vårdplatser (s. k. geriatrisk avdelning), dels och på en avdelning för kroniskt sjuka med 118 platser. Sedermera hava vårdplatserna fördelats med 178 på den geriatriska avdelningen och 120 på kronikeravdelningen. Sjukhuset togs i bruk i början av år 1953.

Inom Södersjukhusets område ligger *Sachsska barnsjukhuset* (se sid. 462), som efter ombyggnad och utvidgning kommer att direkt anknytas till Södersjukhuset som dess specialavdelning för småbarns- och spädbarnsvård. Fr. o. m. år 1950 utgöra Södersjukhuset samt Sachsska barnsjukhuset en gemensam förvaltningsenhet.

Genom ett år 1953 med kungl. maj:t träffat avtal har staden åtagit sig att för *barnmorskelsläroanstalten* i Stockholm i byggnaden för S:t Eriks sjuksköterskeskola upplåta undervisnings- och expeditiionslokaler samt bostäder mot en årlig ersättning enligt i avtalet närmare angivna grunder. För barnmorskeelevernas arbete under praktisk tjänstgöring vid Södersjukhuset gynnekologisk-obstetrisk avdelning jämte mödravårdscentral erlägger staden viss årlig ersättning på grundval av nämnda avtal. Anstaltens överlärare och barnmorskelslärare äro överläkare respektive biträdande läkare vid barnbördsavdelningen.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 mars 1944 att låta uppföra en byggnad för S:t Eriks sjuksköterskeskola (se sid. 493) i lokal anslutning till Södersjukhuset. Denna skola togs i bruk under november månad år 1950.

Enligt stadsfullmäktiges beslut har fr. o. m. år 1945 vid Södersjukhuset inrättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Till sjukhuset är sedan år 1953 en av sjukhusdirektionens blodgivarcentraler förlagd; fömedlings- och registreringsverksamheten är dock förlagd till en särskild expedition belägen inom sjukhusdirektionens förvaltningslokaler, Brunkebergsgator 13.

Författning. K. stadga 13 maj 1938 för barnmorskeundervisningen, med ändr. Avtal ang. upplåtelse av lokaler m. m. för barnmorskelsläroanstalten i Stockholm, godkänt av k. m:t 6 mars 1953 och av SF 16 mars 1953 (Kf 1953: nr 16). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad rörande undervisning i neurologi vid Södersjukhuset, godkänt av SF 26 jan. och av k. m:t 24 april och 30 juni 1953 (Kf 1953: nr 30)

Styresman (8,676 kr.).

Nyström, Å. E. (se sid. 460).

Intendent (37).

Ohlson, G. A.; t. 23 70 00; mottagningstid: 9—11.

Husmoder (1 kl.) (22).

Johansson, Karin M.

Överläkare (B 19).

Nyström, Å. E. (förordn. t. o. m. ³¹/_s 1961),
mottagningstid: 10—11, å yrkesmedicinska avd.

Överläkare (35).

Hammarsten, Greta (förordn. t. o. m. ³¹/_s 1961),
mottagningstid: 10—12, å kliniska labora-
toriet; **Varenius, S. R. P.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1961), mottagningstid: 10—10,30, å bakte-
riologiska laboratoriet; **Kirstein, L.¹⁾** (för-
ordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1961), mottagningstid:
13—13,30, å neurofysiologiska laboratoriet.

Överläkare (30).

En vakant, å neurologiska avd.: **Nylin, K. G. V.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1957), mottag-
ningstid: 9,15—9,45, å medicinska avd. II; **Jonsson, E. W.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₃ 1961), mottagningstid: 12,15—12,45, å medi-
cinska avd. III och avd. för fysikalisk terapi; **Kallner, S. B. E.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1959),
mottagningstid: 11,30—12, å medicinska avd. IV; **Palmer, I.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1960),
mottagningstid: 14—15 utom lördagar, å kirur-
giska avd. I; **Brandberg, C. R. E.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₃ 1957), mottagningstid: 13,30—14,
å kirurgiska avd. II; **Jönsson, N. G.²⁾** (för-
ordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 10,30
—11, å röntgendiagnostiska avd. I; **Magnus-
son, A. H. W.³⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1959),
mottagningstid: 13,30—14, å röntgendiagnos-
tiska avd. II; **Löfstedt, S.⁴⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1961), å röntgendiagnostiska avd. III; **Mossberg, E. G. H.²⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1957),
mottagningstid: 13—13,30, å röntgen-
terapiavd.; **Wahlgren, F. F.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1960), mottagningstid: 13—13,30, å pato-
logiska avd.; **Frykholm, R.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1961), mottagningstid: efter överens-
kommelse per tel., å neurokirurgiska avd.; **Bälvverstedt, B. E.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958),
mottagningstid: 12,30—13, å hud- och köns-

1) Med skyldighet att utan ersättning utföra elektroencefalografiska och liknande undersökningar av patienter, som remitterats dit från de stadens övriga sjukhus, som icke äro utrustade med härför erforderlig apparatur.

2) Med skyldighet att utföra undersökningar och behandlingar av patienter å Långbro sjukhus.

3) Se not 1 å sid. 449.

4) Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra neurodiagnostiska undersökningar för stadens övriga sjukvårdsanstalter samt åtaga sig undersökning av patienter från Beckomberga sjukhus ävensom att mot därför särskilt fastställd ersättning ombesörja röntgenläkargörömlen vid samma sjukhus.

avd.; **Wohlfahrt, C. S. S.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 13—13,30, å psykiatriska avd.; **Freneckner, F. J. P.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 10—10,30, å öronavd.; **Granström, K. O.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1959), mottagningstid: 9,30—10, å ögonavd.; **Hellstadius, A.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1961), mottagningstid: 9,30—10, å ortopediska avd.; en vakant, å anestesivd.; **Porjé, I.-G.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1960), mottagnings-
tid: 12—13, å geriatrika avd.

Överläkare

(som överläkare vid gynekologiska avd. 8,676 kr. av staden, som överlärare vid barnmorskeläroanstalten avlönad av staten).

Swanberg, H. M. W., mottagningstid: 9—9,30 (å kvinnoavd.).

Överläkare vid avd. för kroniskt sjuka (9,900 kr.).

Hafström, T. E. G:son.

Biträdande läkare

(som barnmorskelärare avlönad av staten).

Holtz, A. G. F.

Läkare (30)¹⁾

(vid öronavdelningen).

Preber, L. E. T.

Förste underläkare (30).

Munthe, Gerd, Ettlinger, Ruth W., Holmberg, K. G., Katz, J. G., en vakant (å psyk. avd.); **Flyger, G. E. I.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Gylling, E. B. R., Westermarck, J. E. N.** (å neurokirurgiska avd.); **Lundmark, C. A. R.** (å patologiska avd.); **Heldorff, R. I. T.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Sundblad, L. K. M.** (å kliniska lab.); **Forsgren, U. E.** (å bakteriologiska lab.).

Förste underläkare (28)³⁾.

von Reis, G. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Fahlgren, J. H., Falck, G. R. M., Hultén-Gyllensten, Inga-Lisa M.**, en vakant (å neurologiska avd.); **Philipsson, J. J. C., Göhle, O.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Karnell, N. C. J. H., Grewin, K. E.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Hedlund, S. G. L., Öst, C.-R.**, en vakant (å medicinska avd. II); **Nettelblad, E. G., Briandt-Gerlövson, Marie-Louise, Stafsing-Carlsson, O. F. S., Lichtenstein, L. H., Wessman, E. Elisabeth** (å medicinska avd. III); **Liljestrand, Å., Andersson, B. G.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Hed, E. R.**, en vakant (å medicinska avd. IV); **Berggren, f. Bogg, Anna M., Höppner, H. R.** (å hud- och könsavd.);

1) Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra otoneurologiska undersökningar å till öronpolikliniken remitterade patienter.

2) Se not 4 å sid. 449.

3) Se not 3 å sid. 449.

Ekblom, S. T. E. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Helmstein, K.-E., Engstrand, L. Hj. H. G:son, Ekengren, J. A., Arenander, E. E., Sjöberg, J.-E. B., Wiechel, K.-L. (å kirurgiska avd. II); Johansson, O. E., Aronsson, A. H. V. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Grath, G. B. L., Gripe, K. F., Frykman, G. P. A., Edwards, P. Å. S. (å kirurgiska avd. I); Bröden, B. L. J. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Marions, O. A., Proos A., Norell, H.-G., Törnsten, E. H. C., Sundberg, K. G., Arvidsson, P. H., Hellström, L. E., Kjellman, L. W., Brolin, G. Inger M., Freidenfelt, J. H. F. (å röntgendiagnostiska avd.)²⁾; Westling, P. F., Rigner, R. S., Mosetitsch, W. J. (å röntgenterapiavd.); Richtnér, N. G. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Ottosson, B.-G., Wallén, N. E., Palmgren, K. R. V., en vakant (å öronavd.); Boström-Smith, E. Inga-Lisa, Beijer, F. O. E. (å ögonavd.); Malmnäs, C. E. A. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Andersson, B. G. K. (Kajsa), Berggren, O. G. A., Renck, Ingrid E., Gottlieb, T. C., Borgedahl, S. J. E. (å gynekologisk-obstetriska avd.); Marsk, A. F. (å ortopediska avd.); Andersson, Anna E. Ch. (å yrkesmedicinska avd.); Sallstrand, M., en vakant (å geriatrika avd.); Lyngman, Karin M., Lindahl, B. R., Lönnberg, B. V. (å kronikeravd.); två vakanta (å anesthesiavd.).

En *extraläkare* å vardera psykiatriska, neurokirurgiska och geriatrika avd.

Poliklinikläkare (B 12).

Hafström, T. E. G:son, föreståndare, Nordenson, N. G., Lindgren, G. O. A., Rohlin, S. (vid medicinska polikliniken); Olsson, R. G. M., Flordh, P. D. C., en vakant (vid psykiatriska polikliniken); Stenbeck, Anna E. T. (vid ögonpolikliniken); Silfverskiöld, B. P. (å neurologiska polikliniken); Österman, P.-O. A. (å allergiska polikliniken).

Polikliniken för hud- och könssjukdomar.

Poliklinikläkare (B 12).

Vakant (å manliga avd.).

Poliklinikläkare (19,350—16,900 kr.).

Nordenskiöld-Berg, K. Anna M., två vakanta (å kvinnliga avd.).

Polikliniken för alkoholsjukdomar.

Föreståndare (1,200 kr.).

Lundquist, G. A. R. (se sid. 469).

En *läkare*, en *kurator*, en *sjuksköterska*, ett *kanslibiträde*.

¹⁾ Se not 4 å sid. 449.

²⁾ Se not 1 å sid. 449.

Hörselepolikliniken.

Audiolog (21,000 kr.)¹⁾.

Lundborg, T. L.

Konsulterande psykiater (1,000 kr.).

Vakant.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till Stockholms stads hörcentral (se sid. 288), Biblioteksgatan 6, 1 tr.; kurator, t. 21 68 71; mottagning: måndagar—fredagar 9—11; hörselvårdsassistenter: mottagning endast efter förhandsbeställning, t. 21 68 98 måndagar—fredagar 9—11.

Läkare för sockersjuka (se sid. 486).

Angående den inom sjukhuset inrymda tandklinik (se sid. 512).

Psykolog (22).

Lundgren, L. Marianne.

Förste kemist (21).

Sandell, A. Britt-Marie.

Laboratorieassistenter (18).

Nilsson, f. Wallin, Märta E.; Granlund, Ulla.

Tre *biträdande husmödrar*, fjorton *sjukgymnaster*, en *preparator*, en *instrumentmakare*, en *första förlossningsbarnmorska*, tretton *förlossningsbarnmorskor*, en *första laboratorieöversköterska*, femton *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser*, två *första operationsöversköterskor*, femton *operationsöversköterskor*, två *första röntgenöversköterskor*, femton *röntgenöversköterskor*, sex *överbarnmorskor*, etthundratjugo två *översköterskor* (därav en halvtidstjänst), fem *översköterskor* (överbarnmorskor), tio *barnmorskor*, fyra *arbetsterapeuter*, en *arbetsförestånderska*, en *första preparatris*, trettiofyra *laboratoriesköterskor* eller *laboratriser*, två *laboratoriesköterskor* (halvtidstjänster), femton *operationsköterskor*, en *operationsköterska* (halvtidstjänst), sexton *röntgensköterskor*, åttioen *sjuksköterskor*, en *sjuksköterska* (under 5 månader), sex *sjuksköterskor* (halvtidstjänster), en *sjuksköterska* (barnmorska), fyra *sjukvårdare*, sex *skötare*, tre *preparatriser*, två *kortvägsassistenter*, en *första fotograf* (halvtidstjänst), en *fotograf* (halvtidstjänst), tolv *fotografiska biträden*, tjugusex *sköterskor*, sjuttion *barnsköterskor*, en *barnsköterska* (under 6 månader), två *djurskötare*, en *badföreståndare*.

¹⁾ Med skyldighet för innehavaren att i erforderlig utsträckning tjänstgöra jämväl vid Hörselepolikliniken å Sabbatsbergs sjukhus och stå till förfogande därstädes som sjukhus.

SjD

derska, etthundratjuguåtta sjuksköterskeelever, trettiofyra barnmorskeelever. — Femton sjukbärare, trettiosju undersköterskor, åtta första sjukvårdsbiträden, fyrahundratrettiofyra sjukvårdsbiträden (därav nitton halvtidssysslor), sjutton baderskor.

Predikanter (13,632 — 4,956 kr.).

Tirén, T. V., e.o. pastoratsadjunkt i Högalids förs.;
Dahlin, K. A., komminister i Katarina förs.

En *organist*.

Förste sjukhusassistent (26).

Engelmark, K. E.

Förste kammarskrivare (23).

Carlberg, K. E. B.; **Onn, H. L.**, tjl. (se sid. 472),
tf. Sjöberg, Aina S.

Kammarskrivare (21).

Vakant.

Kontorsassistenter (18).

Wahlgren, f. Andersson, Inga J.; **Larsson, K. A. H.**, tjl. (se sid. 454), *tf. Sörme, A. H. E.* (Ella); **Danielson, f. Axberg, E. W. (Lizzie); **Edvall, f. Janson, H. V. D. (Vivan); **Henning, S. A.**; en vakant, *tf. Swedén, B.*****

Förste kontorsskrivare (16).

Sköldberg, E. B. Ragna.

Tio *kontorsskrivare*, fyrtiofem *kansli-biträden*, fem *kanslibiträden* (halvtidstjänster), tjuguaåttio *kontorsbiträden*, tre *kontorsbiträden* (halvtidstjänster).

Kuratorer (18).

Bergsten, A. Elisabeth; mottagningstid: 9—9,30, tisdagar och torsdagar även 14—15,30.

Clason, J. E. (Janny-Lisa); mottagningstid: 13—15 (utom lördagar), lördagar 10—11.

Porsheden, f. Lindmark, Märtha E.; mottagningstid: vardagar utom lördagar 12—13, måndagar, onsdagar och fredagar även 14—15, 17,30—18,30, torsdagar även 14—15, lördagar och dag före helgdag 11—12.

Pettersson, B. Kerstin A.; mottagningstid: vardagar utom lördagar 12—13, måndagar även 14—15, 17,30—18,30, tisdagar även 10—11, onsdagar även 10—11, 17,30—18,30, torsdagar även 10—11, fredagar även 17,30—18,30, lördagar 11—12.

Lindén, f. Lindén, Kerstin; mottagningstid: vardagar 9—10, tisdagar och torsdagar även 14—16.

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P.; mottagningstid: 11—12 (utom onsdagar), 14—15 (utom lördagar) (se sid. 487).

Wallin, C. Marianne; mottagningstid: alla vardagar 10,30—11,30.

Eriksson, f. Andersson, N. Margareta; mottagningstid: 9—10.

Löwing-Olsson, H. Birgitta E.; mottagningstid: 11—12 (utom lördagar), tisdagar och fredagar även 18—19,30.

Bohlin, I. B. (Inga-Brit); mottagningstid: 13—15 (utom lördagar), lördagar 9—10.

Widman, f. Linder, Brit M. E. (halvtidstjänst); mottagningstid: alla vardagar 9—10 (utom lördagar).

Ekman, Gerd (halvtidstjänst); mottagningstid: måndagar, onsdagar, torsdagar och lördagar 10—11.

Bergsman, f. Adolfson, E. K. (Stina); (halvtidstjänst); tel.tid.: vardagar 9,30—10.

Förste maskinmästare (22).

Wigren, E. B.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Blomgren, Rodny L.

Radioassistent (18).

Koschké, P.

Övervaktmästare (16).

Löfstedt, E. J.

Förste vaktmästare (13).

Wiklund, E. O. A.

Vaktmästare (12).

Jansson, E. G.; **Wall, C. E. S.**; **Johansson, S. A. E.**; **Lundgren, K. H.**; **Kristensson, F. V.**; **Engman, S. G. S.**; **Ernstström, K. F.**; **Forsberg, E. E.**; **Gustafsson, G. T.**; **Holm, A. Hj. L.**; **Sillén, G. E.**; en vakant.

En *förste maskinist*, fem *maskinister*, tio *hantverkare*, sju *biträdande ekonomiföreståndare*, en *första telefonist*, nio *telefonister*, en *överstäderska*, fjorton *expeditionsvaktsbiträden*. — En *automobilförare*, elva *reparatörer*, en *målare*, två *murare*, två *tapetserare*, fem *snickare*, sju *eldare*, fem *truckförare*, två *förrädsarbetare*, sex *gårdskarlar*, fyra *transport- och gårdskarlar*, två *diversearbetare*, femtiosju *köksbiträden*, ett *första köksbiträde*, en *kallskänka*, tio *kokerskor*, etthundraen *städerskor* (därav tretton halvtidssysslor), elva *förrädsbiträden*, åtta *portvakter*, en *sömmerska*, sex *biträden*.

B. Sachsska barnsjukhuset.

Årstalunden, Sö. (postgirokonto nr 1071);
t. 44 99 80 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter)
tidsbeställning per tel.

Polikliniktider:

tidsbeställning per tel. vardagar 9—10, 18—19.

Besöks-tid: söndagar 12,30—13,30.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 444.

Genom gåvobrev av den 12 februari 1907 donerade stårhusdelägarna efter framlidne generalkonsuln Simon Sachs och hans maka Mathilda Sachs en summa av 400,000 kronor att användas till grundande av ett sjukhus för späda barn. Vid donationen voro fastade vissa villkor, bl. a. att kommunen upplåte tomt åt sjukhuset. En sådan upplåte av stadsfullmäktige år 1909 i Årstalunden. Sjukhuset öppnades den 9 mars 1911. Sjukhuset har efter en år 1949 företagen tillbyggnad 120 platser för sjuka barn och 10 platser för medföljande digivande mödrar. Vid sjukhuset ha även inrättats polikliniker för medicinska och allergiska sjukdomar.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1949 skall sjukhusdirektionen jämväl vara direktion för Sachsska barnsjukhuset. Ett förvaltningsråd har inrättats vid sjukhuset. Detta råd har till uppgift att följa barnsjukhusets verksamhet, tillstånd och behov samt att hos sjukhusdirektionen väcka förslag om sådana förbättringar, som finnas påkallade.

Förvaltningsrådet, som utses av sjukhusdirektionen för ett år i sänder, utgöres av fem ledamöter jämte tre suppleanter. Två ledamöter och en suppleant skola tillhöra arvingarna efter sjukhusets numera avlidna donatorer, generalkonsuln Josef Sachs och hans hustru Sigrd Sachs, född Fränckel, samt grosshandlaren Arthur Thiel och hans hustru Alice Thiel, född Sachs. Förvaltningsrådets ordförande är den av sistnämnda två ledamöter, som rådet utser.

Beträffande byggnadskommittén för sjukhusets fortsatta ombyggnad, se sid. 437.

Författningar. Instruktion för förvaltningsrådet för barnsjukhuset Simon och Matilda Sachs' minne, fastställd av sjukhusdirektionen den 21 december 1949 (Kf 1949: nr 46). Instruktioner för sysslomannen och husmoderna vid barnsjukhuset Simon och Mathilda Sachs' minne, fastställda av sjukhusdirektionen 2 febr. 1944 (Kf 1944: nr 4).

Förvaltningsråd.

Sachs, R., direktör, ordf.; Heyman, f. Thiel, Ågda, fru; Tengbom, I. J., arkitekt, professor; Wallgren, A. J., professor emeritus, f. d. överläkare; Wedberg-Larsson, A. A. Elvira, fru, stadsfullm.

Suppleanter: Sachs, H., direktör (för Sachs, R. och Heyman); Hedelius, A. H., lektor, Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm. (för övriga ledamöter i nu nämnd ordning).

Sekreterare.

Häglund, B. A. K., syssloman (se sid. 478).

Styresman.

Nyström, Å. E. (se Södersjukhuset).

Intendent.

Ohlson, G. A. (se Södersjukhuset).

Husmoder (3 kl.) (19).

Rydberg, I. M. B. (Greta).

Överläkare (30).

En vakant, *tf.* Alm, E. I. (å pediatrika avd.); Gladnikoff, H. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1960) (å röntgenavd.).

Poliklinikläkare (B 12).

Alm, E. I., tjl. (se ovan), *tf.* Hagströmer, A. J. W.

Förste underläkare (28).

Werner-Mutt, R. B. Birgitta; Hagströmer, A. J. W., tjl. (se ovan); Dahlström, E. A.; Hagberg, E. G. H., Kræpelien, S.; en vakant.

En *obducent* (se Södersjukhuset).

En *röntgenöversköterska*, två *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser* (därav en halvtidstjänst), *sjutton översköterskor*, en *laboratoriesköterska* eller *laboratris*, *åtta sjuksköterskor*, en *barntrådgårdslärlarinna*, *tjugusju barnsköterskor*, ett *fotografiskt biträde*, *tjugufyra sjuksköterskeelever*. — *Två första sjukvårdsbiträden*, *aderton sjukvårdsbiträden*, ett *laboratoriebiträde*.

Kurator (18).

Lewerén, Ann-Mari K.

Ett *kanslibitråde*, ett *expeditionsvaktsbiträde*. — En *kokerska*, ett *första köksbiträde*, ett *första biträde*, *tretton städer* (därav två halvtidssysslor), två *port- och telefonvakter*, två *transport- och gårdskarlar*.

Barnsjukvård meddelas även vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Karolinska sjukhuset och barnsjukhuset Samariten, se sid. 476, 477.

Södra barnbördshuset.

Wollmar Yxkullsgatan 27, Sö. (postgiro-konto nr 2057); t. 44 07 00; sysslomannen direkt, även Stigberget-Åsö sjukhus: 42 42 58; kammarskrivaren 40 54 36; avd. för löneärenden 43 09 60; avd. för patientärenden kl. 9—12 44 07 00; köksavd. 40 60 34; maskinavd. 41 93 25. Maria sjukhus (personalbostäderna) föreståndarinnan t. 41 82 36.

SJD

Besökstider:

Barnbördsavdelningen.

Allmän sal: söndagar 14—15,
alla dagar (endast för mannen) 18,30—19.
Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13,
alla dagar (endast för mannen) 18,30—19.

Gynekologiska avdelningen.

Allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 14—15.
Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13, alla dagar 18,30—19 (endast
för mannen).

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 9—
12, 13—15,30 (lördagar och dag före helgdag
9—12, 13—14).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se
sid. 444.

Södra barnbördshuset har uppkommit ur de provisoriska barnbördsanstalter, vilka stadens myndigheter tidigare sågo sig nödsakade att inrätta. År 1864 inrymdes en dylik provisorisk anstalt i huset nr 22 Wollmar Yxkullsgatan. Samma lokal togs följande året ånyo för samma ändamål i anspråk, och från denna tid blev det »provisoriska barnbördshuset» bestående. Till 1871 var det inrymt i ryssnämnda, för ändamålet förhyrda lokal men flyttades då till huset nr 27 vid samma gata, som förvärvats av staden år 1874 på samma gång som Maria sjukhusområde. Huset om- och tillbyggdes 1882, varefter namnet Provisoriska barnbördshuset utbyttes mot Södra barnbördshuset. Då emellertid ökat utrymme visade sig erforderligt, beslöto stadsfullmäktige år 1902 att i det för sjukhusändamål reserverade kv. Grimman uppföra ett nytt barnbördshus. Detta öppnades år 1907.

I samband med barnbördshuset var anordnad en statens anstalt för barnmorskeundervisning. Denna överflyttades år 1943 till Södersjukhuset.

År 1874, då bristen på sjukhus i Stockholm var synnerligen stor, inköptes för stadens räkning en med en större fabriksbyggnad och ett boningshus bebyggd tomt mellan Wollmar Yxkulls- och Gamla Prästgårdsgatorna för att användas till sjukhus. Härtill inreddes fabriksbyggnaden, vari med ingången av 1876 ett sjukhus på 130 sängar öppnades, vilket från och med 1878 benämndes Maria sjukhus. Vissa om- och tillbyggnader skedde sedermera, bl. a. åren 1885, 1886 och 1917.

Maria sjukhus nedlades hösten 1943 i samband med öppnandet av Södersjukhuset. Sjukavdelningarna jämte en del bostadsrum hava under åren 1944—1950 varit upplåtna åt S:t Eriks sjuksköterskeskola till elevbostäder och expeditionslokaler. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 april 1951 har vissa delar av förutvarande Maria sjukhus ombyggt till personalbostäder för sjukhuspersonal (jfr Utl. 1951: nr 86).

Efter tillkomsten av Södersjukhuset hava Södra barnbördshuset och Maria sjukhus år 1944 sammanförts under gemensam förvaltning. Sjukhuset omfattar för närvarande 133 vårdplatser, varav 84 äro avsedda för barnbördsfall och 49 för gynekologisk vård. Dessutom finnas 9 förlösningsplatser.

Beträffande Mariapolikliniken, se sid. 484.

Styresman (1,668 kr.).

Domeij, J. E. G. (se nedan).

Syssloman (28).

Johansson, E. V.; t. 42 42 58; mottagningstid:
alla vardagar utom lördagar 11—12.

Husmoder (3 kl.) (19).

Persson, f. Hedlund, Tyra A. M.

Överläkare (30).

Domeij, J. E. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1962),
mottagningstid: 11,30—12.

Förste underläkare (28).

Kaplan, B. E.; Holmberg, N. G.; en vakant, *tf.*
Einhorn, f. Rajmic, Nina; en vakant, *tf.* Nilsson, B. G. C.

Läkare i pediatrik (14,950 kr.).

Lind, J.

*Obducent och patolog*¹).

Lindgren, Å. G. H.

En första förlösningsbarnmorska, sju förlösningsbarnmorskor, en operationsöversköterska, tio översköterskor, sju sjuksköterskor, en operationssköterska, två barnmorskor, en sjukgymnast, en översköterska (halvtidstjänst), en laboratorieöversköterska (halvtidstjänst). — Tjugutre barnsköterskor, ett första sjukvårdsbiträde, femtiofyra sjukvårdsbiträden.

Predikant (4,200 kr.).

Palmer, N. E., *tf.* kyrkoherde i Jakobs förs.

Kammarsskrivare (21).

Vakant, *tf.* Arenholt, B. H. R.

Kontorsassistent (18).

Segeblad, f. Edvinsson, Karin H.

Två kontorsskrivare, två kanslibiträden (däran en halvtidstjänst), tre kontorsbiträden (däran två halvtidstjänster).

¹ Ersättning utgår med 40 kr. per obduktion för vuxna och 20 kr. för barn, 25 kr. för mikroskopisk undersökning samt 15 kr. för histopatologisk undersökning.

Kurator (18)¹).

Rova, f. Kjellberg, Ann-Marie H., mottagnings-
tid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—10.

Ekonomiföreståndare (2 kl.) (19).

Vakant.

Förste maskinist (18).

Snöwall, A. H.

Vaktmästare (12).

Kährling, K. J. O., tjl. (se sid. 483), *tf. Nessén*,
J. E.

En *biträdande ekonomiföreståndare*,
tre *portvakter*. — En *snickare*, fem *eldare*,
en *truckförare*, tre *gårdskarlar*, två *koker-*
skor, en *kallskänka*, ett *första matsalsbi-*
tråde, fem *köksbiträden*, fem *städerskor*,
två *port- och telefonvakter*, ett *tvättbiträde*,
två *första biträden*.

Kvinnokliniker finnas även vid **Sabbats-**
bergs sjukhus (se sid. 450), **S:t Eriks**
sjukhus (se sid. 456) och **Södersjukhuset**
(se sid. 458) samt vid **Karolinska sjukhuset**
(se sid. 580).

Angående stadens platser vid **Allmänna**
barnbördshuset, **Ersta sjukhus**, **Kron-**
prinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka
barn, **Karolinska sjukhuset**, **Serafimer-**
lasarettet och **barnsjukhuset Samariten**,
se sid. 476, 477.

Anstalter för kroniskt sjuka.**Stigberget-Åsö sjukhus.**

(Postgirokonton nr 59977).

Stigbergets sjukhus: Fjällgatan 23, Sö.,
t. 44 02 85 (växel; öppen 6—21), avd. 1—5:
kvinnliga patienter. Efter växelns stäng-
ning: avd. 1: t. 44 02 86, avd. 2: t. 44 02 87,
avd. 3: t. 44 02 88, avd. 4: t. 44 02 89, avd.
5: t. 44 16 82. Fjällgatan 20 A Sö.; t.
42 11 05, avd. 6: (manliga patienter).

Åsö sjukhus: Åsögatan 147, Sö.; t. 44 07 25
(växel; öppen 6—21), avd. 7—8: (kvinnliga
patienter), avd. 9: (manliga patienter).
Efter växelns stängning (endast sjukavd.)
t. 44 07 28. Sysslomannen direkt, även för
Södra barnbördshuset-Maria sjukhus: t.
42 42 58. Husmodern direkt, Fjällgatan 23,
t. 40 54 27, Kammarkskrivaren direkt, t.
40 54 36. Avlöningskontoret, t. 43 09 60.

Besökstid: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Stigbergets sjukhus, avsett för vård
av kroniska medicinska fall, öppnades den 1 juni
1938 med 62 vårdplatser för kvinnliga patienter.
Sjukhusets främsta uppgift är att bereda fortsatt
vård åt vid lasarettssjukhusen intagna kroniskt
sjuka, som ej kunnat erhålla hemvård. Sjuka,
som kräva mycket lång vårdtid, få icke kvar-
stanna utan överföras från Stigbergets sjukhus
till vårdhem och sjukhem. Under år 1939 har
sjukhuset utökats till att omfatta 114 platser
(75 för kvinnor och 39 för män). År 1940
omändrades en personalbostadsvåning till sjuk-
avdelning, varigenom sjukhuset erhöll ytterligare
19 platser för kvinnor. Sammanlagda antalet
vårdplatser är för närvarande 132, varav 93
för kvinnor och 39 för män.

Åsö sjukhus, t. o. m. år 1925 benämnt
Provisoriska sjukhuset, upprättades
år 1902, såsom en ersättning för det förut för
allmänna sjukvården använda Katarina sjukhus,
vilket då måste tagas helt i anspråk för beredande
av vård åt sinnessjuka. För ändamålet förhyrdes
nybyggda egendomen nr 9 i kvarteret Oron vid
Åsögatan (egendomen sedermera inköpt av staden).
Den 13 februari 1903 öppnades det nya
sjukhuset. År 1922 inrättades vid sjukhuset en
särskild röntgenavdelning. Åsö sjukhus upphörde
att vara medicinskt lasarettssjukhus i och med
att vårdavdelningarnas patienter hösten 1943
överfördes till Södersjukhuset. Fr. o. m. den
1 december 1943 har sjukhuset varit belagt
med kroniska medicinska fall. Den 19 december
1955 hava stadsfullmäktige anvisat sjukhusdirek-
tionen 544,000 kr. för upprustning av sjukhuset.
Antalet vårdplatser utgör 87, 58 kvinnliga och
29 manliga, fördelade å tre vårdavdelningar om
vardera 29 patienter.

Fr. o. m. den 1 januari 1944 ha de båda
sjukhusen sammanförts till en förvaltningsenhet.

Stigberget-Åsö sjukhus' sammanlagda antal
vårdplatser är 219, fördelade å nio avdelningar.

Styresman (3,060 kr.).

Lindborg, N. E. (se nedan).

Syssloman.

Johansson, E. V. (se Södra barnbördshuset).

Husmoder (2 kl.) (21).

Lannhard, f. Laurén, A. Ingeborg.

Överläkare (30).

Lindborg, N. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1959);
mottagning: Fjällgatan 23, 9—9,30, Åsögatan
147, 12—12,30.

Förste underläkare (28).

Eckblad-Ågren, Barbro A. C. (å avd. 7—9);
Smith, K. F. B. (å avd. 1—6).

Röntgenläkare (7,200 kr.).

Ulfsparré, F.

¹) Med skyldighet att tjänstgöra jämväl vid
Stigberget-Åsö sjukhus och Maria sjukhem.

Obducent och patolog¹).

Vakant.

Två *sjukgymnaster*, en *arbetsterapeut*, en *röntgenöversköterska*, två *laboratorieöversköterskor*, sexton *översköterskor*, fyra *sjuksköterskor*, två *översköterskor* (halvtidstjänster), en *baderska*. — Nio *undersköterskor*, två *sjukvårdsbiträden* å röntgen, ett *sjukvårdsbiträde* å laboratoriet, sextiofem *sjukvårdsbiträden*, tre *baderskor* (därav två halvtidssysslor).

Predikant och organist (5,796 kr.).

Söderberg, H. G., komminister i Kungsholms förs.

Ett *kontorsbiträde* (halvtidstjänst).

(Beträffande övrig kontorspersonal se Södra barnbördshuset.)

Kurator.

(Se Södra barnbördshuset.)

Rova, f. Kjellberg, Ann-Marie H.; mottagnings-tid: vid Stigbergets sjukhus tisdagar 9—10, torsdagar 14—15; vid Åsö sjukhus tisdagar 13,30—15,30, torsdagar 9,30—11,30, lördagar 9—10.

Ekonomiföreståndare (17).

Johansson, Jane R. M. (Stigbergets sjukhus); **Husberg**, Hjärdís H. M. (Åsö sjukhus.)

En *vaktmästare*, två *värmeledningsskötare*. — En *eldare*, sex *gårdskarlar*, fyra *kokerskor*, fyra *port- och telefonvakter*, en *kallskänka*, tre *första biträden*, två *matsalsbiträden*, sju *köksbiträden*, fem *städerskor*.

Blackebergs sjukhus.

Blackebergsvägen, Bromma; (postgiro-konto nr 357 301; t. 37 00 45 (kontoret); 37 12 10 (överläkare och underläkare); 37 02 78 (husmoder)).

Besökstid: söndagar, tisdagar, torsdagar, lördagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Staden har under år 1946 från stiftelsen Primurare-Barnhuset i Stockholm förvärvat del av egendomen Blackeberg att efter skedd ombyggnad användas för sjuk- och konvalescentvården.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 april 1947 anvisa ett belopp av 2,095,000 kr. för iordningställande av egendomen Blackeberg för sjukvårdsändamål, samt beviljade den 30 juni 1948 ytterligare 430,000 kr. för samma ändamål (Utl. 1948: nr 263).

Sjukhuset, som tills vidare skall lämna vård

åt kroniskt sjuka, öppnades den 28 november 1949. Vårdplatsernas antal uppgå till 179.

Med hänsyn till det akuta platsbehovet för kroniskt sjuka erhöi sjukhusdirektionen år 1952 stadskolleziets bemyndigande att företa en utredning angående utbyggnad av Blackebergs sjukhus. Som resultat av detta utredningsarbete hava stadsfullmäktige den 8 juni 1954 (Utl. 1954: nr 210) godkänt ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag. kostnadsberäknat till 8,500,000 kr., rörande ny-, om- och tillbyggnader vid sjukhuset och samtidigt anvisat direktionen ett anslag av 5,500,000 kr. för bestridande av beräknade byggnadskostnader. Dessa byggnadsarbeten beräknas kunna påbörjas under år 1957.

Överläkare (15,600 kr.).

Jansson, K. T.

Sysselman.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 478).

Husmoder (3 kl.) (19).

Ståhl, M. Margareta,

Förste underläkare (28).

Hiielo, f. Saarkund, Endla A.

En *extraläkare*.

Två *sjukgymnaster* (varav en halvtidstjänst), en *arbetsterapeut*, en *laboratorieöversköterska*, tolv *översköterskor* (därav en halvtidstjänst), fem *sjuksköterskor*, en *laboratoriesköterska* (halvtidstjänst).

Predikant (3,084 kr.).

Vakant, *tf.* **Björkman**, C.-E., e. o. kyrkoadjunkt i Bromma förs.

En *organist*.

Ett *kanslibiträde*.

(Beträffande övrig kontorspersonal, se Konvalescenthemskontoret, sid. 478.)

Förste maskinist (17).

Rosén, C. G. E.

En *ekonomiföreståndare*, en *trädgårdsmästare*, en *vaktmästare*, ett *trädgårdsbiträde*. — Sex *undersköterskor*, fyrtioåtta *sjukvårdsbiträden*, ett *laboratoriebiträde*, två *baderskor*, två *kokerskor*, ett *första köksbiträde*, ett *förrådsbiträde*, en *kallskänka*, fyra *köksbiträden*, två *matsalsbiträden*, en *portrakt*, sex *städerskor*, fyra *gårdskarlar* tillika *sjukbärare*, en *truckförare*, tre *eldare*, en *reparatör*.

Avdelningar för kronisk vård finnas även vid **St Görans sjukhus**, se sid. 451, och **Söder-sjukhuset**, se sid. 458. Dessutom ha vissa avtal träffats angående vårdplatser för kroniskt sjuka, se sid. 477.

¹) Se not 1 å sid. 464.

Tuberkulossjukhus.**Söderby sjukhus.**

*Söderby, Uttran (postgirokonton nr 13304),
t. 0753 + 310 00 (växel).*

Mottagningstid (för intagning av patienter): vardagar 10—11.

Besökstid: tisdagar och torsdagar 18—19, 15, sön- och helgdagar 13—15. Enskilda avd. dessutom onsdagar och lördagar 15, 15—17.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 9—15, (lördagar och dag före helgdag 9—13).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Tuberkulossjuka vårdades ursprungligen å de olika sjukhusen (vid Sabbatsberg i en särskild paviljong sedan 1899) och å dåvarande försörjningsinrättningens avdelning för kroppssjuka. Först med öppnandet av St Görans tuberkulospaviljong år 1902 fick staden ett särskilt tuberkulossjukhus, som emellertid var otillräckligt. Stadsfullmäktige beslöt därför år 1906 att uppföra en anstalt för tillgodoseende av tuberkulossjukvården i Stockholm å stadens egendom Söderby i Salems socken. Sjukhuset började beläggas den 1 november 1910. Det är avsett att mottaga i Stockholm boende tuberkulossjuka. Sjukhuset är uppdelat på två sjukavdelningar, var och en med en överläkare som chef och inrymmer sammanlagt 408 platser i allmänt rum samt 40 platser i enskilda och halvenskilda rum.

Till driftkostnader för tuberkulossjukvård vid stadens tuberkulosanstalter utgår statsbidrag.

Under år 1946 hava stadsfullmäktige anvisat medel samt lämnat sin medverkan för uppförande och drift av en efterbehandlingspaviljong med 59 vårdplatser för tuberkulossjuka flyktingar.

Frågan om sjukhusets modernisering har alltsedan år 1929 varit under utredning. Den 18 december 1944 beviljade stadsfullmäktige 3,604,000 kr. till vissa ny- och ombyggnader men efter framställning av sjukhusdirektionen återtogo stadsfullmäktige anslaget och beviljade den 16 maj 1949 2,600,000 kr. för en första etapp av ett reviderat om- och tillbyggnadsföretag omfattande ekonomiavdeltningar m. m. Den 29 april 1952 beslöt stadsfullmäktige att anvisa tillhoppa 1,104,000 kr. till uppförande av bostadshus för biträdespersonal vid sjukhuset jämte inventarietrustning för bostadshuset. Detta togs i bruk under förra delen av år 1954. Vidare beslöt stadsfullmäktige den 11 december 1953 att anvisa direktionen ett tilläggsanslag å 1,093,000 kr. för genomförande av ovan nämnda första ombyggnadsetapp (Utl. 1953: nr 375), som i huvudsak avslutats under år 1955. Under år 1956 har staden med Botkyrka kommun m. fl. träffat avtal rörande ordnande av sjukhusets avloppsfråga.

Författningar. K. kung. 22 juni 1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstal-

ter för lungtuberkulos, med ändr. Ordningsregler för patienter vid Söderby sjukhus 11 febr. 1948.

Styresman (3,624 kr.).

Bruce, N. E. T. (se nedan).

Syssloman (28)

(nuv. inneh. 30).

Herrman, N. V. A.; mottagningstid: 8—10.

Husmoder (2 kl.) (21).

Grönberg, Hanna.

Överläkare (B 17).

Bruce, N. E. T. (förordn. t. o. m. ^{30/9} 1958), mottagningstid: 8,30—9; en vakant.

Förste underläkare (28).

Dahlström, G. O. E. (bitr. sanatorieläkare)¹⁾; Hanngren, S. Å. G.; von Holst, J. H.; Saulep, Maimo; Stille, Märta; Ugglä, L.-G. A. (bitr. sanatorieläkare)¹⁾.

Läkare för kirurgiska sjukdomar
(8,676 kr.).

Crafoord, C.

Läkare för behandling av hals-tuberkulos (9,180 kr.).

Erici, E. V.

Förtroendeläkare (2,400 kr.).

von Holst, J. H. (se sid. 443).

Tandläkare (11,568 kr.).

Hellgren, P. L.

Två arbetsterapeuter, en röntgenöver-sköterska, en laboratorieöversköterska, två operationsöversköterskor, tjugutvå översköterskor, en laboratoriesköterska, sexton sjuksköterskor, nio sjuksköterskeelever, tre sjukgymnaster (därav en halvtidstjänst), två laboratriser, ett fotografiskt biträde, en tand-sköterska (deltidstjänst). — En sjukbärare, tjugn manliga sjukvårdsbiträden, ethundra-tre sjukvårdsbiträden.

Predikant och organist (4,368 kr.).

Klasson, K. E. V., komminister i Botkyrka förs.

Kammarskrivare (21).

Ekwall, U. Margareta.

Kontorsassistent (18).

Vakant, tf. Virserud, f. Espelund, A. Barbro C.

En kontorsskrivare, fem kanslibiträden (därav tre å läkarexpeditionen), två kontors-

¹⁾ Se not 4 å sid. 449.

Sjd biträden (därför en halvtidstjänst å husmoders-expeditionen).

Kurator (18).

Karlsson, J. E. (Hanna); mottagningstid: 8,30 —10, 11—12.

Studieledare, tillika arbetsvårds-assistent (17)

(dessutom arvode 1,296 kr.).

Vakant, *tf.* Hoffman, M. Swjetlana.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Gustafsson, Greta L. M.

Maskinmästare (20).

Lindqvist, S. E.

Vaktmästare (12).

Augustson, A. S. A.

En *biträdande husmoder*, två *kontrollbiträden* (halvtidstjänster), tre *telefonister* (därför en halvtidstjänst), en *förste maskinist*; en *maskinist*, tre *hantverkare*, en *trädgårdsmästare*, en *bilförare*, en *tvättföreståndare*, en *biträdande ekonomiföreståndare*, en *nattvakt*, två *baderskor*, en *vaktmästare*. — Tre *eldare*, tre *reparatörer*, en *snickare*, en *tapetserare*, en *bilförare*, en *portvakt* (deltidssyssa), sex *gårds-karlar*, en *trädgårdsarbetare*, en *arbets-tagare* i köket, en *första kokerska*, två *kokerskor*, ett *första matsalsbiträde*, fyra *matsalsbiträden*, en *kallskänka*, två *förrådsbiträden*, en *sömmerska*, ett *första biträde*, tre *första köksbiträden*, tretton *köksbiträden*, fjorton *städerskor*.

Hamra sanatorium.

Tullinge (postgirokontonr 13303); t. 0753 + 300 35.

Besökstid: söndagar 10—12.

Telefontid: (förfrågningar angående patienter) 10—11, 30.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Sedan behov av ökat antal sjukhusplatser för huvudstadens tuberkulossjukvård uppstått, beslöt stadsfullmäktige den 28 juni 1923 anvisa medel till inköp av en aktiebolaget Separator tillhörig, å Hamra egendom i Botkyrka socken belägen sanatoriebyggnad, vilken började tagas i bruk den 17 mars 1924.

Sjukstugan har 40 vårdplatser.

Läkare och styresman (3,600 kr.).

Bruce, N. E. T. (se Söderby sjukhus).

Syssloman.

Herrman, N. V. A. (se Söderby sjukhus).

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Nordlund, Anna J.

En *värmeledningsskötare*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, sex *sjukvårdsbiträden*, tre *köksbiträden*.

Tjärnans sanatorium.

Tjärnan, Kullsveden (postadress: Hede-mora) (postgirokontonr 457396); t. *Tjärnan* 330 11 (avd. I och II), *Tjärnan* 330 64 (avd. III och IV), *Tjärnan* 330 60 (exp. och föreståndarinnan), *Tjärnan* 330 18 (föreståndarinnans bostad med anknytning till ekonomiföreståndare och kök), *Tjärnan* 330 65 (maskinisten).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Tjärnans sanatorium i Tjärnans by, cirka 7 km från Säter — som år 1917 övertogs av Stockholms stad från föreningen kronprinsessan Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn — har t. o. m. år 1951 varit avsett för sådana barn från staden i en ålder ej överstigande 12 år och med utsikt till fullt tillfrisknande eller åtminstone avsevärd förbättring. Sanatoriet rymde härvid 100 barn.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951 anvisa ett sammanlagt belopp av 235,000 kr. för omdisposition av barnsanatoriet Tjärnan till B-sjukhus för vuxna tuberkulösa. Det i enlighet härmed ombyggda sjukhuset, som togs i bruk under år 1952, har 71 vårdplatser.

Författning. Instruktion för styresmannen, fastställd av sjukhusdirektionen 19 jan. 1944 (Kf 1944: nr 26).

Delegerad

(utsedd av sjukhusdirektionen)

(1,812 kr.).

Pehrson, C. G., sjukhusdirektör.

Styresman och läkare (10,992 kr.).

Thune, R. B.; t. Säter, »Sanatoriet Solbacken»; mottagningstid: tisdagar och fredagar 15—17.

Syssloman.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 478).

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Stråberg, Lilly G. E.

Förste underläkare (28).

Vakant, *tf.* Koblick, Helen G.

Predikant (1,083 kr.).

Forsgren, K.-A., komminister i Hedemora.

Förste maskinist (17).

Elffors, E. S.

En ekonomiföreståndare, två översköterskor, en arbetsterapeut, två sjuksköterskor. — Två eldare, två gårdskarlar tillika sjukbärare, ett första sjukvårdsbiträde, en kokerska, två matsalsbiträden, ett första köksbiträde, sju sjuksköterskor, en baderska, två köksbiträden, två städerskor, ett arbetsbiträde.

Angående vissa andra vårdplatser för tuberkulossjuka, se sid. 477.

Sjukhus för psykiskt sjuka.

Långbro sjukhus.

Postadress: Älvsjö (postgirokonton nr 1096); t. 46 25 00 (växel); 46 13 56 (överläkare Goldkuhl); 46 25 00 (överläkare Lundquist); 46 25 00 (överläkare Sehlistedt).

Mottagningstid: intagning av patienter sker alla tider på dygnet. Telefonsid till översköterskorna (för förfrågningar om patienterna): alla dagar 13,30—14,30.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 10—12, 12,45—15 (lördagar 10—12, 12,30—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

För tillgodosende av den Stockholms stad åliggande provisoriska sinnessjukvården beslöt stadsfullmäktige den 15 juni 1905 att å för ändamålet inköpt område av egendomen Långbro i Brännkyrka uppföra ett nytt sinnessjukhus med 460 platser. Åren 1907 och 1908 anslog fullmäktige medel för sjukhusets utvidgning med ytterligare 180 platser (bl. a. för mottagande av en del å dåvarande allmänna försörjningsinrättningen vårdade sinnessjuka). I slutet av år 1909 var det nya sjukhuset färdigt och kunde tagas i bruk. Åren 1922 och 1925 fullbordades vid sjukhuset tvänne nya paviljonger för oroligt sjuka, varigenom antalet platser stigit till 840.

Under år 1937 utfördes vissa ändringsarbeten inom vårdavdelningarna. Sjukhuset har för närvarande 888 vårdplatser, fördelade på tvänne avdelningar, under ledning av var sin överläkare.

Stadsfullmäktige hava den 22 juni 1954 i princip godkänt av sjukhusdirektionen framlagt förslag till uppförande av två nya vårdpaviljonger m. m., innebärande en utökning med 330 vårdplatser, ävensom anvisat direktionen ett anslag av 5,665,000 kr. för påbörjande av dessa arbeten, vilka äro igångsatta men ännu ej avslutade.

Styresman (3,624 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se nedan).

Syssloman (30).

Lagergren, K.; t. 46 13 63 (direkt); mottagningstid: 10—11.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Selander, Elsa L.

Överläkare (B 19)¹⁾.

Goldkuhl, A. E. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1957), kvinnliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14; Lundquist, G. A. R. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1960), manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—13,30; Sehlistedt, C. P. (förordn. t. o. m. ³⁰/11 1962), kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14.

Biträdande läkare (B 13)²⁾.

Pernitz, A. K. (förordn. t. o. m. ³⁰/6 1957); Hammargren, S. A. (förordn. t. o. m. ³⁰/6 1957); Beander, G. B. (förordn. t. o. m. ³⁰/9 1959).

Förste underläkare (30).

Krantz-Takman, S. H. Margit E.; Leche, H.-G.; Rentze, f. Rentze, Sonja A. C.; Forsmark-Nordenstam, A. Lisa; Hanson, f. Ljungkvist, S. Brita M.; en vakant.

Läkare i invärtes medicin samt förtroendeläkare (11,400 kr.).

Hansson, A. F. (se sid. 443).

Klinisk laborator (7,800 kr.).

Laurell, A. H. F.

Första föreståndarinna (19).

Paulström, E. Elsa M.

Föreståndarinnor (1 kl.) (17).

Svensson, Anna A. (kvinnliga patienter); Nygren-Elfvig, Harriet M. Ch. (manliga patienter); Svensson, A. Karin (kvinnliga och manliga patienter).

En uppsyningsman, nio förste skötare, åttio sex skötare, fyrtiosju översköterskor, en laboratorieöversköterska eller första laboratris, en laboratorieöversköterska eller laboratris, fem sjuksköterskor, tjugutva första sköterskor, etthundraåttio sköterskor, en sjukgymnast.

Predikant och organist (3,516 kr.).

Hassler, J. E. A., kyrkoherde i Sofia förs.

Sjukhusassistent (25).

Alström, N. A., tjl. (se sid. 439), tf. Fröberg, R. B. V.

¹⁾ Innehavarna äga rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

²⁾ Innehavarna äga icke att för enskild praktik ha mottagning utom sjukhuset.

Kontorsassistenter (18).

Ellström, R. G. A.; en vakant, *tf.* Hargin, A. H.; en vakant.

Kontorsskrivare (13)

(nuv. inneh. 16, därjämte felräkningspengar 450 kr.).

Hellström, f. Andersson, Anna-Lisa.

En kontorsskrivare, sju kanslibiträden, två kontorsbiträden.

Kuratorer (18).

Åsberg, Gabrielle H. C., kvinnliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 13—15.

Franzén, f. Johansson, J. Margareta, manliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 13—15.

Flinta, f. Brenner, Elsa M., kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 13—15.

Maskinmästare (20)

(dessutom för verkmästargöromål 1,542 kr.).

Lindstrand, N. G.

Ekonomiföreståndare (2 kl.) (19).

Schulte, A. Margaretha.

Vaktmästare (12).

Andersson, A. F.; Samsing, S. G.

En förste maskinist, en maskinist, två trädgårdsmästare, sju hantverksföreståndare, åtta hantverkare, tre arbetsförestånderskor, två bilförare, två biträdande ekonomiföreståndare, en vaktmästare, en tvättföreståndare, en portvakt — Två bilförare, fyra reparatörer, en snickare, två målare, en smed, en murare, en skräddare, fem eldare, fyra diversearbetare i kök, två gårdskarlar, ett maskintvättbiträde, tre kokerskor, fem port- och telefonvakter, en kallskänka, två sömmerskor, ett första köksbiträde, sexton köksbiträden, tre matsalsbiträden, fyrtio städerskor, tre städerskor (halvtidssysslor), tre förrädsbiträden, ett tvättbiträde, två strykerskor.

Beckomberga sjukhus.

Bromma (postgirokonton nr 59815); t. 37 25 00.

Mottagningstid: se nedan under resp. överläkare. Förfrågningar ang. patienter besvaras av resp. översköterska dagligen 14—15.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: Å sysslomanskontoret vardagar 10—11,30, 12,15—15 (lördagar och dag före helgdag 10—11,30, 12—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

För fullgörande av det avtal, som år 1925 träffades mellan staten och Stockholms stad angående stadens övertagande av vården av samtliga i Stockholm hemortsberättigade sjuksjuka ävensom för beredande av förbättrade vårdmöjligheter för patienterna å vissa stadens egna sjuksjukvårdsanstalter av provisorisk karaktär, beslöt stadsfullmäktige den 10 juni 1929 att uppföra ett nytt kommunalt sjuksjukhus, förlagt till den staden tillhöriga egendomen Beckomberga i Bromma. Den 1 oktober 1932 var Beckomberga sjukhus i dess första utbyggnad färdigt för beläggning. Det omfattade då 1,156 platser med lika fördelning på manliga och kvinnliga. Under år 1933 tillkommo två paviljonger för oroliga sjuka om vardera 144 platser.

Efter ombyggnader och omdispositioner under åren 1935—1956 omfattar sjukhuset för närvarande (1957) 1,737 vårdplatser.

Den 16 mars 1953 anvisade stadsfullmäktige 520,000 kr. för utförande av vissa ändringsarbeten inom administrationsbyggnaden. Detta byggnadsföretag har påbörjats och första etappen därav har slutförts under år 1956.

Styresman (6,084 kr.).

Izikowitz, S. J. (se nedan).

Sysselman (33).

Nilsson, N. T.; mottagningstid: 9—11.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Vakant.

Överläkare (B 19)¹.

Ekblad, S. M. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1961), tel.tid vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och fredagar 13—14; Izikowitz, S. J. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1958), tel.tid tisdagar 9—9,45, övriga vardagar 13—14, mottagn. tisdagar och fredagar 14—15; Blomqvist, P. I. R. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1961), tel.tid vard. 8,30—9,15, mottagn. tisdagar och fredagar 13,30—14,30; Abrahamson, E. V. J. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1961), tel.tid vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och fredagar 13—14; Börjeson, f. Pehrsson, Olga B. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1959), tel.tid vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och fredagar 14—15; Wretblad, K. A. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1963), tel.tid vard. 9—9,30, mottagn. tisdagar och fredagar 13—14.

Biträdande läkare (B 13)².

Lindvall, J. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1957); Berggren, H. N. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1957); Lindgren, Birgit H. E. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1957); Almqvist, Inga M. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1963); två vakanta.

¹ Innehavarna äga rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

² Innehavarna äga icke att för enskild praktik ha mottagning utom sjukhuset.

Läkare (B 12)¹⁾.

Ågren, N. O. (se sid. 443).

Förste underläkare (30).

Lundgren, A. H. Signe; Ramqvist, N. G. S.; Almgren, Sigyn M. K.; Mårtens, S. G. R.; Jönsson, I. Britta V. I.; Gunne, G. L.-M.; Dahlbom, N. F. L.; Nielsen, Gertie A. V.; Salum, f. Toome, Inna; Borg, Gunborg M.; Kyhlberg, K.-O. H.; Naumann, B. I.; Nilsson, B. R. F.; Ordell, f. Jonér G. Inga-Britt; Uhrus-Frostner, Kerstin M.; fyra vakanta.

Elektroencephalograf-läkare
(13,000 kr.).

Holmberg, K. G.

Klinisk laborator (7,200 kr.).

Allgén, L.-G.

Läkare för kirurgiska sjukdomar
(20,500 kr.).

Linde, A. P.

Läkare i röntgendiagnostik
(8,400 kr.).

Löfstedt, S.

Läkare för ögonsjukdomar
(4,550 kr.).

Hieleo, A.

Psykologer (22).

Jonsson, C.-O.; Rosén, f. Räf, Anne-Sofie.

En laboratorieassistent, tre sjukgymnaster, en uppsyningsman, elva förste skötare, etthundrafyrtiofyra skötare, sjuttiofyra översköterskor, en operationsöversköterska, en röntgenöversköterska, tre laboratorieöversköterskor eller första laboratriser, aderton sjuksköterskor (därav två halvtidstjänster), fem laboratöresköterskor eller laboratriser, tjugo sjuksköterskeelever, trettiofyra första sköterskor, trehundrasextiosex sköterskor (därav åtta halvtidstjänster). — Ett första sjukvårdsbiträde, fyra sjukvårdsbiträden, tre laboratoriebiträden.

Predikant (2,484 kr.).

Ström, B. G. A., komminister i Västerleds förs.

En organist.

Sjukhusassistent (25).

Ericson, E. G.

Kammarsskrivare (21).

Vakant.

Kontorsassistenter (18).Olsson, Ebba I.¹⁾; Arfwedson, N. J. R.; Broed, f. Sjöö, I. Irene.*Förste kontorsskrivare* (16).

Hallersten, f. Engberg, A. Vera E.

Tre kontorsskrivare, tolv kanslibiträden (därav en halvtidstjänst), fem kontorsbiträden, ett kontrollbiträde.

Kuratorer (18)

(mottagning lördagar 10—11, övriga vardagar utom onsdagar 12,30—14).

von Bergen, E. Elisabeth; Marzocchi, f. Silwer, E. B. H. Gisela; Lindberger, Maja; Johnson, f. Pettersson, Maj-Britt I.; Josephson, f. Haskel, Mary; en vakant.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Ekeröth, A. E. (Lisa).

Maskinmästare (20)

(dessutom för verkmästargöröml 1,668 kr.).

Bergström, A. F.

Första föreståndarinna (20).

Larson, Agda O.

Föreståndarinnor (1 kl.) (17).

Boback, H. I. (Inga); Erhardt, S. Margit E.; Larson, Berta M., stadsfullm.; Frostenson, B. Signe; Nilsson, Elsa P.; Åkeson, Ina V.; en vakant.

Vaktmästare (12).

Brolin, P. E. H.; Lerberg, C. A. H.

En trädgårdsmästare, en förste maskinist, sex hantverksföreståndare, en maskinist, en förrädsförmän, tre biträdande ekonomiföreståndare, sex arbetsförestånderskor, en tvättföreståndare, åtta hantverkare, två automobilförare, en biträdande tvättföreståndare, fem telefonister, ett expeditionsvaktsbiträde. — Tre snickare, två målare, en murare, en tapetserare, fyra reparatörer, fem bilförare, sex diversearbetare i kök, fem eldare, två maskintvättare, två gårdskarlar, tre kokerskor, en källskänka, tre första köksbiträden, två förrädsbiträden, sex sömmerskor, tre strykerskor, sex matsalsbiträden, tjugoåtta köksbiträden, sextiofyra städerskor (därav en halvtidstjänst), två portvakter.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 13.¹⁾ Med skyldighet att tjänstgöra såsom elektrokardiograf-läkare, läkare i invärtes medicin och förtroendeläkare.

Norrtulls sjukhus.

Norrtullsgatan 14, Va.; (postgirokontonr 54733); t. 34 94 50; 33 96 53 (kontoret direkt).

Telefontid: (förfrågningar angående patienter) alla dagar 11—12.

Besökstider: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 9—12, 13—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—12, 13—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Vid allmänna barnhuset inrättades år 1843 en klinisk undervisningsanstalt under ledning av en av Karolinska institutets professurer. Denna klinik förflyttades år 1885 från barnhusets dåvarande byggnader vid Barnhusgatan till nya byggnader vid Norrtullsgatan. Till en början användes å kliniken såsom undervisningsmateriel barnhusets egna barn samt de andra barn, som enligt överläkarens bestämmande provisoriskt intogos därstädes. År 1919 medgav emellertid k. m:t att mot avgift högst 45 barn skulle få å barnhusets sjukvårdsanstalt mottagas för provisorisk vård och klinisk undersökning.

Sedan den åren 1917 och 1924 genomförda nya barnavårdsstiftningen medfört en genomgripande omläggning av barnhusets verksamhet, ansågs ifrågasvara fastigheter vid Norrtullsgatan (kvarteret Mimer) icke längre erforderliga för något barnhusets behov. Med hänsyn härtill försålde fastigheterna år 1932 till staten.

För att tillgodose behovet av ökat utrymme för stadens sinnessjukvård träffade hälsovårdsnämnden våren 1921 avtal med direktionen för allmänna barnhuset om förhyrande för stadens räkning av en å allmänna barnhusets dåvarande område befintlig sjukhusbyggnad. Det av staden här upprättade sjukhuset, som till en början hade 48 platser, öppnades i maj 1921. År 1925 utvidgades sjukhuset avsevärt genom förhyrande av ytterligare lokaler inom allmänna barnhuset. I de år 1932 inköpta fastigheterna inom kvarteret Mimer inreddes 190 platser för sinnessjuka kvinnor och 70 platser för barn under gemensamt namn Norrtulls sjukhus.

Barnsjukvården vid sjukhuset har drivits efter ett mellan staten och staden den 12 september 1931 träffat avtal om upprättande av en stadens sjukvårdsanstalt för barn samt om anstaltens upplåtande för undervisningsändamål till Karolinska institutet såsom en institutets pediatrika klinik.

År 1944 anvisade stadsfullmäktige medel till omändring av vissa delar av sinnessjukavdelningen till ytterligare tre barnavdelningar. Genom denna omändring redovisades sålunda år 1945 vårdplatserna med 150 platser för barn och 86 för sinnessjuka kvinnor. Antalet vårdplatser för sinnessjuka utökades år 1947 till 94.

På förslag av sjukhusdirektionen hava stadsfullmäktige den 15 oktober 1951 beslutat, att efter barnavdelningarnas överflyttande till Karolinska sjukhuset den 1 juli 1951 efter verkställda ändringsarbeten, som äro avsedda att utföras i fem etapper, omdisponera Norrtulls sjukhus i dess helhet för sinnessjukvård med cirka 300 vårdplatser. För detta ändamål hava för ändrings- och reparationsarbeten samt inventarieanskaffning i olika sammanhang anvisats sammanlagt 1,547,800 kronor. Dessutom hava stadsfullmäktige den 15 juni 1953 anvisat 164,000 kronor till installation av hissar och inventarieanskaffning för genomförande av åtgärder för transport av mat från Epidemisjukhuset till Norrtulls sjukhus. Sedan Epidemisjukhuset i november 1955 övertagit leveransen av all kost, har Norrtulls sjukhus' egen köksavdelning nedlagts.

Sjukhuset omfattar nu sju avdelningar med sammanlagt 315 vårdplatser, av vilka en avdelning med 44 platser för närvarande är stängd för reparation, vilken beräknas vara avslutad under år 1957.

Styresman (1,668 kr.).

Vakant.

Syssloman (28).

Ahrenmark, H. V. V.; t. 33 96 53; mottagnings-tid: 9—11.

Föreståndarinna (18).

Petersson, Siri V.

Överläkare (9,600 kr.).

Vakant.

Förste underläkare (30).

Kullman, Julie K. A.

Nio översköterskor, en arbetsförestånderska, fyrtiofem sköterskor.

Predikant (2,484 kr.).

Wiklund, E. V., komminister emeritus.

En organist.

Kammarsskrivare (21).

Lind, E. G. W., tjf. (se sid. 483), tf. Önn, H. L.¹⁾

Kurator.

(Se Sabbatsbergs sjukhus.)

Falck, Gulli A.-M.; mottagningstid efter överenskommelse per tel. måndagar, onsdagar och fredagar 10—11.

Förste maskinist (17).

Nyman, K. S.

¹⁾ Lön utgår enl. lönegr. 23.

Vaktmästare (12).

Nessén, J. E., tjl. (se sid. 465), *tf.* Gustafsson, B. A. H.

En *kontorsskrivare*, ett *kanslibitråde*, ett *kontorsbiträde*. — En *snickare*, två *reparatörer*, en *eldare*, två *gårdskarlar*, två *port- och telefonvakter*, en *undertvättförestånderska*, ett *förrådsbiträde*, nio *stüderskor*.

Rånäs sjukhus.

Rånäs (postgirokonto nr 1073): *t.* Rånäs 18 (styresmannens bostad), Rånäs 23 (föreståndarinna), Rånäs 17 (ekonomiföreståndaren och köket).

Besökstid: Alla dagar efter överenskomelse med sjukhusets föreståndarinna.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Rånäs sjukhus är förlagt till den av staden år 1931 inköpta egendomen Rånäs i Fasterna socken, Stockholms län. Sjukhuset, som inrättades år 1932, har f. n. plats för 105 kvinnliga patienter.

Överläkare (30)

(dessutom såsom styresman 1,392 kr.).

Degerstedt, N. D. (förordn. t. o. m. 28/2 1959).

Syssloman.

Ahrenmark, H. V. V. (se Norrtulls sjukhus).

En *predikant*.

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Ohlsson, Henny M.

Ekonomiföreståndare (15).

Almcrantz, N. Ragna.

En *värmeledningsskötare*, en *arbetsförestånderska*, två *översköterskor*, nitton *sköterskor*. — En *bilförare*, en *gårdskar*, en *kokerska*, ett *matsalsbiträde*, tre *köksbiträden*.

Maria sjukhem.

Wollmar Yxkullsgatan 27, Sö.; t. 40 02 83.

Besökstid: onsdagar och fredagar 12—13, söndagar 14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskantoret vid Långbro sjukhus 10—12, 12,45—15 (lördagar samt dag före helgdag 10—12, 12,30—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Ett *provisoriskt sjukhem* för 31 *lättskötta* kvinnliga *sinnessjuka* patienter anordnades fr. o. m. den 28 september 1944 vid Maria sjuk-

hus. Det nedlades den 20 februari 1948, men har fr. o. m. den 15 februari 1950 ånyo tagits i bruk för vård av ovannämnda klientel. Antalet vårdplatser utgör 31.

Läkare och styresman (1,500 kr.).

Forsmark-Nordenstam, A. Lisa (se sid. 469).

Syssloman (1,980 kr.).

Lagergren, K. (se sid. 469).

Översköterska, tillika föreståndarinna (15).

Vakant, *tf.* Nygren, Gunhild A. L.

Nio *sköterskor*.

Karlshälls sjukhem.

Långholmen, Sv. (postgirokonto nr 455 948); t. 68 64 00.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: å sysslomanskantoret vid Norrtulls sjukhus 9—12, 13—15,30 (lördagar samt dag före helgdag 9—12, 13—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 17 april 1950 hava medel anvisats för anordnande och drift av ett sjukhem för 30 *lättskötta* *sinnessjuka* kvinnliga patienter å egendomen Karlshäll å Långholmen.

Hemmet öppnades den 24 oktober 1951.

Läkare och styresman (1,500 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se sid. 469).

Syssloman.

Ahrenmark, H. V. V. (se sid. 472).

Översköterska, tillika föreståndarinna (15).

Gerdin, Linda M. E.

Nio *sköterskor*. — Två *stüderskor*.

Tammsviks sjukhem.

Bro; t. 0758 + 420 94.

Besökstid: Alla dagar efter överenskomelse med hemmets föreståndarinna.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

Sjukhusdirektionen har den 8 februari 1956 beslutat förhyra Tammsviks säteri i Upplands-Bro kommun i Uppsala län att användas till sjukhem för *lättskötta* *sinnessjuka* kvinnliga patienter. Hemmet har 46 vårdplatser.

Styresman (1,452 kr.).

Degerstedt, N. D. (se Rånäs sjukhus).

Syssloman.

Ahrenmark, H. V. V. (se sid. 472).

Översköterska, tillika föreståndarinna (15).

Vakant.

Sex sköterskor. — En *gårdskar*, en *kökerska*, ett *köksbiträde*, två *städerskor*.

En avdelning för psykiskt sjuka finnes vid **S:t Eriks sjukhus** (se sid. 457) och en psykiatrisk avdelning vid **Södersjukhuset** (se sid. 458).

Angående den *öppna vården av psykiskt sjuka* (se sid. 491).

Epidemisjukhuset.

Nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Va. (postgirokontonr 1082); t. 2253 40.

Mottagningstid: sjuka intagas alla tider på dygnet.

*Besöks**tid:* onsdagar, lördagar och söndagar 13,30—14,30 beträffande patienter å allmän sal. Å enskild avdelning alla dagar 13,30—18. Upplysningar om patienterna meddelas till anhöriga varje helgfri dag kl. 13 av sjukhusets överläkare eller biträdande överläkare. Telefonupplysningar angående patienterna lämnas dagligen 13—14 av avdelningssköterskorna.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 8,30—11, 12,30—15 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11, 12—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 444.

En av k. m:t tillsatt kommitté med uppgift att avgiva förslag till sjukvårdens förbättrande i huvudstaden hemställde i ett 1827 avgivet betänkande bl. a., att ett provisoriskt sjukhus skulle inrättas för att vid inträffande epidemier eller mera utbredd sjuklighet mottaga sådana sjuka, som icke kunde eller borde på andra sjukvårdsanstalter vinna inträde. Detta blev också k. m:ts beslut, och för ändamålet uppläts Katarina f. d. kronobrännerieegendom vid Nya Sandbergsgatan på Södermalm. Verkställigheten för övrigt överläts åt stadens myndigheter, vilka sedan alltjämt bestritt utgifterna för och förvaltat anstalten, som togs i bruk den 22 juli 1831. Detta provisoriska sjukhus, såsom det ända till år 1878 kallades, var således Stockholms första epidemisjukhus. Nämda år, 1878, omorganiserades anstalten till ett vanligt sjukhus under namn av Katarina sjukhus, men vården av smittsamma sjukdomar blev fortfarande en av dess viktigaste uppgifter.

Genom 1874 års hälsovårdslagstiftning (i sin helhet gällande för Stockholm fr. o. m. 1878) ställdes på kommunerna fordran på särskilda sjukhus för vård av smittsamma sjukdomar.

Uppförandet av ett sådant sjukhus blev i Stockholm länge uppskjutet på grund av svårigheten att finna en tjänlig byggnadsplats. I avvaktan härpå användes egendomen nr 82 vid Hornsgatan jämte en del av Katarina sjukhus såsom epidemisjukhus. Sedan staden i slutet av år 1886 förvärvat ägarerätten till en vidsträckt, obebyggd bergplåt i den nordligaste, intill Djurgårdsområdet gränsande delen av stadens planlagda område, reserverades där plats för ett nytt epidemisjukhus, och år 1890 beslöts att uppföra ett sjukhus på 170 sängar. Det nya sjukhuset kunde tagas i användning den 18 september 1893.

År 1939 byggdes en s. k. beredskapsavdelning, rymmande 200 platser, och avsedd att efter behov användas för vård av epidemiskt sjuka och influensafall eller som annex till stadens övriga invärtes-medicinska sjukhus. En observationsavdelning rymmande 25 platser färdigställdes år 1940. Ytterligare två nya observationsavdelningar om vardera 18 platser togs i bruk år 1956. Genom att moderna behandlingsmetoder tillämpas vid sjukhuset har laboratorieverksamheten kraftigt ökat, så att såväl kliniskt-kemiskt som bakteriologiskt laboratorium inrättats liksom även fysiologiska laboratorier för elektrocardiografi och hjärtfunktion, elektroencephalografi och elektroomyografi. För utförande av vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid sjukhuset hava stadsfullmäktige den 19 december 1955 anvisat direktionen ett anslag av 2,600,000 kr.

Enligt epidemilagen den 19 juni 1919 skall varje epidemidistrikt äga tillgång till erforderligt antal platser å särskilda epidemisjukhus för vård av personer, som äro behäftade med sådan smittsam sjukdom, som omförmåles i nämnda lag (jfr nedan).

I Stockholm, som utgör eget epidemidistrikt, lämnas sådan sjukvård å epidemisjukhuset. Enligt instruktionen för Stockholms stads sjukhusdirektion är direktionen stadens epideminämnd.

De sjukdomar för vilka enligt epidemilagen (med följdförfattningar) vård skall beredas å epidemisjukhus äro: pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförlämning, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnsjuka, undulantfeber, rödsot och Weils sjukdom. I mån av utrymme behandlas dessutom mässling, kikhosta, vattenkoppor, gulsot, epidemisk influensa, halsfluss, lunginflammation m. fl. sjukdomar.

För vid sjukhuset vårdade patienter är efterkontroll och efterbehandling anordnad. Vid sjukhuset meddelas undervisning i klinisk epidemiologi åt medicine kandidater, som å sjukhuset fullgöra assistenttjänstgöring. Till sjukhusets driftkostnader utgår statsbidrag med 2 kr. per underhållsdag för varje enligt epidemilagen kostnadsfri vårdad sjuk.

Vid sjukhuset finnes för intagna barn anordnad en skola, som står under folkskoledirektionens uppsikt.

Antalet vårdplatser vid sjukhuset uppgå till 513.

Författningar. Epidemilag 19 juni 1919, med ändr. K. kung. 5 maj 1939 ang. statsbidrag till driften av epidemisjukhus m. m. (se Kfh 1946, sid. 415), med ändr. Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad rörande undervisning i epidemiologi vid Epidemisjukhuset, godkänt av SF 26 jan. och av k. m:t 24 april och 30 juni 1953 (Kf 1953: nr 30).

Styresman (3,624 kr.)

(dessutom undervisningsarvode från Karolinska institutet 5,300 kr.).

Ström, V. J. (se nedan).

Syssloman (28)

(nuv. inneh. 30).

Holst, K. G.; t. 22 53 40; mottagningstid: 9—11.

Husmoder (2 kl.) (21).

Olauson, O. Margareta.

Överläkare (35).

Ström, V. J. (förrdn. t. o. m. ³¹/8 1963); mottagningstid: vardagar 13—13,30; Lindahl, J. O. (förrdn. t. o. m. ³⁰/6 1961); mottagningstid: vardagar 13—13,30; Jungner, B. G. I. (förrdn. t. o. m. ³¹/12 1961) (å klinisk-kemiska laboratoriet).

Överläkare (30).

Wegelius, C. W. B. (förrdn. t. o. m. ³⁰/11 1962) (å röntgenavd.).

Öronläkare (30)

(dessutom personligt arvode 2,000 kr.).

Sjöberg, A. Ax:son.

Förste underläkare (28).

Helström, H. L. H. B.; Holmgren, E. B. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Bengtsson, E. I. (bitr. lasarettsläkare)²⁾; Hedlund, P. G. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Gille, G. S. A. J.; Gullberg, S. H.; Pejme, E. J. T. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Werne-
man, H. O.; Vallgren, S. J. K. H.; en vakant.

Virolog (5,940 kr.).

Svedmyr, E. A. V.

Bakteriolog (15,600 kr.).

Tunevall, T. G.

Neurolog (5,200 kr.).

Müller, R.

Instruktionssköterska (20).

Ekström, S. Ingeborg.

En laboratorieassistent, fem laboratorieöversköterskor, en operationsöversköterska, en röntgenöversköterska, trettiofyra översköterskor, fyra laboratiesköterskor, tjuguen sjuksköterskor, en röntgensköterska, en första laboratris, tre laboratriser. en folkskollärare, två sjukgymnaster, två arbetsterapeuter, ett röntgenbiträde. — Åtta barnsköterskor, två baderskor, tre första sjukvårdsbiträden, etthundratjuguen sjukvårdsbiträden, fyrtiofem sjuksköterskeelever.

Predikant (2,424 kr.).

Nilsson, J. A., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Kammarsskrivare (21).

Hagnér, N. Hj.

Kontorsassistent (18).

Falk, K. G.

Två kontorsskrivare, nio kanslibiträden, två kontorsbiträden, två kontrollbiträden.

Kurator (18).

Bergholtz, Inga E. K.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Vakant, tf. Nilsson, Ragna E. S.

Maskinmästare (19).

Hedman, S.

Preparator (14).

Frisk, G. A. E.

Förste vaktmästare (13).

Bergqvist, C. M.

Vaktmästare (12).

Brangö, A. H. O.; Broberg, P. A. I.

En maskinist, tre automobilförare, två hantverkare, en biträdande husmoder, en biträdande ekonomiföreståndare, en tvättföreståndare, fem telefonister, ett expeditionsvaktsbiträde. — Fem eldare, två reparatörer, en snickare, en målare, två bilförare, sju gårdskarlar, en tapetserare, tre kokerskor, en kallskänka, fyra första köksbiträden, fem matsalsbiträden, tolv köksbiträden, två tvättbiträden, två första biträden, sexton städerskor.

¹⁾ Se not 4 å sid. 449.

SjD Av Stockholms stad för vård av stockholmsbor kontrakterade och eljest disponerade platser å icke kommunala sjukhus.

Serafimerlasarettet.

Hantverkargatan 2, K.; t. 54 06 00.

Staden disponerar 235 platser, fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 102, nerv-sjukdomar 31, kirurgiska sjukdomar 92 och neurokirurgiska sjukdomar 10.

Totala antalet vårdplatser vid lasarettet är 533. Se närmare sid. 579—580.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt direktionen över Serafimerlasarettet om statens övertagande av driften av Serafimerlasarettet i Stockholm (Kf 1937: nr 58). Avtal mellan Stockholms stad och direktionen över Serafimerlasarettet angående vård å lasarettet av sjuka från staden, med ändr. (Kf 1927: nr 73, 1945: nr 36, 1948: nr 31 III och 1949: nr 43). Avtal rör. stadens förvärv av Serafimerlasarettets fastigheter (Kf 1948: nr 31 II).

Karolinska sjukhuset.

Norrbacka (postadress: Stockholm 60); t. 34 05 00.

Staden disponerar 512 av sjukhusets platser fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 77, kirurgiska sjukdomar 75, förlossningsfall 60, gynekologiska sjukdomar 30, ögonsjukdomar 18, öron-, näs- och halsjukdomar 25, hud- och könssjukdomar 70, radium och röntgen 30, pediatrika kliniken: medicinska sjukdomar 85 och kirurgiska sjukdomar 42. Enligt avtal skall staden disponera 60 platser å medicinska tuberkuloskliniken och 14 platser å thoraxkirurgiska kliniken, vilka platser torde komma att successivt ställas till förfogande under år 1957.

Mellan staden och Stockholms läns landsting har träffats avtal av innehåll att staden intill den 1 juli 1956 skall upplåta 10 gynekologi- och 5 barnbördsplatser av sina kontrakterade vårdplatser. I gengäld upplåtas till staden tillfälligt 15 kronikervårdplatser vid landstingets hem för kroniskt sjuka å Lidingö.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 1,772.

Se närmare sid. 579—580.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting rörande samarbete för Karolinska sjukhusets uppförande och drift, med tillägg och ändringar (Kf 1931: nr 119, 1944: nr 29, 1945: nr 50, 1947: nr 49). Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting om samarbete för fortsatt utbyggnad av Karolinska sjukhuset (Kf 1944: nr 29). Avtal mellan k. m:t och kronan

samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting om samarbete för uppförande och drift av en medicinsk tuberkulosklinik och en thoraxkirurgisk klinik vid Karolinska sjukhuset (Kf 1946: nr 51). Preliminärt avtal mellan svenska staten och Stockholms stad rörande fördelningen av vårdkostnaderna för stockholmspatienter vid Garnissonssjukhuset under år 1957 har träffats den 27 december 1956.

Diakonissanstaltens sjukhus Ersta.

Erstagatan 2, Sö.; t.: 44 07 30.

Minst 80 av vårdplatserna å Ersta sjukhus skola hållas tillgängliga för sådana sjuka, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig bereda vård, därav minst 70 platser å allmän sal.

Stadsfullmäktige hava den 22 november 1955 godkänt förslag till nytt avtal mellan Stockholms stad och Svenska diakonissällskapet rörande upplåtelse av omkring 40 nya vårdplatser å sjukhuset samt stadens medverkan för sjukhusets modernisering och utbyggnad (Utl. 1955: nr 342). Detta avtal träder helt i tillämpning året efter det att ombyggnadsarbetet slutförts.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 109.

Bestämmelser. Avtal åren 1951 och 1955 mellan Stockholms stad samt Svenska diakonissällskapet rörande upplåtelse av vårdplatser å Ersta sjukhus, m. m. (Kf 1951: nr 16, 1955: nr 67).

Allmänna barnbördshuset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45 (växel); kontoret t. 21 54 92.

I mån av utrymme mottagas patienter, som vid tiden för insjuknandet äro bosatta i Stockholm eller i Stockholms län.

Förslag till nytt avtal mellan Stockholms stad samt k. m:t och kronan m. fl. angående verksamheten vid allmänna barnbördshuset i Stockholm har godkänts av stadsfullmäktige den 19 mars 1956 (Utl. 1956: nr 64).

Totala antalet vårdplatser vid barnbörds-huset är 144.

Se närmare sid. 581.

Bestämmelser. Reglemente för allmänna barnbördshuset i Stockholm 18 juni 1949, med ändr. (Kf 1949: nr 23, 1950: nr 56). Avtal mellan svenska staten, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Stiftelsen Allmänna barnbördshuset beträffande verksamheten vid barnbördshuset, gällande under tiden 1 jan. 1955—31 dec. 1974 (Kf 1956: nr 17).

H. K. H. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Polhemsgatan 30, K.; t. 52 06 90.

Vårdanstalten emottager i mån av utrymme patienter, som vid tillfället för intagningen äro

bosatta i Stockholm respektive i Stockholms län. Till stadens disposition stå dock minst 108 sängar. Totala antalet vårdplatser vid vårdanstalten är 150.

Vid sjukhuset har fr. o. m. den 1 maj 1953 inrympts en barnpsykiatrisk klinik, innefattande en rådgivningsbyrå, vilken anslutits till den psykiska barna- och ungdomsvården inom Stockholms stad (se sid. 307).

I staten för år 1957 har räknats med anordnande av en ungdomspsykiatrisk avdelning i befintlig bostadsbarack för sjuksköterskeelever.

Bestämmelser. Avtal mellan staten, Stockholms stad m. fl. rörande driften vid H. K. H. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn (Kf 1950: nr 62). Stadsfullmäktige hava för sin del den 18 juni 1951 godkänt nytt avtal (Utl. 1951: nr 182), vilket ännu ej godkänts av k. m:t.

Barnsjukhuset Samariten.

Ringvägen 21, Sö.; t. 44 06 70.

Samtliga vårdplatser vid barnsjukhuset skola i första hand hållas tillgängliga för sådana sjuka barn, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig att bereda vård.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 125.

Bestämmelser. Villkor för stadens bidrag till barnsjukhuset Samariten 21 febr. 1949 (Kf 1950: suppl. nr 1).

Stiftelsens Konung Oscar II:s och Drottning Sophias guldbröllopsminne sjukhem.

Nynäshamn; t. 0752 + 100 37.

För vård av sjuka barn, lidande av kronisk (långvarig) sjukdom, främst ortopedisk, har avtal träffats med Stiftelsen Konung Oscar II:s och Drottning Sophias guldbröllopsminne. Enligt avtalet tillförsäkras staden rätt att disponera 20 vårdplatser vid stiftelsens sjukhem i Nynäshamn fr. o. m. den 1 januari 1955.

Bestämmelser: Avtal mellan sjukhusdirektionen och styrelsen för stiftelsen Konung Oscar II:s och Drottning Sophias guldbröllopsminne rörande vård av sjuka barn (Kf 1955: nr 18).

Eugeniahemmet.

Norrbacka, Va.; t. 33 15 30 (läkareexpedition), 33 03 10 (kontor).

Kostnaderna för vård å Eugeniahemmet av spastiskt sjuka barn från Stockholm ersätts

fr. o. m. den 1 juli 1956 efter i huvudsak de grunder, som fastställes i gällande utomlansavtal.

Vanföreanstalterna.

Fr. o. m. den 1 juli 1956 tillämpas enligt riksdagens beslut år 1955 ändrade grunder för finansiering av verksamheten vid vanföreanstalterna i riket. Kostnaderna för vård av stockholmspatienter vid Norrbackainstitutet och övriga vanföreanstalter i riket bestridas i huvudsak efter de grunder, som fastställts i gällande utomlansavtal.

Vårdplatser för kroniskt sjuka.

Enligt träffat avtal mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting angående viss disposition av barnbörds-, gynekologi- samt kronikervårdplatser (Utl. 1953: nr 362) har till staden upplåtits 15 kronikervårdplatser vid landstingets hem för kroniskt sjuka å Lidingö. Beläggning får endast äga rum med sådana patienter, som inremitterats genom Stockholms stads sjukhusdirektions sjukhuscentral.

I samarbete med riksföreningen mot polio och Svenska röda korset hava sjukhusdirektionen och Stockholms läns landsting träffat överenskomst om eftervård av poliosjuka å Sol-sunda sjuk- och vilohem, vilket även får utnyttjas för vård av kroniskt sjuka. De poliosjuka intagas på förslag av överläkarna vid Epidemisjukhuset och de kroniskt sjuka på förslag av sjukhuscentralens läkare efter godkännande av sjukhemmets läkare.

Liksom landstingen och övriga städer utom landsting har Stockholms stad godkänt att på vissa villkor lämna bidrag till vård av reumatiskt sjuka å Spenshults reumatikersjukhus, till eftervård av poliosjuka m. fl. vid kustsanatoriet i Apelviken och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Vejbystrand samt till vård av manliga epileptiker å Svenska diakonsällskapets undersökningsavdelning vid Stora Sköndal.

Dessutom bidrager sjukhusdirektionen efter prövning av varje särskilt fall till kostnaderna för vård av stockholmspatienter å enskilda vilohem.

Vårdplatser för tuberkulösa.

Enligt träffade avtal med vederbörande huvudmän hava för vård av lungsjuka personer från Stockholms stad upplåtits 20 vårdplatser å Sävsjö sanatorium, 5 vårdplatser å Romanus sanatorium, 40—60 vårdplatser å Heggby sanatorium samt 25—40 vårdplatser å Österåsens sanatorium. Å samtliga dessa sanatorier kunna i mån av plats ytterligare vårdplatser ställas till disposition.

Konvalescentvård.

Konvalescenthemskontoret.

Kungsgatan 66, C.; (postgirokonto nr 195960); t. 10 21 32, 10 21 38. Ansökningar om konvalescentvård skola ingivas till sjukhusdirektionens expedition Brunkebergstorg 13 måndagar—fredagar kl 9—10; tel. ang. konvalescentvård 22 30 80, kl. 11—12.

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1943 att inrätta ett särskilt förvaltningskontor för handläggning av ärenden berörande stiftelsen Martin Gebers, Albert och Hulda Pålsons, Jacques och Galathée Lamms samt Heijenskilds konvalescenthem, Iherfetska barnhemmet, Elfviks konvalescenthem, Tjörnans sanatorium samt Blackebergs sjukhus.

Stat år 1957. (Konvalescentvård.) Utgifter: driftbudgeten 2,628,982 kr. (därav engångs 20,350 kr.); inkomster: driftbudgeten 737,611 kr.

Syssloman (30).

Hägglund, B. A. K.; t. 10 21 38; mottagnings-tid 9—11.

Kammarsskrivare (21).

Lundberg, I. K., tjl., tf. Lodner, E. E. M.

Kontorsassistent (18).

Rönnow, f. Palmkog, M. Anra Ch., tjl. (se sid. 454), tf. Jacobson, K. Helfrid K.

Kurator (18).

Lind, f. Hahr, Anne-Marie; mottagning: Blackebergs sjukhus, Blackebergsvägen, Bromma, tisdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 10—12, torsdagar även 15—16, t. 37 35 06.

En *arbetsterapeut*, en *kontorsskrivare*, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*.

A. Konvalescenthem under konvalescenthemskontoret.

Stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem.

Orhem (postadress: Stockholm 20); t. 94 12 56—94 12 59.

Stadsfullmäktige beslöt den 30 september 1929 emottaga en genom testamente den 29 januari 1927 med tillägg den 20 juli 1928 av framlidne bankiren Martin Geber gjord donation å 800,000 kr. till bildande av en under stadens inseende ställd stiftelse med uppgift att bereda lantvistelse åt konvalescenter. Sedermera erbjöd sig advokaten Arvid Geber att till stiftelsen tillskjuta ytterligare medel av stjärnhusets tillgångar, nämligen dels ett belopp av 200,000 kr., dels

ock vad som kunde utvinnas av vissa till Stockholms enskilda bank överlämnade värdepapper. Denna senare donation mottogs av stadsfullmäktige den 15 september 1930. Donationsmedlen skola enligt stadsfullmäktiges beslut förvaltas av drätselnämnden.

Den 15 april 1936 har advokaten Arvid Geber å bankir Martin Gebers stjärnhus' vägnar till stiftelsen överlämnat ett belopp av nära 145,000 kr., med rätt för stiftelsens styrelse att bestämma över användningen av såväl kapitalet som dess avkastning till befrämjande av stiftelsens verksamhet. Av detta belopp förvaltas 75,000 kr. såsom en särskild fond, benämnd »Martin Gebers fond», vars avkastning främst användes till beredande av friplatser å konvalescenthemmet.

Enligt testamentets bestämmelser skall donationen användas till bildande av en testators namn bärande stiftelse, som skall hava till ändamål att bereda lantvistelse åt konvalescenter, företrädesvis sådana, som efter genomgången sjukdom blivit från sjukhus utskrivna och som därefter äro i behov av rekreationsvistelse å landet men ej äro i besittning av erforderliga medel att själva bekosta sig sådan. Konvalescenthemmet bör ordnas så, att såväl barn som vuxna kunna drästdes emottagas, varvid företrädesrätt att bliva intagen skall tillkomma den, som är skriven i Stockholm. Även utom Stockholm boende böra dock kunna vinna inträde på villkor, som Stockholms stad äger närmare bestämma.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 maj 1933 att av donationsmedlen anvisa ett belopp av 875,000 kr. för uppförande av ett konvalescenthem i huvudsaklig överensstämmelse med ett förslag, som utarbetats av en av hälsovårdsnämnden tillsatt kommitté. Samma dag fastställde stadsfullmäktige jämväl stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem. Den 2 december 1935 beslöt stadsfullmäktige anvisa det av donationsfonden återstående beloppet, med undantag för vad som borde reserveras till fullgörande av stadens åtagande gentemot viss livräntetägarer, till inventarietrustning för hemmet och hemmets fullbordande i övrigt.

Stiftelsen skall enligt donationsbestämmelserna stå under Stockholms stads omedelbara överinseende. Dess angelägenheter hava tidigare handhåfts av en styrelse, som bestått av fem ledamöter jämte två suppleanter för dem. Såväl styrelseledamöter som suppleanter hava utsetts av sjukhusdirektionen för en tid av fyra år. Av styrelseledamöterna skulle minst två vara legitimerade läkare i Stockholm.

Från och med den 1 januari 1952 har enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 december 1951 direktionen övertagit förvaltningen av stiftelsen.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 22 mars 1948 skall styrelsens förvaltning och stiftelsens räkenskaper granskas av de av stadsfullmäktige

för granskning av sjukhusdirektionens förvaltning valda revisorerna.

Konvalescenthemmet, vilket togs i bruk i mars månad 1936, är beläget å den staden tillhöriga egendomen Orhem vid sjön Drevvikens norra strand. Antalet platser vid hemmet utgör numera 113, därav 84 platser för vuxna kvinnliga patienter och 25 platser för barn samt 4 platser för mödrar med späda barn.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Stadgar m. m. Stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, godkända av SF 15 maj 1933, med ändr. 17 dec. 1951 (Kf 1933: nr 31, 1951: nr 85). Reglemente för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, fastställt av sjukhusdirektionen 10 mars 1939, med ändr. 14 juni 1940 (Kf 1939: nr 3, 1940: nr 17).

Läkare och styresman (12,996 kr.).

Fredbärj, K. T.

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Segerstedt, Elsa K.

En *ekonomiföreståndare*, en *sjukgymnast*, fyra *översköterskor*, en *arbetsterapeut*, en *lek- och arbetsledarinna*, en *baderska*. — En *värmeledningskötare*, en *gårdskarll tillika bilförare*, en *kokerska*, ett *första köksbiträde*, tre *matsalsbiträden*, ett *första sjukvårdsbiträde*, sexton *sjukvårdsbiträden*, fyra *köksbiträden*, tre *stülerskor*.

Albert och Hulda Pålsons konvalescenthem.

Södertörns villastad nr 10; t. 94 10 25; expeditionstid: 11—13.

Hemmet har till ändamål att bereda underhåll och vård åt kvinnor, som efter genomgången sjukdom härav äro i behov och icke kunna i eget hem eller hos anhöriga på tillfredsställande sätt vårdas. Hemmet har tillkommit genom en av godsägaren Albert Pålson och hans hustru Hulda Pålson, född Hjertström, år 1904 till Stockholms stad överlämnad donation å 200,000 kr., vars årliga avkastning skall användas till bestridande av utgifter för å hemmet intagna personers underhåll och vård. Staden har åtagit sig att tillhandahålla lokal för hemmet, bekosta dess inredning och uppsättning samt bestrida de ytterligare utgifter för detsamma, som ej täckas av denna donation och möjligen tillkommande donationers avkastning. Enligt donationsbrevet hava lasarettsläkare i Kalmar läns norra landstingsområde rättighet att ständigt få vid hemmet disponera över två platser.

Konvalescenthemmet är numera förlagt till en för ändamålet inköpt fastighet i Södertörns villastad, varest plats kan beredas för 43 kvinnliga patienter.

Jämlikt donationsbestämmelserna är vården å 30 av hemmets platser avgiftsfri; å övriga 13 platser utgår avgiften, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag. Vårdtiden får i regel icke överstiga fyra veckor. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Utredning om vederbörandes hemortsrätt och betalningsförmåga verkställes av sjukhusavgiftsdelegerade och socialnämndens socialbyråer.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag.

Konvalescenthemmets förvaltning, som förut ombesörjdes av en särskild styrelse i enlighet med av stadsfullmäktige den 24 januari 1905 antagna villkor, handhaves numera enligt k. brev den 5 juni 1942 omedelbart av sjukhusdirektionen i egenskap av sjukvårdsberedning.

Läkare och styresman (1,668 kr.).

Lindborg, N. E. (se sid. 465).

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Larsson, S. Gunborg.

En *värmeledningskötare*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbiträde*.

Jacques och Galathée Lamms konvalescenthem för tuberkulossjuka.

Stora Gungan, Enske; t. 49 02 50.

Tuberkulohemmet har tillkommit på grund av en i testamente av änkefru Galathée Lamm år 1913 till staden gjord donation å ett belopp av 100,000 kr. Beloppet skulle enligt donationsbestämmelserna användas till ett konvalescenthem för behövande personer, som vid något av stadens sjukhus behandlats för tuberkulos, mot villkor, att staden upplåte för ändamålet lämplig lokal och omhändertage bestyret med förvaltningen av såväl penningmedlen som hemmet. Hemmet har år 1918 inrättats å en staden tillhörig lägenhet i Enske församling. Det har 9 platser, avsedda för män. Platserna disponeras av stadens centraldispensär (se sid. 482) såsom ett led i dess verksamhet för understödjande av medellösa tuberkulossjuka. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i kvartalet.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag

Sjd *Läkare och styresman* (744 kr.).
Gentz, C. M. A. (se sid. 482).

Föreståndarinnan (3 kl.) (14).

Wadman, Ingeborg J.

En *kokerska*.

Heijkenskjölds konvalescenthem.

Karlberga, Södertälje; t. 0755 + 316 63; expeditionstid 9—11, 14—15.

Konvalescenthemmet har tillkommit på grund av en genom testamente den 11 maj 1898 gjord donation av översten S. L. Heijkensköld och hans maka till ett belopp av sammanlagt 400,000 kr., som år 1919 överlämnades till staden. För hemmets upprättande har ända till utgången av år 1949 arrenderats viss del av den Södertälje stad tillhöriga egendomen Måsnaryd vid sjön Måsnaren i Västertälje socken. Den 1 januari 1950 inflyttade konvalescenthemmet i nya lokaler, sedan egendomen Karlberga, belägen inom Södertälje stad, av Stockholms stad inköpts och för ändamålet ombyggt och moderniserats.

Konvalescenthemmet är avsett för medellösa eller mindre bemedlade personer från Stockholms stad, vilka efter utskrivning från sjukhus äro i behov av konvalescentvård, samt har plats för 60 manliga patienter. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet i regel två gånger i veckan. Utredning om vederbörandes hemorts rätt och betalningsförmåga verkställas av sjukhusavgiftsdelegerade och socialnämndens socialbyråer.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (5,850 kr.).

Kristofferson, C. E., prakt. läkare.

Föreståndarinnan (1 kl.) (18).

Popp, Hermine E.

En *förman*, en *sjukgymnast* (halvtidstjänst), en *trädgårdsmästare*, en *översköterska*, en *vaktmästare*, ett *trädgårdsbiträde*. — En *första kokerska*, ett *första köksbiträde*, ett *matsalsbiträde*, två *köksbiträden*, fyra *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbiträde*.

Ihrfeltska barnhemmet.

Högliden 3, Herserud, Lidingö; t. 650441.

Den villafastighet, Nya Torsvik nr 62 i Lidingö, i vilken Ihrfeltska barnhemmet är inrymt, donerades år 1920 av vice häradshövding Fredrik Ihrfelt till Stockholms stad för

att under benämning »Ihrfeltska barnhemmet» användas till konvalescent- och vilohem för behövande, efter sjukhusvistelse klena barn i åldern 3—11 år, tillhörande Stockholms kommun.

Hemmet kan mottaga högst 16 barn. Remiss till intagning meddelas av hemmets läkare. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag. Utredning om vederbörandes hemorts rätt och betalningsförmåga verkställas av sjukhusavgiftsdelegerade och socialnämndens socialbyråer.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Jacobsohn, G. L., prakt. läkare.

Föreståndarinnan (3 kl.) (15).

Vakant.

En *kokerska*, fyra *sjukvårdsbiträden*.

Elfviks konvalescenthem.

Lidingö; t. 65 70 51.

Konvalescenthemmet har tillkommit genom stadsfullmäktiges beslut den 24 januari 1944. Hemmet har plats för 33 manliga konvalescenter.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (1,200 kr.).

Dalén, A. G. (se sid. 483).

Föreståndarinnan (1 kl.) (18).

Vakant.

En *översköterska*. — En *värmelednings-skötare*, en *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Betr. **Isidor Dannströms konvalescenthem**, se under Sabbatsbergs sjukhus, sid. 447.

B. Konvalescenthem under centraldispensären

(se sid. 482).

Orhems barnkoloni.

Orhems gård (postadress: Stockholm 20); t. 94 12 13.

Från den 1 december 1934 förhörde dåvarande dispensärstyrelsen av fastighetsnämnden huvudbyggnaden och en flygelbyggnad jämte parkområde till Orhems egendom för att användas som hem för tuberkuloshotade barn. Hemmet togs i bruk den 16 januari 1935 och förvaltades av dispensärstyrelsen under hälsovårdsnämndens överinseende. Genom stadsfullmäktiges beslut den

26 juni 1945 överfördes hemmet samtidigt med tuberkulosbyrån till sjukhusdirektionens stat och dess förvaltning handhaves nu av centraldispensären. Hemmet, som ursprungligen beräknades för 25 barn vintertid, har nu 18 platser vintertid med möjlighet till ökad beläggning under sommaren.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 1,25 per dag.

Läkare

(ersättning per besök enl. svenska barnläkareförbundets taxa).

Rollof, L. S.-I. (se sid. 483).

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Söderström, f. Wählin, M. Berit.

En *kokerska*, ett *köksbiträde*, fyra *sjukvårdsbiträden*.

Stenby konvalescenthem.

Adelsö; t. 0756 + 510 02.

På förslag av sjukhusdirektionen beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1946 bevilja sjukhusdirektionen anslag för inköp av Stenby säteri samt anvisade den 18 november 1946 ytterligare medel för egendomens iordningställande till ett konvalescenthem för smittsamma tuberkulösa patienter. Efter framställning från sjukhusdirektionen uppdrogo emellertid stadsfullmäktige den 8 december 1947 åt fattigvårdsnämnden att tills vidare handhava förvaltningen av hemmet. På förslag av den av fattigvårdsnämnden tillsatta styrelsen för Stenby konvalescenthem utnyddes fr. o. m. den 1 oktober 1948 huvudbyggnaden och därtill hörande parkområde samt ett par andra byggnader från den 1 oktober 1948 till sjukhusdirektionen. Den direkta förvaltningen av konvalescenthemmet handhaves sedan dess av centraldispensären. Från den 1 januari 1950 förvaltas egendomen av fastighetsnämnden, av vilken nämnd sjukhusdirektionen sålunda numera förhåller sig till konvalescenthemmet avsedda byggnaderna och parkområdet.

Konvalescenthemmet togs i bruk den 4 maj 1948 för 35 ej smittoförande patienter, varav 23 manliga och 12 kvinnliga.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 482).

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Söderberg, Greta A.

En *arbetsterapeut*, en *översköterska*. — En *kokerska*, tre *köksbiträden*, två *städskor*, en *bilförare*, tillika *gårdskarlar*, en *sjukvårdare*, tillika *gårdskarlar*.

Ösbyholms konvalescenthem.

Frötuna, Norrtälje; t. 0176 + 200 57.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1949 anvisa sjukhusdirektionen 350,500 kr. ur C. A. Molanders donationsfond för iordningställande och utrustning av ett konvalescenthem för tuberkulösa vid egendomen Ösbyholm, som av staden inköpts och ställts under fastighetsnämndens förvaltning. Hemmet, vars förvaltning handhaves av centraldispensären, togs provisoriskt i bruk med 20 platser för manliga, icke smittoförande patienter den 20 maj 1949. Efter utförda ändrings- och reparationsarbeten under åren 1950—1952 kan hemmet nu mottaga 50 smittoförande tuberkulösa, varav 32 manliga och 18 kvinnliga patienter.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 482).

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Alm, Helmy E.

En *arbetsterapeut*, en *översköterska*. — En *kokerska*, tre *köksbiträden*, tre *städskor*, en *bilförare*, tillika *gårdskarlar*, en *värmeledningsskötare*, tillika *gårdskarlar*.

C. Vårby konvalescenthem.

Vårby gård, Fittja (postgirokontonr 128440); t. 46 73 86.

Sjukhusdirektionen har genom arrendekontrakt av fastighetsnämnden förhyrt huvudbyggnaden och en flygel vid Vårby egendom i Huddinge socken. Den 26 april 1937 beviljade stadsfullmäktige 30,000 kr. till inventarieutrustning. Hemmet öppnades i november 1938.

Konvalescenthemmet är avsett för vuxna kvinnliga konvalescenter, lidande av lungtuberkulos. Hemmet har 40 platser och intagning sker tills vidare enligt samma bestämmelser som gälla för övriga stadens sjukvårdsanstalter. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i månaden.

Konvalescenthemmet överflyttades den 1 januari 1940 från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (1,452 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 482).

Sysselman (1,748 kr.).

Herrman, N. V. A. (se sid. 467).

Föreståndarinna (1 kl.) (18).

Olsson, Märta A. C.

En *översköterska*, en *arbetsterapeut* (deltidstjänst). — En *värmeledningsskötare*, en *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Den öppna sjukvården.

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 7,522,811 kr. (däruv engångs 308,902 kr.), dessutom förlagsmedel 171,000 kr., lånemedel, inom linjen 405,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 2,456,133 kr.

Centraldispensären.

Regeringsgatan 11, C.; t. 23 55 40; expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 10—12, 13—15 (lördagar och dag före helgdag 9—12, 12.30—13.30).

Den 29 juni 1906 anslog stadsfullmäktige medel åt hälsovårdsnämnden till en upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulosjuka i Stockholm. Byrån öppnades den 10 december 1906 vid Svartensgatan 14. Ytterligare en byrå öppnades den 10 maj 1909 vid Hantverkargatan 23 C. Byråerna benämndes Södra resp. Norra byrån. År 1917 flyttade Södra byrån till Regslagargatan 14 och Norra byrån erhöi år 1928 nya lokaler vid Munkbrogatan 2. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 september 1930 sammansloges Södra byrån och Norra byrån i mars 1932 till en för hela Stockholm gemensam institution, benämnd Stockholms stads tuberkulosbyrå med adress Herkulesgatan 1. Byrån erhöi nu den form av centraldispensär under vilken den fortfarande verkar. Genom hälsovårdsnämndens beslut den 21 februari 1933 inrättades en styrelse för tuberkulosbyråns förvaltning. Denna styrelse fungerade till den 1 oktober 1945, då tuberkulosbyrån på förslag av stadskollegiets tuberkuloskommitté överfördes till sjukhusdirektionen. Samtidigt utsågs ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa utredningar angående tuberkulosvården samt avgiva yttranden i tuberkulosfrågor (se sid. 438). Den efter hand utbyggda organisationen av tuberkulosbyrån medförde fortskridande lokalutvidgningar och år 1945 togs de nuvarande lokalerna i bruk efter omfattande ombyggnads- och reparationsarbeten. Till följd av motion i stadsfullmäktige ändrades byråns namn år 1946 till Stockholms stads centraldispensär. Genom kontrakt med Stockholms bespisningsförening förhyrdes år 1948 tvenne bostadsbaracker — i Enskede och Västberg — för att bereda bostad åt tuberkulösa ungarkarlar.

Understöd åt tuberkulosjuka beviljas sedan verksamhetens början år 1906 av ett särskilt

förtroenderåd, bestående av fyra personer med fyra suppleanter, varav hälften utses av sjukhusdirektionen och hälften av socialnämnden.

Stadens upplysnings- och understödsbyrå hade som hu. uduppgift att vara hygieniskt rådgivande och ekonomiskt understödjande för tuberkulosjuka. Ej minst genom tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 har denna verksamhet ändrat karaktär. Det hälsovårdande arbetet har överflyglats av det polikliniskt sjukvårdande. Stadens centraldispensär utgör nu det centrala organet vid tuberkulosens bekämpande. Den är organiserad enligt ett system, som är avpassat för storstadens speciella förhållanden vad sjukvård, socialvård, folkmängd och kommunaltioner beträffar. I verksamheten ingå såväl den förebyggande vården som den av staden utövade eftervården. Sjukvården bedrivs såsom öppen vård vid dispensären och såsom slutenvård å konvalescenthemmen för tuberkulosjuka.

Ambulatorisk kvävgasbehandling jämte i anslutning därtill företagna röntgengenomlysningar lämnas förutom vid centraldispensären vid Söderby sjukhus och S:t Görans sjukhus.

Rörande **Tuberkulosrådet**, se sid. 438.

Förtroenderåd.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm., Jansson, f. Kling, Beda F., f. d. tjänsteman (utsedda av sjukhusdirektionen); **Carlsson**, B. A. B., socialinspektör, **Janér**, f. Winqvist, Elisabet L., fru (utsedda av socialnämnden).

Suppleanter: **Grünberger**, H., kanslichef, **Jüring**, R. F., tjänsteman (utsedda av sjukhusdirektionen); **Bergqvist**, T. V., lönesekreterare, **Gabrielson**, Märta, skyddsassistent (utsedda av socialnämnden).

Förtroenderådets delegationer.

Ledamöter.

Delegation A: **Ander**, f. Eriksson, Elsa S.; **Carlsson**, B. A. B.

Delegation B: **Grünberger**, H.; en vakant.

Delegation C: **Gabrielson**, Märta; **Jansson**, f. Kling, Beda F.

Delegation D: **Bergqvist**, T. V.; **Janér**, f. Winqvist, Elisabet L.

Styresman.

Gentz, C. M. A. (se nedan).

Sysselman, tillika sekreterare (28).

Enström, K. O.; mottagningstid: 9—11.

Överläkare (30).

Gentz, C. M. A. (förordn. t. o. m. ³⁰ 4 1958); mottagningstid: 10—11.

Röntgenläkare (30).

Jäderholm, K. B.

Förste underläkare (28).

Alquist-Wijkström, A. Sylvia I.; en vakant (å dispensäravd.); Göranson, S. F. O. (bitr. röntgenläkare); Ericsson, f. Rydin, Astri B. (å röntgenavd.).

Läkare (26).

Dispensärdistrikt: Wallén, H. F.; Nordenfors, B. G.; Dahlquist, Irma E. W.; Bluhm, I. L.; Tisell, H. F. A.; Thorell, S. H. J.; Dalén, A. G.

Barnavdelningen: Gunther, J. G. A.; Rollof, L. S.-I.

Förtroendeläkare (3,000 kr.).

Dalén, A. G. (se sid. 443).

Läkare för behandling av njurtuberkulos (7,200 kr.).

Palmlov, K. P. A.

Läkare för bronchoskopiska undersökningar (7,200 kr.).

Richtnér, N. G.

Läkare för psykiatriska sjukdomar (21,000 kr.).

Hamnargren, S. A.

Yrkeskonsulent (22).

Dahlborg, N. A.

Kammarsskrivare (21).

Ranskog, H. Å. R.

Kontorsassistenter (18).

Fernholm, Gerda; Håkansson, Sigrd V.; Lodner, E. E. M., tjl. (se sid. 478), tf. Löfgren, f. Johansson, Anna-Lisa.

Kuratorer (18).

Steen-Jönsson, A. Irene; Alffram, f. Jonsson, M. E. (Lisbeth); en vakant, tf. Wallström, A. M. (Greta).

Dispensärföreståndarinna (17).

Godin, Karin.

Förste kontorsskrivare (16).

Svensson, f. Holmgren, Signe A.

Expeditionsvakter (10).

Töresson, A. R., tjl., tf. Lindstedt, G. A.; Rickberg, K. G.

Nio dispensärrassistenter, en laboratorieöversköterska, två röntgenöversköterskor, två översköterskor, sjuutton dispensärsköterskor, en laboratoriesköterska, två röntgen-sköterskor, nio kanslibiträden (därav en halvtidstjänst), fyra fotografiska biträden, sjuutton kontorsbiträden, två telefonister, ett expeditionsvaktsbiträde, fyra sjukvårdsbiträden (därav en halvtidssyssla), sju städskor.

Sjukhusdirektionens skärmbildskommitté.

Expedition och centralregister: Wollmar Yxkullsgatan 25 (f. d. Maria sjukhus); t. 41 27 34.

För genomförandet av en förnyad allmän skärmbildsundersökning i Stockholm har anslag uppförts i centraldispensärens stat. De sammanlagda nettokostnaderna för undersökningen, som beräknas pågå under fyra år, ha uppskattats till 936,000 kronor. Sjukhusdirektionen utsåg den 17 november 1954 en särskild kommitté för undersökningens planläggning och organisation.

Undersökningen igångsattes den 12 april 1955 och utföres med skärmbildspatruller, som av medicinalstyrelsens skärmbildscentral ställas till stadens förfogande. Dessa stå i tekniskt avseende helt under ledning av medicinalstyrelsens skärmbildscentral. För att organisera och leda patrullernas verksamhet i övrigt tillhandahåller staden erforderlig personal. Granskningen av skärmbildsfilmen ombesörjes av skärmbildscentralen under det att erforderliga kontrollundersökningar utföras vid centraldispensärens röntgenavdelning, där särskilda kvällsmottagningar anordnas.

Ledamöter.

Kyling, K. F. F., borgarråd, ordf.; Öhman, H. G., prakt. läkare; Wedefelt, G. F. G:son, ekonomidirektör; Gentz, C. M. A., överläkare; Enström, K. O., syssloman; Bauer, H. J. E., röntgenläkare; Wegelius, C. W. B., överläkare; Bjurström, O. E., förste stadsläkare.

Röntgenläkare (22,776 kr.).

Bauer, H. J. E.

Sekreterare (19,464 kr.).

Lind, E. G. W.

Patrulledare (17,532—15,672 kr.).

Carlweitz, B. M.; Wenthzel, K. W.; Kährling, K. J. O.

Föreståndare för centralregistret (13,332 kr.).

Tallén, R.

En röntgensköterska (deltidstjänst), ett fotografiskt biträde (deltidstjänst), ett kanslibiträde (deltidstjänst), tolv kontorsbiträden, en vaktmästare, två affischeringsmän, en städerska (deltidssyssla).

Skärmbildsbyrån.

Jakobs Torg 3, 1 tr., C. (postgirokonto nr 100011).

Mottagningstid: 10—15, lördagar endast 10—11.

Expeditionstid: 8,30—17, lördagar 8,30—12.

Telefon: 10 49 75 (tidsbeställning); 10 44 90 (övriga förfrågningar); 10 49 74 (läkaren).

SjD

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1951 antaga Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos erbjudande, att den 1 januari 1952 till sjukhusdirektionen utan kostnad för staden överlämna föreningens skärmbildsbyrå tillhörig apparatur och inventarier. Medel anvisades samtidigt av fullmäktige till driften för år 1952. Verksamheten bedrivs i huvudsak efter samma linjer som tidigare. Vid skärmbildsbyråns utföras förutom skärmbildsfotografering även tuberkulinsprov och BCG-vaccinationer. För utförande av undersökning i skolor samt på sådana arbetsplatser, där ett större antal personer kunna undersökas vid samma tillfälle, disponerar byrån över en transportabel skärmbildsapparat. Undersökningsavgift utgår med 2,50 kr. per undersökt person. Sedan motion framlagts år 1947 om s. k. hälsoundersökningar hava stadsfullmäktige genom beslut den 21 juni 1954 anvisat sjukhusdirektionen 170,000 kr. för anordnande av dylika undersökningar på försök. Dessa hava förlagts till skärmbildsbyrån. I administrativt hänseende lyder skärmbildsbyråns under sjukhusdirektionen. För år 1957 uppskattas utgifterna till 325,300 kronor, vilka beräknas bli täckta av inflytande undersökningsavgifter.

Föreståndare (2,483 kr.).

Westman, C. E. (se nedan).

Röntgenläkare (30).

Westman, C. E.

Dessutom läkare för skärmbildsgranskning.

En *röntgenöversköterska*, en *röntgensköterska*, en *röntgentekniker*, en *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden* (därav en halvtidstjänst), en *skärmbildsassistent*, ett *fotografiskt biträde*, fyra *kontorsbiträden* (därav en deltidstjänst), en *städerska*. — Dessutom tillfälligt personal bestående av en *översköterska* och ett deltidsanställt *kontorsbiträde* under ca 7 mån. per år.

Fristående polikliniker.

Så kallade polikliniker, varmed förstås läkarmottagningar, där behandling meddelas åt sjuka, som ej behöva sluten anstaltsvård, hava sedan lång tid tillbaka varit anordnade i Stockholm, dels vid Serafimerlasarettet, i syfte att härigenom erhålla ökat undervisningsmaterial, dels vid olika stadens sjukhus, dels vid sjukhus, där staden enligt avtal disponerar vårdplatser, dels och såsom fristående institutioner, upprättade på enskilt initiativ och utan sammanhang med sjukhus. De sistnämnda övertogs efter hand helt av hälsovårdsnämnden. År 1886 övertogs en poliklinik i Södermalm (år 1930 flyttad till Kornhamnstorg 4), år 1919 en å Norrmalm, där verksamheten upphörde år 1948 samt en år 1931 å Östermalm (den förutvarande s. k. allmänna polikliniken,

till vilken staden tidigare alltsedan 1884 lämnat bidrag). Polikliniken vid Kornhamnstorg har under år 1954 överflyttats till lokaler inom f. d. Maria sjukhus (ögon-, öron-, näs- och hals-sjukdomar) och till S:t Görans sjukhus och Södersjukhuset (hud- och könssjukdomar) samt till lokaler vid Stadshagsvägen 5 (alkoholsjukdomar). I samband med den av stadsfullmäktige den 15 juni 1939 beslutade omorganiseringen av kommunalförvaltningen överflyttades bl. a. poliklinikerna fr. o. m. år 1940 till sjukhusdirektionen, varvid den tidigare under hälsovårdsnämnden hörande könspolikliniken vid S:t Görans sjukhus införlivades med nämnda sjukhus. Avdelningarna för behandling av könssjukdomar vid poliklinikerna motsvara de i 5 § lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar omförmälda poliklinikerna.

Sedan år 1944 har sjukhusdirektionen anordnat mottagningar för män å poliklinik för profylaktisk behandling mot könssjukdomar. Mottagningarna voro till en början förlagda till två av de fristående poliklinikerna samt därefter till Sabbatsbergs sjukhus. Då denna anordning visade sig vara ur klienteletts synpunkt mindre lämplig, överflyttades mottagningarna år 1948 till särskilt för ändamålet förhård lokal i huset Arsenalsgatan 3. Sedan k. m. t. den 11 maj 1951 medgivit, att statsbidrag må utgå med 4,000 kr. för år till avlöande av läkare under förutsättning att åt särskild läkare uppdrages att i förste stadsläkarens ställe handhava befattningen med de åtgärder, som avse att förekomma könssjukdomarnas utbredning, har sjukhusdirektionen den 22 augusti 1951 förordnat sundhetsinspektören för könssjukdomar att utan särskilt arvode jämval utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka fr. o. m. den 1 juli 1951.

Avgifterna vid de fristående poliklinikerna äro samma som vid vissa av stadens sjukhus inrättade polikliniker (se sid. 445).

Staden lämnar även bidrag till andra polikliniker (se sid. 596), nämligen vid Serafimerlasarettet och Ersta sjukhus.

Författningar. Instruktion för läkare vid de av Stockholms stads [hälsovårdsnämnd] sjukhusdirektion inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919 (Kf 1919: nr 5). Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr. Instruktion för läkare vid de, jämlikt gällande lag ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar 20 juni 1918, i Stockholm inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919, med ändr.

Mariapolikliniken.

Wollmar Yxkullsgatan 25, Sö.

Stadsfullmäktige hava den 16 mars 1953 fattat beslut angående iordningställande av en

poliklinik för alkoholskadade m. m. vid f. d. Maria sjukhus samt för detta ändamål anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 238,700 kr. Stadsfullmäktige hava vidare den 22 februari 1954 anvisat direktionen ett anslag av 550,000 kr. för bl. a. iordningställande av polikliniklokaler för ögon- och öronsjukdomar inom f. d. Maria sjukhus, vilka lokaler hava ersatt sådana vid Kornhamnstorg. Sistnämnda polikliniklokaler hava tagits i bruk den 1 juli 1954.

Den vid S:t Eriks sjukhus befintliga polikliniken för alkoholsjukdomar överflyttades den 28 juli 1955 till lokaler inom Mariapolikliniken. Vid polikliniken är ordnat med daglig mottagning av alkoholsjuka, varjämte en behandlingsavdelning har inrättats. I samband härmed hava iordningställts nio dagplatser.

Poliklinik och avdelning drivas i samarbete med nykterhetsnämnden.

Alkoholsjukdomar.

Wollmar Yækullsgatan 25 A och B, Sö.; t. 42 2183 (översköterskan), 42 2153 (läkaren).

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 8—19, tisdagar och torsdagar 8—16, lördagar 8—14.

Poliklinikläkare (B 12).

Vakant, *tf. Dimberg, A. R. H.*

Läkare (13,000 kr.).

Vakant.

En *översköterska*, två *sjuksköterskor* (därav en halvtidstjänst), ett *kanslibitråde*, fyra *sjukvårdsbiträden*, en *städerska*.

Styresman.

Moberg, L.-E. (se nedan).

Ögonsjukdomar.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 18—18,30, tisdagar 15,30—16, onsdagar, fredagar och lördagar 8,30—9. Tidsbeställning 9,30—11 per tel. 44 29 30.

Poliklinikläkare (B 12).

Björk, Å. J. V.

Poliklinikläkare (21,350 kr.).

Vakant.

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: nybesök vardagar utom lördagar 10—10,30, 13,30—14, lördagar 9—9,30, 13,30—14; t. 44 27 01.

Poliklinikläkare (B 12).

Moberg, L.-E.

Poliklinikläkare (21,350 kr.).

Lökk, K. T.

Tre *översköterskor* (därav en halvtidstjänst), ett *kanslibitråde*, ett *kontorsbitråde*. — Tre *sjukvårdsbiträden*, en *städerska*, en *garderobiär*.

Polikliniken å Östermalm.

Jungfrugatan 27, n. b., Ö.; t. 60 15 85.

Styresman.

Petersén, H. S. Hj. K. (se nedan).

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: nybesök vardagar 10,30—11.

Poliklinikläkare (B 12).

Petersén, H. S. Hj. K.

Hud- och könssjukdomar (kvinnliga patienter).

Mottagningstid: ny- och återbesök måndagar och fredagar 18,30—19, nybesök tisdagar och torsdagar 14—14,30, återbesök tisdagar och torsdagar 13—13,30.

Föreståndare (11,700 kr.).

Vakant, *tf. Blumenthal, B. M.*

Kurator (18).

Vakant, *tf. Elfverson, Gudrun* (med tjänstgöringsskyldighet tillika vid S:t Görans sjukhus); mottagningstid: tisdagar 13—14,30, måndagar och fredagar 18,30—19.

Hud- och könssjukdomar (manliga patienter).

Mottagningstid: ny- och återbesök måndagar och fredagar 13—13,30, ny- och återbesök tisdagar och torsdagar 18,30—19.

Föreståndare (9,125 kr.).

Amann, F. J.

Två *översköterskor* (därav en halvtidstjänst), två *kanslibiträden* (därav en deltidstjänst). — Två *sjukvårdsbiträden*, *städerskehjälper* i mån av behov.

Polikliniken i Stadshagen för alkoholsjukdomar.

Stadshagsvägen 5; K.; t. 50 37 46.

Mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 18—20.

Föreståndare (1,500 kr.).

Izikowitz, S. J. (se sid. 470).

Fyra *läkare*, en *översköterska*, en *kurator*, ett *kanslibitråde*, en *städerska*.

Sjd

Profylaktiska könspolikliniken.

Arsenalsgatan 3, Ö.

Mottagningsstid: varje natt 23—7, under somarmånaderna 22—7.

De besökande behöva icke uppgiva sina namn. Behandlingen kostnadsfri.

Läkare.

Norman, A. V., sundhetsinspektör (se sid. 453).

Tre sjukvårdare.

Beträffande sjukhuspoliklinikerna, se resp. sjukhus. Stockholmsbor äga även hänvända sig till poliklinikerna vid **Karolinska sjukhuset**, **Serafimerlasarettet**, **Ersta sjukhus**, **Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn**, **barnsjukhuset Samariten** och **Allmänna barnbördshuset**. Mottagningsstider, se telefonkatalogen.

Läkarmottagningar för sockersjuka.

Sedan stadsfullmäktige den 18 december 1934 anvisat hälsovårdsnämnden medel för inrättande av läkarmottagning för sockersjuka, påbörjades verksamheten år 1935 vid dåvarande Maria sjukhus och hälsovårdsnämndens kliniska laboratorium. Efter tillkomsten av Södersjukhuset överflyttades mottagningen år 1943 från förstnämnda till sistnämnda sjukhus. Fr. o. m. år 1940 står kliniska laboratoriet under sjukhusdirektionens förvaltning.

Mottagning å Södersjukhuset: t. 237000 (se sid. 458): tisdagar och torsdagar 9—10. Provtagning måndagar och onsdagar 8—10.

Läkare (2,000 kr.)¹⁾

Håkanson, E. G., prakt. läkare.

Mottagning å sjukhusdirektionens kliniska centrallaboratorium. S:t Görans sjukhus (adress och tel. se sid. 493): måndagar 9—11, tisdagar och onsdagar 10—12.

Läkare (5,200 kr.).

Swenning, G.

Läkarcentral i Vällingby.

Läkarhuset, Indalsbacken 17, Vällingby; t. 870100; (t. 870101 efter växelns stängning).

Stadskollegiet har den 2 juli 1953 bemyndigat sjukhusdirektionen att teckna kontrakt med Aktiebolaget Svenska Bostäder om förhyrande av vissa lokaler i kv. Kartritaren i Vällingby centrum för anordnandet av en s. k. läkarcentral. Centralen omfattar mottagningslokaler för sex läkare jämte ett mindre kliniskt laboratorium och ett

röntgenrum. Därjämte har överenskommelse träffats med folktandvårdsstyrelsen, att i läkarcentralen skola provisoriskt ingå även vissa lokaler i den i våningen under belägna tandvårdscentralen för två stadssjuksköterskor. För närvarande finnas vid läkarcentralen två allmänläkare, av vilka en med särskild inriktning på barnaälderns invärtes sjukdomar, samt en dermatovenereolog.

Stadsfullmäktige hava den 20 juni 1955 anvisat sjukhusdirektionen ett anslag å 290,000 kr. för anskaffande av inventarientrustning för läkarcentralen i Vällingby.

Förebyggande mödravård m. m.

Mödravårdscentralerna.

Den förebyggande mödra- och barnavården blev fr. o. m. år 1938 statsbidragsberättigad, varvid vissa former för verksamheten fastställdes enligt då gällande kung. den 21 juli 1937 ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård. Sedan k. m:t den 25 februari 1938 efter framställning av stadsfullmäktige beslutit, att ledningen av den förebyggande barnavården i Stockholm skulle åligga barnavårdsnämnden, fastställde fullmäktige den 21 november 1938 instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, enligt vilken uppdrogs åt sjukhusdirektionen att handhava ledningen av densamma. K. m:t har den 15 juni 1944 med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1945 utfärdat ny kungörelse i ämnet, vilken i förhållande till bestämmelserna i tidigare kungörelse bl. a. innebär viss utsträckning av verksamheten, ändrade kompetenskrav för läkare vid mödravårdscentral samt ändrade regler för statsbidragets storlek. Genom stadsfullmäktiges beslut den 19 mars 1945 fastställdes ny instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm.

Enligt kungörelsen den 15 juni 1944 (med ändringar) må till landstingskommun eller stad, som ej tillhör landstingskommun utgå statsbidrag för anordnande och upprätthållande av rådgivande verksamhet beträffande förebyggande mödra- och barnavård, innefattande jämväl havandeskapsdiagnos, mödragymnastik, behandling under havandeskap, och högst åtta veckor efter förlösnings av sjukdomar, vilka föranletts av havandeskapet eller förlösningsen, och icke fordra vård å sjukhus, ävensom rådgivning beträffande förebyggande födelsekontroll.

Verksamheten, som skall vara anordnad enligt av medicinalstyrelsen godkänd plan (senast upprättade plan godkänd den 14 februari 1956) bedrivs i Stockholm vid mödravårdscentraler av den typ, som i kungörelsen anges som typ 1. Mödravårdscentral som i regel skall vara förlagd till mottagnings- eller polikliniklokaler i anslutning till barnbördshus eller barnbördsavdelning vid sjukhus skall tillgodose mödravården i hela dess omfattning inom ett visst angivet område och stå under ledning av legitimerad läkare med

¹⁾ Äger därjämte rätt att tillgodogöra sig ersättning med 1 kr. för varje betald besök.

specialutbildning i obstetrik och gynekologi. Vid varje central skall erforderligt biträde lämnas av en eller flera barnmorskor eller sjuksköterskor, dock sammanlagt högst tre sådana befattningshavare. Vården är avgiftsfri.

Vid de fristående mödravårdscentralerna har mödrgymnastik igångsatts under år 1956 och kommer efter hand att ordnas vid samtliga fristående centraler.

Statsbidrag utgår till läkare samt barnmorska eller sjuksköterska enligt i kungörelsen angivna grunder.

Författningar. Instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, fastställd av SF 19 mars 1945 (Kf 1945: nr 12). K. kung. ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård 15 juni 1944, med ändr. senast 25 maj 1956.

Kuratorer.

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P. (se sid. 462) (för mödravårdscentralen å Södersjukhuset); mottagningstid: vardagar utom lördagar 11—12, 14—15; t. 23 70 00; **Kullman, Barbro B.** (se sid. 450) (för mödravårdscentralen å Sabbatsbergs sjukhus); mottagningstid: vardagar 11—12, tisdagar, onsdagar och fredagar även 13—14; t. 22 05 40; **Lind, f. Hahr, Anne-Marie** (se sid. 478) (för övriga mödravårdscentraler); mottagningstid: Sabbatsbergs sjukhus, onsdagar 9—10, fredagar 18—19; t. 34 26 90.

Mödravårdscentralen vid Sabbatsbergs sjukhus.

Adress och telefon, se sid. 447.

Verksamhetsområde: Norrmalm och Vasastaden.

Mottagningstid: tisdagar, onsdagar och fredagar 13—14, måndagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Wetterdal, P. L.

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Sabbatsbergs sjukhus (sid. 450).

Mödravårdscentralen vid S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, K.; t. 51 63 84.

Verksamhetsområde: Kungsholms, S:t Görans och Essinge församlingar.

Mottagningstid: tisdagar, onsdagar och torsdagar 14—14,30, måndagar och fredagar 18,30—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westberg, S. V.

Underläkarna vid barnbördsavdelningen tjänstgöra alternerande.

En **överbarnmorska**, ett halvtidsanställt **sjukvårdsbiträde**.

Mödravårdscentralen vid Södersjukhuset.

Adress och tel.: se sid. 458.

Verksamhetsområde: Storkyrkoförsamling- en samt Södermalm med Danvikstullsområdet, Långholmen, Reimersholme, Herrängen, Liseberg, Långbro, Långsjö och Älvsjö.

Mottagningstid: nybesök alla vardagar utom lördagar 13,30—14, måndagar även 18—19, lördagar 12,30—13; återbesök alla vardagar 9,30—10, torsdagar även 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Swanberg, H. M. W.

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Södersjukhuset (sid. 460).

Mödravårdscentralen vid Allmänna barnbörds huset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45.

Verksamhetsområde: Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Mottagningstid: måndagar, onsdagar, torsdagar och lördagar 13—14, tisdagar och fredagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Karlson, S.

En **överbarnmorska**.

Mödravårdscentralen i Hammarbyhöjden.

Nathorstvägen 3, Johanneshov; t. 49 61 08.

Verksamhetsområde: Enskede församling utom Fagersjö, Farsta, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Stureby, Svedmyra, Södertörns villastad, Tallkrogen och Årsta.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 17,30—18,30, tisdagar, onsdagar och fredagar 14—15.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Rosengren, E. G.

En **överbarnmorska**, ett **biträde**.

Mödravårdscentralen i Gubbängen.

Gubbängstorget 114, Enskede; t. 94 77 01.

Verksamhetsområde: Fagersjö, Farsta, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Södertörns villastad och Tallkrogen.

Sjd

Mottagningstid: onsdagar och fredagar 13,30—14,30, måndagar och torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Kaplan, B. E.

En överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdscentralen i Bandhagen.

Bandhagsplan 16, Bandhagen; t. 86 17 00.

Verksamhetsområde: Bandhagen, Högdalen, Stureby, Svedmyra och Örby.

Mottagningstid: tisdagar och torsdagar 14—15, onsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Belonoschkin, B. A.

En överbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Årsta.

Hjälmarsvägen 30, Johanneshov; t. 19 18 01.

Verksamhetsområde: Årsta och Östberga.

Mottagningstid: måndagar 18,30—19,30, onsdagar 13—14.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Holmgren, B. F. W.

En överbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Västertorp.

Störtloppsvägen 12, Hägersten; t. 46 45 20.

Verksamhetsområde: Fruängen, Jakobsberg, Hägerstensåsen, Sättra, Västberga norr om Södertäljevägen och Västertorp.

Mottagningstid: tisdagar och fredagar 14,30—15, onsdagar 18—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Kaplan, B. E.

En distriktsbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Aspudden.

Hägerstensvägen 120, Hägersten; t. 45 03 38.

Verksamhetsområde: Aspudden, Gröndal, Hägersten, Liljeholmen, Midsommarkransen, Mälarhöjden, Nybohov, Solberga och Västberga söder om Södertäljevägen.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 17,30—18,30, tisdagar och onsdagar 13,30—14,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Domeij, J. E. G.

En överbarnmorska, ett biträde, en städerska.

Mödravårdscentralen i Alvik.

Kommunalhuset, Gustavslundsvägen 168—170, Bromma; t. 26 17 04.

Verksamhetsområde: Västerleds och Bromma församlingar utom Beckomberga, Blackeberg, Norra och Södra Ångby samt Räcksta.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 13,30—14,30, onsdagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westring, L.

En överbarnmorska, ett biträde, en städerska.

Mödravårdscentralen i Vällingby.

Vittangiplan 2, Vällingby; t. 87 30 89.

Verksamhetsområde: Spånga församling jämte Beckomberga, Blackeberg, Norra och Södra Ångby samt Räcksta.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 13—14, onsdagar och torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Holmgren, B. F. W.

En överbarnmorska, ett biträde.

Mentalvårdsbyrån.

Björngårdsgatan 23, Sö.; t. 68 06 20; mottagningstid beställes per tel. alla vardagar 10—12.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 30 juni 1933 inrättades vid Sabbatsbergs sjukhus en sexualhygienisk poliklinik för rådgivning i sexualfrågor. Polikliniken öppnades den 18 oktober 1933. För rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte anordnade sjukhusdirektionen från den 1 oktober 1942 särskilda kuratorsmottagningar för abortsökande kvinnor. Sedan dessa mottagningar år 1949 förlagts till nuvarande lokaler i huset Döbelnsgatan 59, där en rådgivningsbyrå för sexualfrågor inrättades, nedlades den ovannämnda sexualhygieniska polikliniken, vars verksamhet överflyttades till rådgivningsbyrån.

Stadsfullmäktige beslöt den 19 december 1955 att anvisa sjukhusdirektionen ett anslag å 598,000 kr. för anordnande av en mentalvårdsbyrå vid fastigheten nr 4 i kvarteret Dykärret Större å Södermalm (Utl. 1955: nr 384). Verksamheten i de nya lokalerna beräknas kunna igångsättas under första halvåret 1957.

Enligt k. kung. den 21 december 1945

må statsbidrag utgå till landsting eller stad, som ej deltagar i landsting, för anordnande och upprätthållande av verksamhet för stöd åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte. Ledningen av verksamheten tillkommer i Stockholm sjukhusdirektionen. Statsbidrag utgår till läkares och kurators avlöning med i kungörelsen angivna belopp. All rådgivning samt utfärdande i samband därmed av intyg skall ske utan kostnad för de sökande. Även övrig rådgivning utöver vad som angives i författningen är kostnadsfri enligt stadsfullmäktiges beslut den 23 maj 1945.

Kurator vid rådgivningsbyrå för abortsökande erhåller av medel, som av k. m:t för ett år i sänder ställas till medicinalstyrelsens förfogande, visst belopp för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator. För budgetåret 1956—57 har medicinalstyrelsen bemyndigats utgiva högst 100,000 kr. till fördelning vid olika rådgivningsbyråer i landet. För budgetåret 1956—1957 ha 33,055 kr. ställts till förfogande för verksamheten i Stockholm. Innan ovannämnda statliga understöd började utgå, hade understöd för avhjälpande av tillfälliga behov utgått av kommunala medel till abortsökande kvinnor. Sjukhusdirektionen har senast den 2 november 1949 fastställt regler för utgivande av sådant understöd. Detta utdelas av en delegation vid byrån bestående av byråns föreståndare, förste kuratorn samt ytterligare en kurator vid byrån. Kuratorn jämte två suppleanter för denne utses av sjukhusdirektionen för ett år i sänder. Stadsfullmäktige hava för år 1957 anvisat 25,000 kr. för denna understödsverksamhet.

Författning. K. kung. 21 dec. 1945 ang. statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte, med ändr.

Understödsdelegerade.

Byråföreståndaren; Asklund, f. Lagercrantz, L. V. U. (Lis); Jonsson, R. A. M. (Margit).

Suppleanter: Bergman, f. Gromark, Gertrud M.; Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R. (för Jonsson).

Föreståndare¹⁾.

Westberg, S. V. (se sid. 456).

Poliklinisläkare (B 12).

Sjövall, T. S. T.; två vakanta.

Förste kuratorer (19).

(Deltidstjänster.)

(Tilläggsarvoden 1,120 kr.)

Asklund, f. Lagercrantz, L. V. U. (Lis).

En vakant, tf. Jonsson, R. A. M. (Margit).

¹⁾ Tillika överläkare å gynekologisk-obstetriska avd. vid S:t Eriks sjukhus.

Kuratorer (18).

(Tilläggsarvoden 1,120 kr.)

Bergman, f. Gromark, Gertrud M.; Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R.; Hasselquist, Anita D.; Haste, f. Bohvin, Kerstin Ch.; Jonsson, R. A. M. (Margit), tjl., halvtid (se ovan); Nordh, Ellen; Schylander, Eva M. M.; en vakant.

Å byrån tjänstgöra f. n. ett tjugutal läkare och ytterligare ett antal kuratorer.

En *översköterska*, en *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*, ett *kontorsbiträde*, en *telefonist*, en *staderska*.

Sjukvården i hemmen.

Stadssjuksköterskor.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 september 1920 anvisa medel för att med sjukvård i hemmen genom s. k. stadssjuksköterskor tillhandaga obemedlade och mindre bemedlade. Dessa stadssjuksköterskor äro f. n. 28 till antalet. Vården lämnas kostnadsfritt åt obemedlade; mindre bemedlade erlägga däremot viss moderat avgift, lämpad efter råd och lägenhet. Med denna verksamhet avses såväl att bereda bättre vård i hemmen för sjuka inom nämnda befolkningsgrupper som ock att minska kraven på sjukhusvård.

Sjukvårdssystrar, för vård av fattiga sjuka i hemmen, finnas även anställda hos vissa sjukvårdsföreningar, av vilka flera erhålla bidrag av ett på sjukhusdirektionens stat uppfört anslag till sjukvårdsföreningar, se sid. 596.

Tjuguatta *stadssjuksköterskor*.

Taxa. Av sjukhusdirektionen utfärdad taxa 7 dec. 1949 för stadssjuksköterskorna.

Barnmorskor.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Enligt k. m:ts förordning den 30 juni 1943 (med ändr.) om anställande av distriktsbarnmorskor skall riket för tillgodoseende av barnaföderskors behov av förlossningshjälp vara indelat i barnmorskedistrikt. Varje landstingsområde samt varje stad, som icke deltagar i landsting, skall utgöra ett barnmorskedistrikt. Ledningen av barnmorskeväsendet inom varje sådant distrikt tillkommer en barnmorskestyrelse.

Efter framställning av stadsfullmäktige har k. m:t den 6 februari 1942 medgivit, att sjukhusdirektionen tills vidare må vara barnmorskestyrelse i Stockholm. Plan för den öppna förlossningsvårdens tillgodoseende inom Stockholms stad fastställd av medicinalstyrelsen den 21 december 1955.

Det åligger distriktsbarnmorska att utan ersättning lämna förvård åt havande kvinnor, bi-

träda vid förlossning i hemmet, ävensom lämna eftervård åt kvinnor, som förlöst i hemmet samt att biträda i förebyggande mödravård.

Tre distriktsbarnmorskor.

Stockholms hemsamaritkommitté.

På initiativ av vissa kvinnoorganisationer bildades den 13 april 1950 en kommitté, Stockholms hemsamaritkommitté, med uppgift att ansvara för av organisationen bedriven hemsjukvård. Stockholms hemsamaritkommitté konstituerades vid sammanträde den 13 april 1950 och verksamheten igångsattes den 15 maj 1950 med 9 hemsamariter. Verksamheten har sedan dess utökats så att den i slutet av år 1956 sysselsätter ca 100 hemsamariter. Kommittén står som huvudman för verksamheten och är tillika arbetsgivare för hemsamariterna. Utbildningen av dessa ombesörjes genom särskilda av arbetsnämnden i Stockholm anordnade utbildningskurser. Hemsamariternas uppgifter äro att ombesörja hemsysslor och enklare sjukvård. Rätt att rekurrera s. k. hemsamarithjälp tillkommer i staden verksam läkare, stadsjuksköterska, kurator eller sjuksköterska hos kommunalt understödd sjukvårdsförening. Beställning av hemsamarithjälp sker genom sjukhuscentralen, vars läkare prövar behovet och lämpligheten av rekurrerad hjälp. Fördelningen av arbetsuppgifterna på olika hemsamariter handhaves av hemsamaritkommittén. Sjukhusdirektionen har fastställt avgift för lämnad hjälp med 2,75 kr. per timme med möjlighet till nedsättning i eller befrielse från avgift i förekommande fall. Staden bidrager till samtliga med hemsamaritverksamheten förenade kostnader, sedan influtna avgifter frånräknats. Stadsfullmäktige hava för verksamheten under år 1957 beviljat ett anslag å 300,000 kr.

Ordförande.

Palme, f. Knieriem, Elisabeth S., fru.

Övriga ledamöter.

Hagström, f. Svensson, Anna M., studierektor, vice ordf.; Jönsson, f. Rasmussen, K. Ingeborg, inspektör, sekr.; Öhman, H. G., prakt. läkare; Nordenson, f. Lagercrantz, Clare, fru; Kleinert, f. Malmlof, Linnéa A., assistent; Magnusson, f. Bégat, Birgit H. V., fru; Rasch, f. Ydström, Margit H. L., fru.

Sekreterare.

Jönsson, f. Rasmussen, K. Ingeborg, inspektör; Regeringsgatan 79, C; t. 22 30 00.

Hemsamaritkommitténs expedition.

Hantverkargatan 12, 3 tr., K.; t. 51 16 73; expeditionstid: måndagar—fredagar 8,30—11, 13—15, lördagar 8,30—11.

Assistenten.

Rentzhog, f. Kalin, Karin E. M.; Dahlqvist, f. Carlsson, H. M. I. (Gärd) (deltidstjänst).

Redogörare.

Janhagen, f. Hilton, Anna-Lisa.

Skolhemmet för astmasjuka.

Årsta gamla skola, Sv.; t. 45 31 71.

Verksamheten vid skolhemmet påbörjades höstterminen 1936 på initiativ av skolläkaren vid folkskolorna i Brännkyrka församling. I Årsta gamla folkskola, som ställdes till förfogande och försågs med erforderlig inredning av folkskole-direktionen, iordningställdes en särskild lokal, inredd och skött på ett ur allergisk-hygienisk synpunkt tillfredsställande sätt, till bostad för astmasjuka barn, vilka härigenom bereddes vistelse i en omgivning, där de faktorer, som i hemmen framkalla astma, avlägsnats.

Verksamheten finansierades under läsåret 1936/1937 genom bidrag från stiftelsen Karin och Ernst August Bängs minne samt stiftelsen Therese och Johan Anderssons minne. Då medel icke fortsättningsvis kunde erhållas av nyssnämnda fonder, och hemmet visat sig vara till stor nytta för barnens hälsa, övertogs förvaltningen enligt beslut av stadsfullmäktige den 17 december 1937 av hälsovårdsnämnden, som för den omedelbara förvaltningen utsåg en särskild styrelse. Fr. o. m. den 1 januari 1940 överflyttades hemmets förvaltning till sjukhusdirektionen. Den särskilt utsedda styrelsen fungerade till år 1942, då sjukhusdirektionen övertog den direkta förvaltningen av hemmet.

För närvarande kan 20 barn beredas plats i hemmet. Efter intagningen underkastas de en allsidig undersökning. I vissa fall sker specialundersökning å sjukhus. Under vistelsen i hemmet stå de under noggrann fortlöpande läkar-kontroll.

Under terminerna vistas barnen i skolhemmet med undantag för söndagar eller ferier under pågående termin, då de vistas i sina hem. De barn, som av föräldrarna ej kunna beredas lantvistelse under sommarferierna, placeras å högfjällskoloni. Barnen erhålla vanlig skolundervisning tillsammans med andra barn. Sedan folkskoleldirektionen hösten 1950 inrättat särskild bespisningslokal, intaga de samtliga måltider i hemmet, varav frukostmålet ingår i den för alla skolbarn tillgängliga skolbespisningen. Middagsmålet erhålles från Nyboda hemmet. För läxhjälp åt barnen har folkskoleldirektionen ställt lärarkraft till förfogande.

Läkare (3,000 kr.).

Nordenfors, B. G.

Föreståndarinnna (1 kl.) (18).

SjD

Johnson, Emy L. M.

Två sjukvårdsbiträden samt stüderskehjälpi i mån av behov.

Öppna vården av psykiskt sjuka.

Adresser: överläkaren, expeditionen och kurator: S:t Eriks sjukhus, ing. Polhemsgatan, K.; t. 22 15 40, 22 15 80 (för rikssamtal); centralhemmet och hemvården, Åsbärbý gård, Östuna, Knivsta. Mottagningsstider och telefoner, se sid. 492.

Utackordering av psykiskt sjuka i öppen vård skedde fr. o. m. 1 juli 1924 genom dåvarande fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå, som anordnade s. k. familjevård för lugnare sinnessjuka. Efter utackorderingsbyråns överförande till barnavårdsnämnden förledes ifrågavarande gren av utackorderingsverksamheten under barnavårdsnämnden. Fr. o. m. år 1927 ställdes den under hälsovårdsnämnden och år sedan år 1933 uppförd å sjukhusdirektionens stat.

Den polikliniska mottagningen samt hjälpverksamheten leder sitt ursprung från en år 1914 på enskilt initiativ inrättad kuratorsinstitution för sinnessjuka, som år 1917 övertogs av dåvarande hjälpföreningen för psykiskt sjuka och erhöU namnet hjälpbyrå för psykiskt sjuka. Byrån upprätthölls av hjälpföreningen (med bidrag av kommunen) t. o. m. år 1930 efter vilken tid den övertogs av hälsovårdsnämnden och införli vades med stadens öppna vård av psykiskt sjuka. Hjälpföreningen, som år 1946 ombildades till stiftelsen hjälpfonden för psykiskt sjuka, upplöstes i och med utgången av år 1949. Stiftelsens fonder, omkring 70,000 kr., överlämnades härvid till drätselnämnden för förvaltning. Enligt donators föreskrifter disponeras avkastningen av kuratorn vid den till öppna vården anslutna polikliniska mottagningen till förmån för psykiskt sjuka såvitt möjligt i form av hjälp till självhjälp.

Ett centralhem för vård av psykiskt sjuka är beläget å Åsbärbý gård, Östuna, Knivsta, dit det år 1938 flyttades från Ledinge gård vid Knivsta. Den 16 oktober 1944 beslöt stadsfullmäktige anvisa medel för förvärv av egendomen Gredelby (Kölängen) i Knivsta socken för uppförande där av ett nytt centralhem.

Förvaltningen av den öppna vården handhaves av sjukhusdirektionen. Till och med år 1953 handhades förvaltningen av en särskild styrelse av fem ledamöter och tre suppleanter, utsedda av direktionen. Till och med år 1949 utsågs en ledamot och en suppleant av den ovannämnda, numera upplösta, hjälpföreningen för psykiskt sjuka. Sjukhusdirektionen har genom kungl. brev den 5 februari 1954 medgivits att utan hinder av föreskrifterna i 4, 5 och 7 kap. stadgan

den 19 september 1929 angående sinnessjukvården i riket tills vidare i enlighet med av direktionen föreslagen »Ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka» anordna öppen vård inom ett angivet område av Stockholms län.

Den öppna vården har till uppgift att bereda vård åt eller medelst hjälpverksamhet bistå psykiskt eller nervöst sjuka personer, som eljest lida av rubbning i självverksamheten, allt under förutsättning att de anses kunna vistas utom sinnessjukhus utan fara för annans personliga säkerhet eller eget liv. Vården omfattar vård i enskilt hem (hemvård), efter därom med dess innehavare träffat avtal, vård i av staden eventuellt för ändamålet anordnat centralhem, poliklinisk vård samt hjälpverksamhet. Efter förslag av överläkaren beviljas vård av därför lämpade fall i enskilt vilohem.

I enskilt hem må icke mot betalning vårdas sjuk, som icke tillhör den öppna vården. I samma hem må vårdas allenast sjuka av samma kön, till antalet ej överstigande 20. I vården skall ingå de sjukas nödiga tillsyn och skötsel samt förseende såväl med god och tillräcklig föda som ock med behörigen uppvärmd, belyst, städad och med nödiga möbler försedd bostad, bestående av sovrum jämte erforderliga dag- och matrumstrymmen.

Överläkaren tillkommer att godkänna de till den öppna vården avsedda hemmen efter av sjukhusdirektören fastställda normer. Avtal må ej träffas med annan än den, som av kyrkoherde, kommunalnämndsordförande eller annan trovärdig person, vitsordats såsom lämplig att handhava vården av psykiskt sjuka. För varje hem skall finnas en för hemmets vårdverksamhet ansvarig föreståndare (vårdare). Överstiger antalet vårdade fem, skall föreståndaren eller av honom anlitad lämplig person huvudsakligen ägna sig åt vård och tillsyn av de sjuka. Föreståndarna skola angivas i ovan nämnt avtal.

Vid den öppna vården skola vara anställda en överläkare samt erforderligt antal övriga läkare, föreståndarinnor och översköterskor, sköterskor, kuratorer och övrig personal.

Överläkaren åligger bl. a. att leda och övervaka den öppna vården, tillse att ordningen upprätthålles och meddelade föreskrifter noggrant efterlevas; att övervaka att honom underställt personal vederbörligen fullgör sina åligganden; att öva tillsyn över att inom den öppna vården anordnade centralhem och anlitade enskilda hem hygienens fordringar tillgodoses samt ägna särskild uppmärksamhet åt mathållningen därstädes i avseende å matens beskaffenhet och tillräcklighet; att besluta om intagning av sjuk i centralhem eller enskilt hem samt om fördelning av de sjuka samt utskrivning; att minst en gång i månaden eller oftare, där han så finner erforderligt eller sjukhusdirektionen så påfordrar, besöka de intagna samt att i enlighet med av sjukhusdirektionen fastställda formulär låta föra liggare över för vård intagna, ävensom journal

Sjd

över en var av dem för anteckning av sådant, som kan vara av betydelse för klarläggande av den intagnes tillstånd.

Överläkaren skall dessutom ställa sig till efterrättelse vad eljest i särskild instruktion av sjukhusdirektionen kan varda föreskrivet.

Vid den öppna vården anställd personal är underkastad i instruktioner eller eljest av sjukhusdirektionen, sjukhusdirektören eller överläkaren i tjänsten meddelade föreskrifter.

Föreståndarinnan och översköterska skall äga behörighet för befattning som översköterska vid Stockholms stads sinnessjukhus.

Stadsfullmäktige hava i 1954 års stat anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 533,000 kr. till uppförande av en byggnad för psykiatrisk poliklinik vid St. Eriks sjukhus, till vilken poliklinik och expeditiionslokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka äro förlagda sedan början av år 1956. Beträffande den psykiatriska polikliniken se sistnämnda sjukhus (sid. 457).

Hemvård samt vård å centralhem ersättes av den vårdade eller den för honom betalningskyldige med 3 kr. per dag. Nedsättning eller befrielse från avgift prövas av sjukhusavgiftsdelegerade respektive vederbörande församlings socialhjälpstyrelse.

Författningar. Inrikesdepartementets ämbetskrivelse till medicinalstyrelsen 5 februari 1954 med ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka (Kf 1954: nr 6). Sinnessjuklagen 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket, med ändr. K. brev 6 dec. 1935 till medicinalstyrelsen ang. särbestämmelser för Stockholms stads sinnessjukvård (Kf 1935: nr 30), med ändr. 19 nov. 1937.

Styresman.

Hellberg, K. V. (se nedan).

Syssloman.

Karlsson, A. V. E. (se sid. 455).

Överläkare (B 19)¹.

Hellberg, K. V. (förrdn. t. o. m. ²⁸/₂ 1958); mottagningstid: tisdagar och fredagar 10—12.

Biträdande läkare (B 15)¹.

Grönwald, J. A. F.; mottagningstid: tisdagar och fredagar 10—12.

Förste kontorsskrivare (16)

(å expeditionen).

Vakant, *tf.* Larsson, Elsa C.

Inspektris (19)

(för hemvården).

Johansson, Linnéa M.; t. 018+871 26.

¹) Innehavaren äger rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

Första översköterskor (15)

(för hemvården).

Johansson, Kerstin E.; en vakant.

Föreståndarinna (1 kl.) (17)

(för centralhemmet å Åsbärby gård, Östuna, Knivsta, t. 018+871 49).

Svensson, Kerstin S.

Kurator (18).

Ågren, Saga E. E.

En kontorsskrivare, ett kanslibiträde och två kontorsbiträden å expeditionen. — En trädgårdsförman, en sköterska, en kokerska och två biträden å centralhemmet.

Bakteriologiska centrallaboratoriet.

Dalagatan 11 B (ingång fr. Vasaparken) (postadress: postfack 177, Stockholm 1); laboratoriet öppet: vardagar utom lördagar 9—16.30, lördagar 9—13.30, sön- och helgdagar 9—11; t. 34 03 90. Hänvisning rörande jourhavande bakteriolog lämnas efter växelns stängning per t. 22 30 81 eller 22 30 82, sön- och helgdagar dessutom (huvudsakligen 9—11) t. 34 03 93.

Sjukhusdirektionens bakteriologiska centrallaboratorium utgjorde tidigare en del av de s. k. hälsovårdsnämndens laboratorier och började sin verksamhet 1901. Laboratoriet överflyttades fr. o. m. 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen.

På laboratoriet utföras bakteriologiska undersökningar, utredningar i hälsovårdsärenden m. m. hörande till sjukhusdirektionens och hälsovårdsnämndens verksamhet samt provtagning och substratberedning för stadens sjukhus. Ersättning för utförda undersökningar utgår enligt taxa. Den 3 mars 1950 försågs epidemilagen av den 19 juni 1919 med ett tillägg (23a §), innebärande att kostnaderna för undersökning av prov för sjukdom, som avses i § 2 mom. 1 nämnda lag, skola utföras utan kostnad för den sjuke eller hälsovårdsområdet. Kostnaderna här för skola gäldas av epidemidistriktet, där ej bekräftande viss sjukdom föreskrivits, att kostnaden skall gäldas av statsmedel. Undersökning av upphostningsprov (utstrykningspreparat) för tuberkulos utföres kostnadsfritt för i Stockholm boende personer.

Stadsfullmäktige beslöto den 1 juli 1947 anvisa 1,945,000 kr., varjämte den 15 oktober 1949 beviljats ett tilläggsanslag å 655,000 kr. för uppförande av en nybyggnad för laboratoriet i anslutning till Sabbatsbergs sjukhus. Denna nybyggnad togs i bruk under år 1952.

Instruktioner m. m. Hälsovårdsnämndens instruktioner för överläkaren vid nämndens bakteriologiska laboratorium 13 mars 1934 och för

assistent 24 okt. 1933. Taxa för undersökning av prov samt för bakteriologiska substrat, fastställt av sjukhusdirektionen den 6 februari 1957.

Styresman (2,664 kr.).

Packalén, K. T. (se nedan).

Syssloman.

Carlbon, B. A. (se sid. 449).

Överläkare (B 13).

Packalén, K. T. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1959); mottagningstid: 11,30—12; **Svedmyr, E. A. V.** ¹ (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958); mottagningstid: 11,30—12; **Tunevall, T. G.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1962); mottagningstid: 13—13,30.

Laboratorer (33).

Peterson, N. O. A.; en vakant.

Avdelningsföreståndare (30).

Frisk, B. Å.; **Weibull, C. P. W.**; en vakant.

Laboratorieläkare (30).

Ericsson, f. Rosell, Britta M.; **Thorsson, K.-G. J.**; **Melén, B. Hj.**; **Kjellén, L. E.**; **von Zeipel, S. G.**

Maskinmästare, tillika instrumentmakare (19).

Öström, K. O.

Kontorsassistent (18).

Vakant, *tf. Grahn, Signe H.*

Laboratorieföreståndarinna (17).

Paulsson, E. M. V. (Greta).

*Förste preparator, tillika förråds-
mästare* (16).

Lundgren, D. A.

Sju första laboratriser, tre preparatorer, tjuganio laboratriser, fyra kanslibiträden, sju biträdande preparatorer, en expeditionsvakt, tre kontorsbiträden, en telefonist, fem djurskötare, två reparatörer, en bilförare, tolv laboratoriebiträden samt tillfällig personal i mån av behov.

Kliniska centrallaboratoriet.

S:t Görans sjukhus, ing. Kungsholmsgatan 109, K.; t. 22 20 40: centrallaborato-

¹) Med skyldighet att vara konsulterande virolog vid Epidemisjukhuset med ett arvode av 5,940 kr.

riet; prov mottagas 9—15; undersökningar av basalomsättning och magsaft beställas per tel. 9—16; blodprov tagas utan föregående anmälan 9,30—10,30.

Sjukhusdirektionens kliniska laboratorium utgjorde tidigare en del av de s. k. hälsovårdsnämndens laboratorier och började sin verksamhet år 1925. Laboratoriet överflyttades fr. o. m. 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen. Verksamheten, som från början bedrivits i lokaler i huset Vasagatan 13 överflyttades år 1941 till S:t Görans sjukhus.

På avdelningen utföras olika medicinsk-kemiska undersökningar (å blod, urin m. m.) samt undersökningar av basalomsättning, allt enligt fastställt taxa. Undersökningarna äro kostnadsfria för medellösa personer.

Taxa. Taxa för undersökningarna, fastställt av sjukhusdirektionen 16 maj 1944, med ändr. 23 maj 1951.

Syssloman.

Rune, P. F. (se sid. 452).

Överläkare.

(Se S:t Görans sjukhus.)

Vakant.

Laborator (30).

Vakant, *tf. Nilsson, N. G. R.*

Underingenjör (23).

Etzler, f. Eriksson, Elsa S. M.

Tre laboratorieöversköterskor eller första laboratriser, fyra laboratiesköterskor eller laboratriser, ett kanslibiträde. — Tre laboratoriebiträden (därav en halvtidssyssla).

S:t Eriks sjuksköterskeskola.

(Stockholms stads sjuksköterskeskola.)

Jägargatan 20, Sö. (postgirokonton nr 158160); t. 44 98 70 (växel).

Stockholms stads sjukhusdirektion erhöill genom beslut av stadsfullmäktige den 20 november 1939 medel till anordnande av en sjuksköterskeskola.

Enligt för skolan gällande reglemente handhaves den omedelbara ledningen av skolan av en styrelse, bestående av sju ledamöter jämte fyra suppleanter, vilka av sjukhusdirektionen utses för en tid av fyra år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara läkare och en sjuksköterska med erfarenhet beträffande den slutna och öppna hälsovården. Vidare skall en ledamot och en suppleant äga erfarenhet från pedagogisk verksamhet.

SjD

Skolan började sin verksamhet den 1 februari 1940 i lokaler, som intill den 1 oktober 1944 voro förhyrda i fastigheten 7—9 vid Kungsklippan.

För uppförande av en skolbyggnad på Södersjukhusets tomt anvisade stadsfullmäktige anslag på tillsammans 4,515,000 kr. Byggnadsarbetena igångsattes i februari 1948 och slutfördes under loppet av år 1950. I avvaktan på färdigställande av sagda nybyggnad överflyttades skolan i september 1944 till Södra barnbördshuset—Maria sjukhus. Den nya skolbyggnaden togs i bruk i oktober 1950. Enligt överenskomelse med staten har till barnmorskärläroanstalten upplåtits undervisnings- och expeditionslokaler jämte bostäder för föreståndarinna, instruktionssköterskor samt ca 70 elever.

S:t Eriks sjuksköterskeskola hade vid årsskiftet 1954/57 227 elever, fördelade på 6 kurser. Nya kurser börja årligen i mars och september med ca 40 elever i vardera. Före antagandet genomgår den sökande en ca 2 månaders provtjänstgöring. Elev erhåller under lärotiden fri undervisning, bostad, kost och tvätt. Därjämte erhåller elev kontant arvode, vilket utgår med 50 kr. per månad under tredje—tjugufjärde månaden och därefter med 80 kr. per månad under tjugufemte—trettionionde månaden. Vid sjukdom erhåller elev fri läkarvård och fri medicin.

Den teoretiska undervisningen meddelas dels i särskilda läskurser, omfattande en tid av 7 månader, dels jämsides med den praktiska utbildningen.

Den praktiska utbildningen försiggår vid Södersjukhuset, S:t Eriks, Söderby och Beckomberga sjukhus, Epidemisjukhuset, Radiumhemmet, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Sachsska barnsjukhuset och barnsjukhuset Samariten. Skolan uppår av resp. sjukhus ersättning för elevernas sjukhusarbete.

Eleverna beredas tillfälle till hospitering i öppen vård hos stadssjuksköterskorna och skolsköterskorna samt vid barnavårdscentralerna.

Därjämte kunna genom skicklighet förtjänta elever erhålla stipendier.

Stadgar. Reglemente för S:t Eriks sjuksköterskeskola, fastställt av SF 17 nov. 1952 (Kf 1952: nr 97). Bestämmelser rörande elevernas vid S:t Eriks sjuksköterskeskola kontantförmåner m. m., antagna av SF 17 nov. 1952 (Kf 1952: nr 98). Bestämmelser ang. utdelning av stipendier vid S:t Eriks sjuksköterskeskola, fastställda av sjukhusdirektionen 10 sept. 1952 (Kf 1952: nr 70).

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 1,678,135 kr.; inkomster: driftbudgeten 645,400 kr.

Styrelse

(vald för tiden 1956—1959).

Nyström, Å. E., överläkare, ordf.; **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**, konsulnt, stadsfullm.; **Andersson, Knut H.**., kontorschef; **Hedelius, A.**

Hj., lektor; Höjer, Gerda, ombudsman; **Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.**, fru, stadsfullm:s 2:e vice ordf.; **Öhman, H. G.**, prakt. läkare.

Suppleanter¹⁾: **Lindgren, E.** Ingeborg, f. d. sköterska; **Porsheden, f. Lindmark, Märtha E.**, kurator; **Rabo, Mäjt B.**, sjuksköterska; **Swanberg, H. M. W.**, överläkare, kassaförvaltare.

Sekreterare (3,960 kr.).

Ohlson, G. A., intendent (se sid. 459).

Föreståndarinna (23).

Dahlström, Anna B. I.

Läkare (2,500 kr.).

Hafström, T. E. G.son (se sid. 461.)

En *elevehemsföreståndarinna*, elva *instruktionssköterskor*, en *översköterska*, ett *kanslibitråde*, ett *kontorsbitråde*. — Fyra *port- och telefonvakter*, två *tvättbiträden*, ett *förrädsbitråde*, aderton *städerskor*, sex *städerskor* (halvtidssysslor).

Sjuk- och djurtransportväsendet m. m.

Till slutet av år 1913 verkställde brandkåren huvudsakligen transporter till sjukhus av personer utsatta för olycksfall och hyrverksaktiebolaget Frey av sjuka personer i övrigt. Fr. o. m. 1914 övertog brandkåren båda dessa slag av transporter.

Ehuru en del av här nedan omnämnda beredskapsanordningar ej stå under inseeende av sjukhusdirektionen, ha emellertid här för överskådligens skull på ett ställe sammanförts uppgifter om samtliga i huvudstaden tillgängliga anordningar för transport m. m. av sjuka personer eller av sjuka eller döda djur.

1) *Sjukvagnar*, avsedda för transport av sjuka eller skadade personer, vilkas transportering i annat fordon eller på annat sätt skulle medföra skada eller ökat lidande.

Sådan vagn kan erhållas alla tider av dygnet antingen genom anmälan på telefon (90 000: brandkåren, eller därest namnanropet är blockerat 22 77 00) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel och sjukhuscentralen.

¹⁾ Ordföranden skall vid förfall ersättas av suppleanten hr Swanberg, ledamoten fröken Höjer av suppleanten fröken Rabo samt ledamöterna fru Ander och hrr Anderson, Öhman, Hedelius och fru Kollberg av suppleanterna fröknar Lindgren och Rabo, hr Swanberg och fru Porsheden.

Vid rekvisition skall om möjligt uppgivas: a) den sjukas eller skadades namn; b) sjukdomens eller skadans beskaffenhet; c) lägenheten eller platsen, varifrån och till vilken transport skall ske.

Sjukvagn må icke anlitas utan att verkligt behov föreligger; missbruk härav kan medföra, att det ändamål, för vilket den är avsedd, icke kan uppfyllas.

Ersättning för sjuktransport erlägges:

med 10 kr.

vid transport inom stadens område ävensom till Söderby sjukhus — dock att transport, som äger rum mellan stadens sjukvårdsanstalter eller mellan av staden disponerade vårdplatser eller som föränlades av att å stadens vårdplatser intagna patienter behöva underkastas behandlingar eller undersökningar, som ej kunna meddelas å vederbörande sjukhus ävensom transport av medelösa personer samt av personer, utsatta för olycksfall å allmän plats eller å allmänt ställe (varmed i detta sammanhang förstås gator, broar, torg och allmänna planteringar), är kostnadsfri;

med 15 kr.

vid transport från eller till plats, belägen utom stadens område, då för transporten åtgår en tid, icke överstigande en halvtimme med tillägg av 10 kr. för varje påbörjad halvtimme därutöver.

Betalning för transport uppbäres vid transport till sjukhus genom resp. sjukhus' försorg samt vid transport från sjukhus eller från och till annan plats av brandkåren.

Transport av sjuka äger rum även medelst polisradiobilar. Avgiften utgår i vissa angivna fall med 7 kr. 50 öre.

För transport av sjuka personer står sedan hösten 1929 jämväl till förfogande ett Svenska skärgårdsförbundet tillhörigt sjuktransportflygplan, stationerat vid Roslagens flygflottill, Hägernäs (t. 90 000: Flygambulansen) och avsett för sjuktransporter huvudsakligen inom östra Svealand. För flygplanet erforderlig personal och hangar bekostas av statsmedel samt viss del av årliga underhållet av Stockholms läns landsting. Beträffande driftkostnaderna har förutsatts, att bemedlade sjuka själva skola bestrida transportkostnaderna (ca 80 kr. per flygtimme) samt att för obemedlade sjuka kostnaden skall bestridas av vederbörande landsting eller stad. Sjukhusdirektionen är bemyndigad att av i stadens stat till sjuktransporter anvisade medel bestrida kostnaderna för transport medelst ifrågavarande flygplan av mindre bemedlade, i Stockholm hemortsberättigade personer, som på grund av olycksfall eller hastigt påkommande sjukdom befinnas vara i behov därav.

På stadens bekostnad och genom Svenska röda korsets försorg hava vidare å sju olika platser i huvudstaden (Johannes, Kungsholmens, Östermalms, Katarina och Brännkyrka brand-

stationer, Riksdagshuset samt Vanadisgaraget, Hudiksvallsgatan 4) upplagts sjukvårdsmaterialförråd, avsedda för röda korsets sjukvårdsberedskap. Denna sjukvårdsberedskap har till uppgift att på kallelse av vederbörliga polis-, brandkårs- och järnvägsmyndigheter ställas till myndigheternas förfogande för samarhjälp vid järnvägsolyckor, större eldsvåder, upplopp och andra tillfällen, då olycksfall kunna befaras uppstå.

2) *Epidemivagnar*, avsedda att användas för transport av sjuka, som lida av eller misstänkas lida av pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri (och croup), akut barnförlamning, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnsjuka, undulantfeber, rödsot, Weils sjukdom samt mässling. Då sjukdomen är med difteri (croup) komplicerad. — Endast om sistnämnda förhållande är å sjukhusremissen angivet, utlämnas vagn för mässling-sjukas transporterande. För dessa transporter disponerar sjukhusdirektionen fyra epidemitransportautomobiler, vilka äro stationerade vid Epidemisjukhuset.

Epidemivagn kan rekvireras alla tider på dygnet antingen genom polisstation eller sjukhuscentralen, om tydligt skriven sjukhusremiss där företes, innehållande uppgift på den sjukas namn och sjukdom (svensk benämning), eller av läkare personligen genom telefonbud till Epidemisjukhuset (endast t. 22 53 40 — vaktmästaren).

I senare fallet skall läkaren uppgiva: a) sitt eget namn; b) den sjukas namn; c) dennes bostad; och d) dennes sjukdom.

Sjukhusremissen åtföljer i varje fall den sjuke till sjukhuset. Transporten är kostnadsfri.

3) *Djurtransportvagnar*. Å Östermalms brandstation uppställd, för transport av större djur konstruerad automobil kan av allmänheten rekvireras i den ordning och på de villkor, här nedan angivas.

Vagnarna få användas:

1:o) för transport av hästar eller andra större djur, som nedfallit döda å allmän plats eller på grund av sjukdom eller av annan anledning icke kunna från sådan plats bortledas, till Veterinärhögskolan eller, på begäran av djurets ägare eller innehavare, till enskilt stall eller förvaringsrum, därest detsamma är beläget inom huvudstadens område;

2:o) för transport av sjuka hästar eller andra större djur från och till enskild plats, som är belägen inom huvudstadens område; samt

3:o) för transport av hästar eller andra större djur vare sig sjuka eller friska i andra fall än ovan nämnda, då överenskommelse därom träffas för varje särskilt fall med branchefen.

Sådan vagn kan erhållas alla tider på dygnet antingen genom anmälan per telefon (90 000: brandkåren) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel.

Det åligger ägare eller innehavare av djur,

SJD

som på sätt i det föregående nämnts, blivit transporterat, att härför utgiva ersättning:

- a) för det i 1:o) omförmälda fall med 10 kr.
 - b) för det i 2:o) omförmälda fall med 25 kr.
 - c) för det i 3:o) omförmälda fall med 25 kr.
- för första timmen samt med 10 kr. för varje därefter påbörjad halvtimme.

För uppdragning av djur ur vattendrag, byggnadsgrunder, gropar o. d. erlägges ersättning efter samma grunder som under c) angivits.

Betalning för transport m. m. uppbäres av brandkåren.

Författningar. Hälsovårdsnämndens tillkännagivande ang. transport av sjuka och skadade inom huvudstaden 12 dec. 1913, med ändr. Bestämmelser ang. debitering av avgift för transport i stadens sjuktransportvagnar, fastställda av sjukhusdirektionen 20 dec. 1935, med ändr. 17 dec. 1941, 20 dec. 1944, 7 sept. 1949 och 1 juni 1951 (Kf 1951: nr 36). Polisenämndens beslut 14 mars och 13 juni 1947 ang. avgifter för vissa polisradiobiltransporter. ÖÅ:s kung. ang. transport av djur 12 febr. 1921, med ändr. 5 nov. 1942.

Stockholms stads hälsövarðsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Hälsövarðsnämnden.

Vasagatan 6 (postadress: postfack, Stockholm 1; postgirokonto nr 51083); t. 2226 20. Nämnden sammanträder i regel varannan tisdag kl. 13.

I äldre tider fanns ingen offentlig hälso- och sjukvård i Stockholm. Medeltidens sjukvårdsanstalter, ett slags mellanting mellan sjukhus, fattighus och härbärgen, stodo i samband med munkväsendet. Först på 1600-talet började skolade läkare verka i huvudstaden och från början av samma århundrade finna vi där en *stads medicus* eller *stadsphysicus* med uppgift att tillhandagå stadens invånare med sjukvård; så småningom blev han emellertid huvudsakligen tjänsteman med skyldighet att besvara sjukmedicinska frågor och besörja fängelse-sjukvård. Såsom medlem av det år 1663 bildade *collegium medicum*, som från att vara en huvudsakligen stadens hälsövarðsmyndighet utvidgades till ett statens ämbetsverk, nuvarande medicinalstyrelsen, fick han en framskjuten ställning och tillades honom 1796 överinspektoratet över stadens övriga läkare. Från mitten av 1600-talet fanns i Stockholm även en *stads kirurg* eller *stadsfältskär* med skyldighet att biträda *stadsmedicus* med utvärtesfall samt tillhandagå med läkarhjälp vid olycksfall och därför hålla s. k. fältskärstugor. År 1827 ombildades *stadsmedicus*- och *stadskirurgtjänsterna* till förste och andre *stadsläkaretjänster*. Genom k. brev 1757 förordnades om antagande av tre avlönade *fattigläkare*, till en början tillsatta och avlönade av staten, men från 1796 sorterande under *stadsmedicus* och från 1812 avlönade av staden. Frågor rörande hälso- och sjukvård handhades för övrigt under denna tid fortfarande av *fattigvårdsmyndigheten*.

En systematiskt ordnad allmän hälsövarð tillkom först i förra århundradet. Det var kolerans utpträdande i Europa år 1830, som verkade såsom en mäktig väckelse till organiserandet av hälsövarðen i huvudstaden, liksom i hela riket. Med hänsyn utslutande till denna farosot påbjöd k. kungörelsen den 9 juli 1831 tillsättandet av *sundhetsnämnder* i orterna. I Stockholm kallades denna myndighet först *allmänna sundhetskommittén*, men fick snart namnet *allmänna sundhetsnämnden*. Vid kolerans förnyade vandring till Europa på 1840-talet tillsattes i Stockholm ånyo samma nämnd,

som till följd av koleraperiodens långvarighet blev oavbrutet verksam under mer än halvtannat årtionde. I 1862 års kommunalförordning upptogs bland verkställande myndigheter *sundhetsnämnden*, som hade att handlägga alla frågor rörande allmänna hälsotillståndet och sjukvården. Sundhetsnämnden fortför med sin befattning till år 1878, då *Stockholms stads hälsövarðsnämnd* jämlikt 1874 års hälsövarðsstadga för riket, övertog dess bestyr med hälsövarðen och jämlikt k. instruktionen den 4 mars 1864 för Stockholms stads sundhetsnämnd samt stadsfullmäktiges beslut den 1 december 1877 jämväl med den allmänna sjukvården och stadens sjukhus.

Hälsövarðsnämndens förvaltning av stadens sjukhus, som tidigare närmast handhades av en särskild sjukhusstyrelse, upphörde i huvudsak med år 1932, efter vilken tidpunkt sjukhusen förvaltas av en av stadsfullmäktige vald direktion.

Efterhand hava ytterligare sjukvårdsuppgifter överförts från hälsövarðsnämnden till sjukhusdirektionen. Sålunda överflyttades enligt stadsfullmäktiges beslut 15 juni 1939 följande år de fristående poliklinikerna, polikliniken för köns-sjuka & St Görans sjukhus, stadssjuksköterskeinstitutionen samt kliniska och bakteriologiska laboratorierna. Vidare överfördes ledningen av epidemisjukhusväsendet ävensom barnmorskeinstitutionen fr. o. m. år 1942 och centraldispensären (då tuberkulosbyrån) fr. o. m. 1 oktober 1945.

Från år 1937 finnes hos nämnden en särskild epidemiavdelning med tredje stadsläkaren som chef. 1940 tillkom en avdelning för kommunal tillsyn av vissa arbetsplatser enligt lagen om arbetarskydd. Vidare har från år 1944 inrättats en avdelning för förebyggande åtgärder mot råttor och möss.

Hälsövarðsnämndens biologiska och kemiska laboratorier hava år 1941 överlåtits till statens institut för folkhälsan. Nämnden äger enligt därvid träffadt avtal rätt att i viss utsträckning få undersökningar utförda vid institutet.

Hälsövarðsnämnden handhar de angelägenheter, som enligt allmän lag eller författning ankomma å sådan nämnd. Nämnden handlägger i övrigt sådana ekonomiska angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Det åligger nämnden att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem äskas.

Enligt hälsövarðsstadgan den 19 juni 1919

HN

skall varje stad utgöra ett hälsovårdsområde. Inom varje sådant område skall finnas en hälsovårdsnämnd, vilken det åligger att ägna uppmärksamhet och tillsyn åt allt, som kan inverka på allmänna hälsotillståndet i staden. Hälsovårdsnämnden skall sålunda övervaka efterlevnaden av i hälsovårdsstadgan m. fl. författningar givna föreskrifter om den allmänna hälsovården, verka för åstadkommande av goda sanitära förhållanden med avseende å behovet av vatten- och avloppsledningar, bostäder och badmöjligheter m. m. Hälsovårdsnämnden övar därjämte tillsyn över vård och behandling av djur.

Beräffande stadens sjukhusvård, vilken sedan år 1933 omhänderhaves av sjukhusdirektionen, se sid. 435.

Hälsovårdsnämnden består i enlighet med 2 § hälsovårdsstadgan av polismästaren och förste stadsläkaren såsom självskrivna ledamöter samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för de valda ledamöterna utses av stadsfullmäktige för fyra år. Ledamot och suppleant i hälsovårdsnämnd kan ej den vara, som icke uppnått tjugutre års ålder. Nämnden utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för åren 1954—1957 ägde rum den 11 december 1953 (fyllnadsval den 15 mars och 15 november 1954 samt den 19 december 1955) och för åren 1956—1959 den 19 december 1955.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads hälsovårdsnämnd, fastställd av ÖÅ 3 mars 1941, med ändr. (Kf 1940: nr 62, 1942: nr 15). Hälsovårdsstadga 19 juni 1919, med ändr. (se L). Livsmedelsstadga 21 dec. 1951 med ändr. (se L).

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 4,054,804 kr. (därav engångs 18,650 kr.), dessutom förlagsmedel 32,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 436,975 kr.

Hälsovårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

*Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Göransson, C. G. E., ombudsman., stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Bjurström, O. E., förste stadsläkare (självskr.).

Ros, A. K. E., polismästare (självskr.).

Canholm, C. E., köpman.

Rathsman, E. F. N., kamrerare.

*Svedendahl, C. G. A., inköpschef.

Suppleanter¹⁾.

*Danielson, P. G. F., direktör, stadsfullm.

Geijer, J. L., ombudsman.

¹⁾ Vid förfall för de av stadsfullmäktige valda ledamöterna skola enligt stadsfullmäktiges beslut

*Liljekvist, G. S., ombudsman.

Salchow, f. Bahnson, Anna E., fru.

Täckholm, f. Tiselius, Jenny M. K., vice värdinna, stadsfullm.

Sekreterare.

Hägemark, C. L. A., sekreterare (se nedan).

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december fem revisorer jämte tre suppleanter för granskning av hälsovårdsnämndens, sjukhusdirektionens och folktandvårdsstyrelsens räkenskaper och förvaltning under nästföljande år.

Andersson, A. H., kassaföreståndare, ordf.

Breding, G. E., expeditionsföreståndare.

Eriksson, Ulla M., överpostexpeditör.

Johansson, f. Franzén, Astrid Ch., fru.

Lindqvist, G. R., redaktör.

Suppleanter:

Hansson, N. A., kassör.

Kjellgren, f. Larssén, Elsa E., fru.

Låftman, J. T. F., civilekonom.

Central förvaltning.

Hälsovårdsnämndens expedition.

Vasagatan 6 (postgirokonton nr 51083); t. 22 26 20; expeditionstid: 10—12, 13—15, lördagar 10—12, 13—14.

Stat år 1957. (Central förvaltning.) Utgifter: driftbudgeten 566,470 kr.; dessutom förlagsmedel 22,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 52,100 kr.

Förste stadsläkare (B 21).

Bjurström, O. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Sekreterare (31).

Hägemark, C. L. A.; t. 22 26 20; mottagningstid: 10—11.

Kontorsskrivare (registrator) (13).

Gröndahl, f. Svensson, Karin H. E.

Fyra kanslibiträden, två kontorsbiträden. — Tillfälligt arbetskraft.

suppleanterna inträda i följande ordning: för ordföranden suppleanterna hr Danielson, fru Salchow, hrr Liljekvist och Geijer samt fru Täckholm, för ledamöterna hrr Canholm och Rathsman suppleanterna fru Salchow, hrr Liljekvist, Danielson och Geijer samt fru Täckholm och för ledamöterna hrr Svedendahl och vice ordföranden suppleanterna hr Geijer, fruarna Täckholm och Salchow, hrr Liljekvist och Danielson.

Kamrerare (26).

Malmström, E. A.

Kontorsskrivare (13).

Andersson, f. Olsson, G. M. (Gun).

Tillfälligt arbetskraft.

Förste expeditionsvakt (12).

Reifenthal, E. G. H.

Två telefonister, en *expeditionsvakt*, ett *expeditionsvaktsbiträde*.*Förtroendeläkare*.

Friberg, L. T.

Stadsläkare och stadsdistriktsläkare.

I Stockholm skola finnas dels en förste, en andre och en tredje stadsläkare, dels ock stadsdistriktsläkare till det antal, stadsfullmäktige bestämma.

Förste stadsläkaren tillsättes enligt bestämmelserna i k. brevet till överståthållarämbetet den 17 juni 1881 av en valnämnd, bestående av överståthållaren i egenskap av ordförande, sex av stadsfullmäktige utsedda ledamöter ävensom hälsovårdsnämndens ledamöter utom förste stadsläkaren. Förste stadsläkaren är förmän för stadens övriga tjänsteläkare och chef för den under hälsovårdsnämndens lydande personalen. Honom åligger särskilt att fullgöra ej mindre vad enligt allmänna läkarinstruktionen tillkommer förste provinsialläkare och stadsläkare, i den mån icke stadsläkares åligganden tillkomma statens rättsläkarstation (se sid. 106) eller stadsdistriktsläkare, än även att bereda och föredraga ärenden, som enligt den för hälsovårdsnämnden gällande instruktionen ankomma på nämnden att handlägga samt ombesörja verkställigheten av nämndens beslut, att av stadsdistriktsläkarna varje vecka mottaga uppgifter rörande sjukligheten i staden samt upprätta och vid hälsovårdsnämndens sammanträden framlägga sammandrag av de sålunda inkomna uppgifterna, att med biträde av stadens statistiska kontor årligen utarbета berättelse över hälsovårdsnämndens verksamhet, samt att varje söckendag å tid, som hälsovårdsnämnden bestämmer, vara för allmänheten tillgänglig i nämndens expedition.

Stadsdistriktsläkarna tillsätts av hälsovårdsnämnden medelst förordnanden tills vidare. Stadsdistriktsläkares huvudsakliga åligganden äro: att utan särskild ersättning meddela sjukvård åt sjuka, som äro medellösa eller omhändertagits av polismyndighet samt åt barn, som omhändertagits av barnavårdsnämnden, att till intagning å sjukvårdsinrättning anmäla dem som icke lämpligen kunna skötas i hemmet, börande därvid intyg över den sjukets tillstånd avgivas enligt fastställt formulär, att utan särskild ersättning utfärda intyg för personer, som söka eller

åtnjuta understöd av socialvården eller omhändertagits av barnavårdsnämnden eller söka inträde å stadens socialvårds- eller barnavårdsanstalter eller söka pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring och som vid verkställd besiktning funnits äga nedsatt arbetsförmåga, skolande i det sistnämnda fallet intyget utfärdas enligt fastställt formulär; för intyg åt person med hemortsrätt utom staden äger dock läkaren utfärdas särskild ersättning av socialvården; att då dödsfall inträffat inom distriktet på grund av sjukdom, under vilken läkarsyn icke åtnjutits, på anmodan företaga sådana undersökning om sjukvårdsförloppet och besiktning av liket, som för dödsorsakens utredning erfordras, att över sådana förhållanden, vilka kunna utöva menligt inflytande på det allmänna hälsotillståndet, hava noggrann tillsyn och, där omständigheterna sådant påkalla, därom göra anmälan hos förste stadsläkaren, att, om han därtill förordnas, vara ympare.

Stadsdistriktsläkare bör, där hälsovårdsnämnden icke finner skäl medgiva undantag, hava sin bostad inom det honom anvisade distriktet.

Jourhavande läkare till ett antal av fyra finnas att tillgå för allmänheten under tiden kl. 19—7 (juni—augusti kl. 15—7), lördagar och helgdagsaftnar kl. 15—7 samt sön- och helgdagar dessutom kl. 7—19. Dessa tjänstgöra då i stadsdistriktsläkares ställe. Jourtjänsten ombesörjes av medlemmar i Stockholms läkareförening. Upplysningar erhållas på dagen genom sjukhuscentralen, t. 22 30 80: »sjukhuscentralen», nattetid och söndagar t. 900 00, namnanrop: »Jourhavande läkare».

Instruktioner m. m. Instruktion för förste och [andre stadsläkarna] samt stadsdistriktsläkarna, fastställd av medicinalstyrelsen 13 febr. 1941, med ändr. (Kf 1941: nr 2, 1950: nr 5). Instruktion för tredje stadsläkaren, antagen av hälsovårdsnämnden 22 april 1952 (Kf 1952: nr 15). K. brev till OÅ 17 juni 1881 ang. förändrade bestämmelser för tillsättning av stadsläkare i Stockholm.

Stat år 1957. (Distriktsläkare.) Utgifter: driftbudgeten 1,135,326 kr. (därav engångs 7,000 kr.); dessutom förlagsmedel 3,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 157,200 kr.

Förste stadsläkaren (se sid. 498).

Läkardistriktet¹⁾.**Nikolai läkardistrikt**

(omfattande Storkyrkoförsamlingen).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* Jonsson, K. G. G.; Hornsgatan 50, Sö., t. 44 63 02 (bostaden: 32 88 61); mottagningstid: vardagar 9—10.

¹⁾ Rörande stadens nuvarande indelning i läkardistrikt, se Kf 1950: nr 40; 1951: nr 5; 1953: nr 69, suppl. nr 2; 1954: nr 35; 1955: nr 3. Jfr ock hälsovårdsnämndens beslut den 8 jan. 1957.

Kungsholms läkardistrikt

(omfattande Kungsholms och Klara församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf.* Willners, K. G.; Västra Trädgårdsgatan 19 B, C.; t. 20 34 54; mottagningstid: vardagar 11—12.

S:t Görans läkardistrikt

(omfattande östra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* Bäckström, P. W.; Hantverkargatan 87, uppg. O., K.; t. 51 83 51; mottagningstid: vardagr 9,30—10,30.

Fredhälls läkardistrikt

(omfattande västra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren, ävensom Essinge församling).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Friberg, C. F. S.; Drottningholmsvägen 78, K.; t. 53 50 45; mottagningstid: vardagar 9—10.

Matteus läkardistrikt

(omfattande Matteus församling utom den del av församlingen, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Magnusson, A. B. F.; Rörstrandsgatan 3, 1 tr., Va.; t. 33 65 28; mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Gustav Vasa läkardistrikt

(omfattande Gustav Vasa församling jämte den del av Matteus församling, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Bexelius, J. G.; Odengatan 85, Va.; t. 32 00 36; mottagningstid: vardagar 9—10.

Johannes läkardistrikt

(omfattande Johannes och Adolf Fredriks församlingar).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Röjdmärk, O. E.; Upplandsgatan 50, 3 tr., Va.; t. 32 45 32 (bostaden: 30 36 00); mottagningstid: vardagar 9—10.

Östermalms västra läkardistrikt

(omfattande Jakobs och Engelbrekts församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24)

(nuv. inneh. g 18).

Rülcker, E. R. A. O.; Nybrogatan 28, 4 tr., Ö.; t. 60 10 15; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Östermalms östra läkardistrikt

(omfattande Hedvig Eleonora och Oscars församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24)

(nuv. inneh. g 18).

Floom, J. A.; Storgatan 10, Ö.; t. 61 01 44; mottagningstid: vardagar 9—10.

Katarina norra läkardistrikt

(omfattande norra delen av Katarina församling samt östra och södra delarna av Maria Magdalena församling, med gräns för distriktet i öster i Renstiernas Gata, i söder i Folkungagatan, i väster i Rosenlundsgatan, i norr i Maria Prästgårdsgata till Kvarngatan och i densamma norrut i Maria Trappgränd).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Rasch, F. W.; Folkungagatan 61, 2 tr., Sö.; t. 40 00 58; mottagningstid: vardagar 9—10.

Katarina södra läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina församling, som begränsas i norr av Folkungagatan, i väster av Timmermangatan, i söder av Blekingegatan Östgötagatan—Katarina Bangata samt i öster av Södermannagatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Sandborgh, L. A.; Götgatan 58, t. h., 4 tr., Sö.; t. 40 45 50; mottagningstid: vardagar 10—11.

Sofia östra läkardistrikt

(omfattande norra delen av Sofia församling med gräns i Skånegatan jämte det område av stadsdelen Södra Hammarbyhamnen, som ligger norr om Sickla kanal).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* Edlind, G. V.; Folkungagatan 50, Sö.; t. 43 03 22; mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 14—15, lördagar 11—12.

Hammarby läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina och Sofia församlingar, som begränsas i norr av Skånegatan, Renstiernas Gata och Folkungagatan och i väster av Södermannagatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Hansson, A. F.; Folkungagatan 108, 2 tr., Sö.; t. 40 46 00; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Sofia västra läkardistrikt

(omfattande den del av Sofia församling, som ligger väster om Södermannagatan samt den del av Katarina församling, som ligger väster om Södermannagatan och söder om Blekingegatan till församlingsgränsen i väster).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Pettersson, H. T.; Ringvägen 112, Sö.; t. 42 09 20; mottagningstid: vardagar 9—10.

Maria läkardistrikt

(omfattande norra och västra delen av Maria Magdalena församling med gräns i öster i Maria Trappgränd och Kvarngatan, i söder i Maria Prästgårdsgata och i väster i Torkel Knutssongatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* **Anzén, G. G.**; Götgatan 15, Sö.; t. 41 18 30; mottagningstid: vardagar 9—10.

Högalids läkardistrikt

(omfattande Högalids församling utom stadsdelarna väster om Långholmsgatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* **Befrits, K. A.**; Långholmsgatan 26, 4 tr., Sv.; t. 68 46 86 (bostaden: 21 74 21); mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Mälarhöjdens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Aspudden, Hägersten och Mälarhöjden).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Rosengren, E. G.; Blommensbergsvägen 167, Hägersten; t. 45 65 67; mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 9—10, lördagar 10,30—11,30.

Gröndals läkardistrikt

(omfattande av Brännkyrka församling stadsdelarna Gröndal, Liljeholmen och Nybohov, av Högalids församling de stadsdelar, som äro belägna väster om Långholmsgatan och Långholmen samt av Enskede församling den del av stadsdelen Årsta, som ligger väster om stambanan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Befrits, K. A., tjl. (se ovan), *tf.* **Cutic, H. K.**; Sjöbjörnsvägen 15 C, Sv.; t. 45 19 40 (bostaden: 16 21 78); mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 16—17, lördagar 9—10.

Älvsjö läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Herrängen, Långbro, Långsjö, Älvsjö, Solberga, Liseberg, Örby slott och Örby).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* **Nilsson, G. B.**; Älvsjövägen 5, Älvsjö; t. 47 19 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

Midsommarkransens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Midsommarkransen, Hägerstensåsen och Västberga).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf.* **Åhrström, S.-E. G. Hj.**; Skidvägen 5, Hägersten; t. 46 55 99; mottagningstid: vardagar 9—10.

Årsta läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Årsta öster om stambanan och väster om Vättersvägen och dess förlängning norrut).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Carlberg, G. U.; Hjälmarvägen 28, 1 tr., Johannesshov; t. 45 69 78 (bostaden: 48 26 23); mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Johanneshovs läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Johanneshov, Björkhammen och Hammarbyhöjden samt södra Hammarbyhammen med undantag av området norr om Sickla kanal).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Lindström, B. G.; Gullmarsplan 13, 3 tr., Johannesshov; t. 49 49 15 (bostaden: 44 35 43); mottagningstid: vardagar 10,30—11,30.

Stureby läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Stureby i sin helhet samt stadsdelen Svedmyra).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Andrén, S. A. R.; Tussmötevägen 211, Enskede; t. 49 65 68; mottagningstid: vardagar 9—10.

Gubbängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Flaten, Gubbängen, Orhem, Skrubba, Sköndal och Tallkrogen).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf.* **Linnaks, f. Laine, Aino**; Gubbängstorget 122, Enskede; t. 94 78 05; mottagningstid: vardagar 9—10.

Hökarängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Hökarängen, Fagersjö, Farsta, Farsta Gärd, Farstanäset och Larsboda).

Stadsdistriktsläkare¹⁾.

Schönstedt, H. Å. R.; Majrovägen 8, Enskede; t. 94 76 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fastställd.

HN

Bagarmossens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Kärrtorp, Skarpnäck, Enskededalen och Pungpinan).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Lindeberg, K. M. L.; Lillåvägen 47, Johannesshov; t. 59 89 42 (bostaden: 49 49 50); mottagningstid: vardagar 10—11.

Enskede läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Enskede Gärd, Enskedefältet, Gamla Enskede, Östberga samt den del av stadsdelen Årsta, som ligger öster om Vätersvägen och dess förlängning norrut).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Eggert, P. A. V.; Ymsenvägen 14, Johannesshov; t. 48 51 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

Bandhagens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Bandhagen, Högdalen och Rågsved).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Norstedt, S. L.; Bandhagsplan 4, Bandhagen; t. 47 51 80; mottagningstid: vardagar 9—10.

Västertorps läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Västertorp, Fruängen, Jakobsberg och Sättra).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Ribbing, H. L.; Störtloppsvägen 12, Hagersten; t. 46 27 81; mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Bromma östra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockeby, Olovslund, Högländet, Ålsten, Smedslätten, Äppelviken, Abrahamsberg, Stora Mossen, Alvik, Traneberg, Ulvsunda och Ulvsunda Industriområde).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf. Larson*, A. E.; Kommunhuset, Alvik, Bromma; t. 25 44 00; mottagningstid: vardagar 9—11.

Bromma västra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockebyhov, Åkeshov, Åkeslund, Norra och Södra Angby, Riksby, Bromma Kyrka, Beckomberga, Eneby, Bällsta och Mariehäll).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Dagulf, K. H.; Drottningholmsvägen 382, Bromma; t. 26 58 00; mottagningstid: vardagar 10—11.

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fastställd.

Blackebergs läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Blackeberg, Räcksta och Grimsta).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Jungtorp, G. R. V.; Holbergsgatan 53, Bromma; t. 37 29 55; mottagningstid: vardagar 9—11.

Spånga läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Hässelby Villastad, Vinsta, Kälvesta, Nälsta, Solhem, Flysta, Lunda, Sundby, Järvafältet och Bromsten).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Thorfinn, J. E. F.; Apotekshuset, Spånga; t. 36 00 58; mottagningstid: vardagar 10—11.

Vällingby läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Vällingby, Hässelby Gärd och Hässelby Strand).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Schött, G. E. D.; Holbergsgatan 53, 2 tr., Bromma; t. 37 75 00; mottagningstid: 9—11.

Ympningsväsendet.

En »kopplingsanstalt» öppnades i Stockholm år 1776, men skyddskoppymningen kom till någon allmänna användning först efter 1816 års kungl. reglemente för vaccinationen i riket, som ålade de olika församlingarna skyldighet att antaga vaccinatorer. År 1855 överflyttades ansvaret för skyddskoppymningen i Stockholm på statens därvarande vaccindepåföreståndare, men blev vaccinationsväsendets handhavande på 1880-talet överflyttat på hälsovårdsnämnden.

Grundvalen för stadens nuvarande ympningsväsen bildar lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppymning, som stadgar, att till förekommande av smittkoppor varje barn skall skyddskoppymnas, senast under det kalenderår, då det fyller sex år. I vissa fall kan dock undantag från ympningsplikt medgivas.

Ympare skall göra anteckning om varje av honom utförd ympning i en ympningsjournal. Utdrag av denna journal skall enligt lagen före den 10 januari varje år för näst föregående år insändas till vederbörande pastorsämbete för anteckningar i församlingsboken. Enligt medicinalstyrelsens medgivande insändas emellertid i Stockholm samtliga utdragen enligt särskilda formulär till förste stadsläkaren och överlämnas sedermera till mantalsverket för anteckning i folkregistret.

Ympare förordnas av hälsovårdsnämnden och erhåller ersättning av statsmedel.

Den årliga vaccinationen, som hittills huvudsakligen utförts i av hälsovårdsnämnden upp-

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fastställd.

låtna lokaler i särskild ordning, ombesörjes fr. o. m. den 1 juli 1956 av barnavårdscentralerna (se sid. 309). Under tid, då skolarbete pågår, utföres dock fortfarande vaccination i lokalen Hornsgatan 50, 1 tr., torsdagar 16—16,30.

Författning. Lag 2 juni 1916 ang. skyddskoppypmpning, med ändr.

Allmän hälsovård. Hälsovårdsinspektionen.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20.

Hälsovårdsinspektionen avser att bereda hälsovårdsnämnden biträde vid tillsynen över ordningen i staden, vad hälsovården angår. Inspektionens chef närmast under förste stadsläkaren är andre stadsläkaren, som tillsättes i enlighet med bestämmelserna i k. brevet den 17 juni 1881, se sid. 499. Till hälsovårdsinspektionen räknas också tredje stadsläkaren, byråingenjören och ingenjörerna, förste stadsveterinären och stadsveterinärerna samt förste veterinären och veterinären vid nämndens sammanträden samt äger även bevesta slakthus- och saluhallsstyrelsens sammanträden.

Stadsveterinärerna ha att biträda förste stadsveterinären i honom tillkommande göromål. De skola därjämte vid förfall för förste stadsveterinären eller förste veterinären vid anstalterna för födoämneskontroll bestrida deras tjänsteligganden.

Byråingenjören åligger att granska förslag och ritningar till rörlednings- och s. k. sanitära installationsarbeten samt att utöva kontroll över dylika arbeten ävensom att å nämndens vägnar avgiva yttrande till industriverksstyrelsen över ansökningar om entreprenörsrättigheter för avloppsledningar. Sådana ansökningar må icke av industriverksstyrelsen beviljas, med mindre hälsovårdsnämnden tillstyrkt desamma. Byråingenjören har vidare att förtratta till hälsovårdsnämndens område hörande undersökningar i fråga om teknisk hygien beträffande bostäder, samlingslokaler, industrier, vattenförsörjning, bad etc. samt att häröver avgiva utlåtande, ävensom att i övrigt utföra de andra uppdrag, som nämnden, förste stadsläkaren eller andre stadsläkaren påkallar.

Andre och tredje stadsläkarna hava åliggande huvudsakligen, att utöva tillsyn över stadens allmänna hälsovård, att åt inspektörerna lämna nödig undervisning i allmän hälsovårdslära och annat, som till deras yrke hör, att själva eller genom den övriga personalen såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar undersöka de sanitära förhållandena, att särskilt ägna sin uppmärksamhet åt infektionssjukdomarnas förhållanden i staden och att dagligen hålla förste stadsläkaren underrättad om inträffade fall av i epidemilagen omfördämda sjukdomar och i anledning därav vidtagna åtgärder, att utöva ledningen av stadens desinfektions-, isolerings- och avlusningsanstalter samt den kommunala yrkesinspektionen, att varje helgfri dag på bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition. Vid förfall för förste stadsläkaren är andre stadsläkaren skyldig att uppehålla dennes tjänst, såvida han därtill förordnas, utan skyldighet att samtidigt uppehålla egen tjänst.

Sundhetsinspektören för könssjukdomar handlägger ärenden jämlikt lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot könssjukdomar.

Förste stadsveterinären åligger att hålla

tillsyn över kött, mjölk och andra animala födoämnen, som i staden hållas till salu eller dit införas för sådant ändamål, över transporter av hithörande födoämnen samt över sådana lägenheter och platser, där animala födoämnen försäljas eller till försäljning bearbetas eller förvaras, att lämna hälsovårdsinspektionens personal nödig undervisning i födoämneskontroll och tillse, att densamma äger god kännedom om sina skyldigheter härutinnan och om de författningar och föreskrifter, varpå dessa grundas. Han skall därjämte förestå stadens karantänsanstalter för från utrikes orter sjöledes införda djur samt ägna sorgfälligt uppmärksamhet åt sådana förhållanden inom staden, som kunna menligt inverka på husdjurens sundhet eller bland dem befordra uppkomsten och spridningen av smittsamma sjukdomar. Han skall på kallelse närvara vid nämndens sammanträden samt äger även bevesta slakthus- och saluhallsstyrelsens sammanträden.

Stadsveterinärerna ha att biträda förste stadsveterinären i honom tillkommande göromål. De skola därjämte vid förfall för förste stadsveterinären eller förste veterinären vid anstalterna för födoämneskontroll bestrida deras tjänsteligganden.

Byråingenjören åligger att granska förslag och ritningar till rörlednings- och s. k. sanitära installationsarbeten samt att utöva kontroll över dylika arbeten ävensom att å nämndens vägnar avgiva yttrande till industriverksstyrelsen över ansökningar om entreprenörsrättigheter för avloppsledningar. Sådana ansökningar må icke av industriverksstyrelsen beviljas, med mindre hälsovårdsnämnden tillstyrkt desamma. Byråingenjören har vidare att förtratta till hälsovårdsnämndens område hörande undersökningar i fråga om teknisk hygien beträffande bostäder, samlingslokaler, industrier, vattenförsörjning, bad etc. samt att häröver avgiva utlåtande, ävensom att i övrigt utföra de andra uppdrag, som nämnden, förste stadsläkaren eller andre stadsläkaren påkallar.

Förste veterinären och veterinären vid hälsovårdsnämndens anstalter för födoämneskontroll hava åliggande att å nämndens mjölkhygieniska laboratorium samt dess kontrollbyråer för importerade, anhållna och inlämnade födoämnen utföra erforderliga undersökningar samt handhåva närmaste ledningen i fråga om mjölkkontrollen. Förste veterinären åligger därjämte att ansvara för att influtna medel i föreskriven ordning till nämnden inlevereras samt att granska inkomna räkningar och anstalternas räkenskaper. Han skall vid förfall för förste stadsveterinären och stadsveterinärerna bestrida deras ligganden. Veterinären är skyldig att vid förfall för förste veterinären bestrida hans åligganden.

Hälsovårdskommissariaten utövar det närmaste förmanskapet över hälsovårdsinspektörerna och vägleder dessa vid deras arbete och övervakar, att hälsovårdsnämndens uppmaningar

angående avhjälpande av sanitära olägenheter efterkommas.

Hälsöovårdsinspektörerna utföra rutinmässiga inspektioner inom livsmedels- och samlingslokaler, gårdar, småindustri och hantverk, badinrättningar, skolor, lokaler för halvöppen barnavård, hotell och pensionat m. fl. platser samt verkställa utredningar angående inkomna klagomål över sanitära olägenheter, soprum och sopnedkast, provtagningar av vatten samt mjölk och andra livsmedel, kontroll av rörledningsarbeten, ohyresinspektioner, rökbobservationer m. m.

Desinfektion i bostäder verkställas av hälsöovårdsinspektionen jämlikt epidemilagen den 19 juni 1919 samt tuberkulosförordningen den 31 mars 1939, ävensom i andra fall på begäran av enskilda eller där särskilda omständigheter anses påkalla en dylik åtgärd.

Författningar. Instruktion för Stockholms [hälsopolis], fastställd av hälsöovårdsnämnden 8 okt. 1880. Instruktion för [sundhetsinspektören], fastställd av hälsöovårdsnämnden 5 maj 1931 (Kf 1931: nr 34), med ändr. Instruktion för förste och andre stads veterinärerna i Stockholm, fastställd av medicinalstyrelsen 19 jan. 1935. Instruktion för tredje stads läkaren, antagen av hälsöovårdsnämnden 22 april 1952 (Kf 1952: nr 15). Hälsöovårdsstadga 19 juni 1919, med ändr. (se I.). Livsmedelsstadga 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 25 maj 1954 (Kf 1954: nr 22). Renhållningsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 10 juli 1954 (Kf 1954: nr 85), med ändr. Reglemente ang. avloppsledningar för spillvatten inom hus och tomter, fastställt av ÖA 8 juli 1908, med ändr. 19 maj 1930 (Kfh 1946: sid. 393).

Stat år 1957. (Hälsö- och bostadsinspektionen.) Utgifter: driftbudgeten 1,769,290 kr. (därav engångs 1,100 kr.), dessutom förlagsmedel 5,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 37,400 kr.

Andre stads läkare (B 17).

Vakant, *tf.* Quarnå, K. P.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Tredje stads läkare (33).

Funkquist, P. H. S., tjl. (se sid. 508), *tf.* Alin, K. G. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Förste stads veterinär (B 14).

Larsson, R.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Stads veterinärer (33).

Plazikowski, U. E. M., Alström, E. I.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Sundhetsinspektör (för könssjukdomar) (4,600 kr. av statsmedel).¹⁾

Norman, A. V.; t. 22 26 20; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—9,30.

Byråingenjörer (33).

Lindström, E. L.: två vakanta.

Ingenjörer (25).

Blomberg, T. H.; två vakanta.

Hälsöovårds kommissarie (25).

Fahlström, A. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Förste hälsöovårdsinspektörer (21).

Franzon, C. A. (se sid. 505); Grenhagen, A. I.; Lindahl, C. J. (se sid. 505); Nilsson, A. M. E.

Hälsöovårdsinspektörer (19).

Alm, G. A.; Berg, G. E.; Blomkvist, S. A.; Bohman, G. B. L.; Elmqvist, J. T. H. (se sid. 505); Julin, G. E.; Malmström, J. E. L.; Norén, R. N. E.; Norén, T. R. V.; Persson, E. V.; Romfelt, L.; Stigbert, K. D. (se sid. 506).

Hälsöovårdsinspektörer (17).

Aspling, A. G. A.; Bergström, T. E. E.; Branne-mark, Å. H.; Braun, E. L.; Brundal, B. G. T.; Ekfeldt, B. G.; Engstedt, N. G. R.; Enlund, E. G.; Ersmark, E. G.; Finnerud, A. H.; Höglund, K.-E.; Jernby, A. E. F.; Johansson, P. Å.; Karlberg, O. H.; Klinberg, L.-G. E.; Löf, K. B.; Magnusson, S. O.; Myhrman, T. H.; Nilsson, A. I. E.; Nilsson, B.; Nordfur, N. A.; Persson, P. A. S.; Persson, P. E. R.; Rannellid, C. R. G.; Reindahl, N. B.; Salmén, U. R. V.; Skyberg, T. V.; Sköld, G. H.; Sundin, K. H.; Thelander, A. H.; Tjllquist, E. G.; Wahlberg, S. E. O.; Wadding, Å. C.; Wähl, F. G.; Åström, O. E.; två vakanta.

Avdelningen för allmän inspektion.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; expeditionstid: 8—17 (lördagar 8—15).

Föreståndare.

Hälsöovårds kommissarien (se ovan).

Tekniska avdelningen.

Klara Västra Kyrkogata 3 B, 3 tr. C.; t. 22 26 20; expeditionstid: 13—15, lördagar 13—14.

Chef.

Byråingenjören (se ovan).

Ingenjörerna (se ovan).

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka (se sid. 486).

Allmänna avdelningen:

Grenhagen, A. I., förste hälsovårdsinspektör (se sid. 504).

Tre hälsovårdsinspektörer.

Rörinspektionen:

Expeditionstid: 14—16, lördagar 13,30—14.

Nilsson, A. M. E., förste hälsovårdsinspektör (se sid. 504).

Fem hälsovårdsinspektörer.

Rättutrotningsavdelningen.

Herkulesgatan 24, 2 tr., C.; t. 21 80 36, 21 80 37, 21 80 38, 21 80 46, 22 26 20; expeditionstid: vardagar 15—16 (lördagar 13—14). Utlämnning av rättgift (Herkulesgatan 27, C.) 8—12.

Sedan långt tillbaka hava hälsovårdsmyndigheterna i huvudstaden vidtagit åtgärder av olika slag i syfte att motverka smittospridning och skadegörelse genom råttor. År 1956 ställdes ett anslag å 22,500 kr. till hälsovårdsnämndens förfogande för åtgärder till utrotande av dessa djur. Anslaget användes till systematisk utläggning av rättgift. De fastighetsägare och övriga personer inom staden, vilka önska inköpa rättgift, kunna erhålla sådant hos hälsovårdsinspektionen till självkostnadspris enligt fastställt taxa.

Enligt hälsovårdsstadgan äger hälsovårdsnämnd, i den mån så anses av behovet påkallat, meddela föreskrift om vidtagande av erforderliga åtgärder för utrotande av råttor och möss.

Avdelningen är underställd andre stadsläkaren.

Föreståndare.

Franzon, C. A., förste hälsovårdsinspektör (se sid. 504).

Kommunala yrkesinspektionen.

Herkulesgatan 24, 2 tr., C.; t. 22 26 20, 21 80 47, 21 80 48; expeditionstid: vardagar 15—16 (lördagar och dag före helgdag 13—14).

Kommunala yrkesinspektionen utövar tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagen och med stöd av denna meddelade författningar, lagarna om arbetstidens begränsning m. fl. vid sådana arbetsställen, där i regel färre än tio arbetare användas och ingen maskinell anordning, ångpanna e. d. förekommer.

Avdelningen utför även undersökningar och utredningar i frågor rörande klagomål över sanitära olägenheter i arbetslokaler. Avdelningen är underställd andre stadsläkaren.

Författning. Arbetarskyddslagen 3 jan. 1949, med ändr., se L.

Föreståndare.

Elmqvist, J. T. H., hälsovårdsinspektör (se sid. 504).

Anstalter för cyanvätebehandling.

För norra stadsdelarna: anstalten vid Ropsten, Värtan; t. 21 81 71 (tills vidare stängd).

För södra stadsdelarna: anstalten vid Lignagatan (väster om vårdhemmet Högalid), Sv.; t. 41 05 80 (tills vidare stängd); anstalten vid Nürnbergsfastigheterna, Högbergsgatan 73, ö. g., Sö.; t. 40 02 12. Anstalten hålles öppen 8—13, 14—16.30 (lördagar 8—12).

Hälsovårdsnämndens anstalter för cyanvätebehandling, vilka inrättades år 1933, mottaga möbler m. m. för gasbehandling mot ohyra. Vid anstalten vid Ropsten kan även verkställas viss behandling, som enligt gällande karantänskungörelse skall kunna verkställas vid karantänsstation i Stockholm.

På begäran av allmänheten verkställas av hälsovårdsnämnden undersökning av hostäder och bohag med avseende å förekomst av väggohyra, varvid intyg om undersökningens resultat utfärdas. Undersökning rekvideras hos cyanväteanstaltens föreståndare å hälsovårdsnämndens expedition vardagar (utom lördagar) 14—16, lördagar 13—14; t. 21 81 71.

Författningar. Taxa för cyanvätebehandling av möbler, kläder o. dyl., fastställd av hälsovårdsnämnden 11 juni 1935, med tillägg 9 febr. 1937, 13 dec. 1938 och 13 maj 1952 (Kf 1935: nr 14, 1937: nr 6 I, 1938: nr 48, 1952: nr 103). Taxa för undersökning med avseende å förekomst av väggohyra, fastställd av hälsovårdsnämnden 9 febr. 1937 (Kf 1937: nr 6 II).

Stat år 1957. (Anstalter för isolering och cyanvätebehandling.) Utgifter: driftbudgeten 115,905 kr., dessutom förlagsmedel 2,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 29,775 kr.

Föreståndare.

Lindahl, C. J., förste hälsovårdsinspektör; mottagning: Herkulesgatan 24, 2 tr., C. t. 21 81 71, 14—16 (lördagar 13—14) (se sid. 504).

Desinfektör (17).

Lindström, S. V.

Anstalter för födoämnesc kontroll.

I enlighet med livsmedelsstadgan samt andra författningar och hälsovårdsföreskrifter åligger det hälsovårdsnämnden att hålla tillsyn över i staden till salu hållna födoämnen och dryckesvaror och att övervaka, att endast enligt lagen ang. köttbesiktning och slakthus besiktigat och stämplat, färskt kött hålles till salu.

Dessutom skall nämnden enligt förordningen ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett handhava undersökning och stämpling

HN

av sådana varor samt därjämte enligt livsmedelsstadgan utöva kontroll över andra från utlandet till eller över Stockholm importerade födoämnen.

För utövande av denna kontroll har nämnden bl. a. år 1912 inrättat ett mjölkhygieniskt laboratorium samt kontrollbyråer för undersökning dels av utav allmänheten inlämnade eller av hälsovårdsinspektionen anhallna födoämnen, dels ock av importerade födoämnen.

Författningar. Hälsovårdsstadgan 19 juni 1919, med ändr. (se L.). Livsmedelsstadgan 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 25 maj 1954 (Kf 1954: nr 22). Giftstadgan 26 nov. 1943, med ändr.

Rörande köttvaror m. m.: K. förordn. 30 sept. 1921 ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, med ändr. Lag 11 maj 1934 ang. köttbesiktning och slakthus, med ändr. (Kfh 1946: sid. 804). K. kung. 30 nov. 1934 ang. kontroll vid införsel av köttvaror till område med köttbesiktningstvång, med ändr.

Rörande mjölkvaror m. m.: K. kung. 6 mars 1942 med vissa best. ang. handeln med mjölk, med ändr. K. förordn. 21 juli 1937 med vissa best. rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde, med ändr. K. kung. 22 maj 1942 ang. förfarandet vid pastörisering av till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m., med ändr. Medicinalstyrelsens och lantbruksstyrelsens kung. 17 juni 1942 ang. undersökning av pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde m. m.

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 467,813 kr. (därav engångs 10,550 kr.); inkomster: driftbudgeten 160,500 kr.

Kontrollbyråerna för importerade, anhallna och inlämnade födoämnen samt mjölkhygieniska laboratoriet.

Östra Järnvägsgratan 8, C.; t. 23 05 65 (växel); expeditionstid: 9—16, lördagar 9—14 (kassan 10—14, lördagar 10—13).

Undersökningen av importerade födoämnen verkställs under ordinarie tulltid, och skall anmälan därom göras mellan kl. 9 och 10.

Förste veterinär (35).

Kämpe, Å.; t. 23 05 65 (växel), efter kl. 16,30 11 64 02; mottagningstid: 13—14.

Veterinärer (30).

Lennartsson, T. F.; Brag, f. Hillivirta, Hilka E.

Hälsovårdsinspektör (19).

Stigbert, K. D. (se sid. 504).

Fyra *inspektörer*, två *preparatorer*, en *förste vaktmästare*, två *första laboratri-*

ser, åtta *laboratriser*, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*, tre *vaktmästare*, en *expeditionsvakt*. — Fyra *städerskor*. Dessutom *veterinärer* och *stämplare* i mån av behov mot av hälsovårdsnämnden fastställd eller i varje särskilt fall bestämd timavlöning.

Epidemilavdelningen.

Epidemilavdelningen ombesörjer de arbetsuppgifter, som enligt epidemilagen åligga hälsovårdsnämnden, nämligen att vidtaga åtgärder till sjukdoms förebyggande eller förhindrande av dess utbredning.

Chef.

Tredje stadsläkaren (se sid. 504).

Tre *epidemisjuksköterskor*.

Isoleringsanstalten.

Brännkyrkagatan 62, Sö.; t. 41 57 79; expeditionstid: hela dygnet.

Isoleringsanstalten, som inrättades år 1882, är avsedd att användas för att härbärgera dels personer, som böra stå under observation för epidemisk sjukdom, dels personer, som måste beredas bostad i samband med åtgärder mot smitta eller ohyra i deras hem. Dessutom mottagas personer vissa dagar i veckan inom badavdelningen för reningsåtgärder mot ohyra. Anstalten rymmer, förutom köks- och förrådslokaler, bostads- och expeditjonsrum samt tvättna badavdelningar, fjorton rum med plats för fyrtio personer. Tillsynen över anstalten utövas av tredje stadsläkaren.

Förestånderska (9).

Jönsson, Edit W.

Ett *biträde*. — Tillfällig personal i mån av behov.

Desinfektionsanstalten.

Epidemisjukhuset, nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Vä.; t. 22 53 40 (växel); expeditionstid: 7—16.

Å desinfektionsanstalten, som inrättades år 1882, desinfekteras i ugn gång- och sängkläder från allmänna inrättningar och från enskilda personer. Desinfektioner och transporter av persedlar äro kostnadsfria, då de företagas vid tuberkulos och i enlighet med bestämmelserna i epidemilagen. Eljest erlägges avgift enligt fastställd taxa.

Beträffande desinfektion i bostäder, se under hälsovårdsinspektionen (sid. 504).

Karantänsstationen.

Anmälningar angående besiktning m. m. göras å hälsovårdsnämndens expedition, Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20.

En karantänsanstalt ingick redan i den 1884 uppgjorda planen för ordnandet av huvudstadens epidemisjukvård, men den anlades först 1892 under trycket av då hotande kolerafara. Till plats därför valdes den till Fjäderholmsgruppen hörande lilla ön Skottland. Anstalten hade till ändamål att betjäna fartyg, ombord å vilka sjukdomsfall i kolera eller pest förekommit och som därför måste undergå desinfektion.

Enligt k. karantänskungörelsen den 4 maj 1934 skulle fartyg, som från utrikes ort ankom till riket och på grund av beröring med område, vilket förklarats smittat av pest, kolera, fläckfeber eller smittkoppor, eller av annan anledning medförde risk för sådan sjukdoms införande i riket, jämte passagerare, besättning och last underkastas besiktning, isolering m. m. å karantänstation. Sedan Sverige biträtt av fjärde världshälsovärdsförsamlingen den 25 maj 1951 antagna internationella hälsovårdsbestämmelser, har k. m:t den 24 april 1953 utfärdat kungörelse om sanitär kontroll över den internationella trafiken (karantänskungörelse). Enligt denna kungörelse skall bl. a. Stockholm vara karantänstation. Vid karantänstation och internationell flygplats skall finnas karantänsläkare, vilken jämte ställföreträdare för honom förordnas av hälsovårdsnämnden.

Författning. K. kung. 24 april 1953 om sanitärkontroll över den internationella trafiken (karantänskungörelse) (SFS 1953: nr 222), med ändr.

Karantänsläkare.

(Tillika läkare vid Bromma tullflygplats.)

Bjurström, O. E., förste stadsläkare.

Ställföreträdande karantänsläkare.

Funkquist, P. H. S., tf. bostadsinspektör; Quarnå, K. P., tf. andre stadsläkare; Alin, K. G. E., tf. tredje stadsläkare.

Karantänsstallarna.

F. d. järnvägen å Djurgården, Ö.

Sedan k. kungörelsen den 1 maj 1885 föreskrivit, att införsel sjöledes av nötboskap och andra kreatur icke finge ske annorstädes än i de städer, som ha för djuren inrättade karantänslokaler, gick överståthållarämbetet i författning om anordnande av dylik lokal. Denna ersattes på våren 1893 med ett på stadens bekostnad inrättat mindre karantänstall, med plats för 12 hästar, som fick sin plats inom f. d. järnvägen på Djurgården.

Huvudstadens karantänsanstalter för kreatur

stå enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 september 1898 under hälsovårdsnämndens överinseende och förvaltning.

Reglemente. Hälsovårdsnämndens ordningsregler för karantänsanstalter för sjöledes från utrikes ort införda djur 14 sept. 1921, med ändr. 24 nov. 1936 och 13 maj 1952.

Karantänsveterinär.

Larsson, R., förste stadsveterinär.

Karantänsveterinärssuppleanter.

Plazikowski, U. E. M., stadsveterinär; Alström, E. I., stadsveterinär.

En karantänsvakt samt tillfällig arbetskraft.

Bostadsinspektionen.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; expeditions-tid: 14—15 (lördagar och dag före helgdag 13—14).

År 1906 beslöto stadsfullmäktige på initiativ av en utav stadsfullmäktige år 1903 tillsatt bostadskommitté, att en bostadsinspektion skulle inrättas i huvudstaden under hälsovårdsnämndens inseende.

De i hälsovårdsstadgan införda bestämmelserna angående bostadsinspektion avse, att återkommande besiktning genom hälsovårdsnämndens försorg skall anordnas av byggnader, som inrymma boningsrum, ävensom boningsrum i allmänhet, därvid särskild hänsyn skall ägnas beskaffenheten och skötseln av sådana bostäder, där missförhållanden i sanitärt hänseende mest kunna befaras. Stadens bostadsinspektion har till uppgift att i enlighet med hälsovårdsnämndens närmare föreskrifter biträda nämnden vid denna tillsyn. Det åligger i sådant avseende bostadsinspektionens personal att övervaka, att uthyrda bostäder och till desamma hörande utrymmen, såsom kök, avträden, förstugor, trappor, källare, vindar samt andra i nära förbindelse med bostaden stående utrymmen, befinna sig i ett sunt och snyggt skick, ävensom att verka för att bostäderna av invånarna användas på ett sätt, som överensstämmer med sundhetens fordringar. Bostadsinspektionens personal har därvid särskilt att övervaka efterlevnaden av föreskrifterna i hälsovårdsstadgan och andra gällande författningar eller ordningsföreskrifter rörande bostädernas i huvudstaden sundhet och snygghet, såvida icke deras övervakande enligt lag tillkommer annan myndighet. Dock skall det även i sistnämnda fall vara bostadsinspektionens skyldighet att söka uppmärksamma förhandenvarande brister och diörm meddela vederbörande myndighet underrättelse.

Bostadsinspektionen avsynar, ur sundhetssynpunkt, nyuppförda byggnader och större ombygg-

nader, upptager och företager utredning över klagomål i fråga om dåliga lägenheter samt undersöker såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar bostädernas sanitära förhållanden och tillser därvid, att bostäder icke till följd av olämpligt byggnadssätt, bristande underhåll, överbefolkning eller dålig skötsel äro hälsovådliga. Finnes något att i detta hänseende anmärka, söker bostadsinspektionen genom råd och anvisningar ernå nödig rättelse eller anmäler förhållandet genom förste stadsläkaren till hälsovårdsnämnden.

Bostadsinspektören, som skall vara legitimerad läkare, är förman för personalen vid bostadsinspektionen. Det åligger honom, bland annat, att lämna assistenterna undervisning i allmän hälsovårdslära, särskilt beträffande bostädernas hygien. Han har även att verkställa de besiktningar, som kräva hans erfarenhet eller annars på grund av sin grannliga natur böra av honom utföras. Han skall varje söckendag å bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition samt vid förfall för förste stadsläkaren eller andre stadsläkaren uppehålla den av dessa tjänster, vartill han förordnas, dock utan skyldighet att samtidigt uppehålla egen tjänst.

Författningar. Instruktion för Stockholms bostadsinspektion 25 febr. 1910 (Kf 1910: nr 21). Medicinalstyrelsens kung. 21 dec. 1936 rör. bostadsinspektion. Instruktion för bostadsinspektören, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 nov. 1931 med ändr. (Kf 1931: nr 78, 1947: nr 27). Hälsovårdsstadga 19 juni 1919, med ändr. (se I).

Bostadsinspektör (B 14).

Quarnå, K. P., tjl., (se sid. 504), *tf.* Funkquist, P. H. S.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15, lördagar och dag före helgdag 13—14.

Assistenten.

Bjurner, f. Nyman, Gunvor M. (19); Eriksson, C. Dagmar K. (19); Evers, f. Hedberg, D. I. Catharina (19); Perman, Birgit (19); Bäckström, f. Axelsson, Astrid M. (17), tjl. (se sid. 190); Garpe, f. Eriksson, Ing-Britt A. S. (17); Hörner, f. Karlsson, Mari-Anne H. K. (17); Jeansson, Brita K. M. (17); Lestrup, f. Ekman, Kerstin H. (17); Lindgren, Selma L. (17); Malmlöf, L. O. S. (17); Markström, H. R. (17); Martenius, f. Ralfe, Stina J. M. (17).

Stockholms stads folktandvårdsstyrelse.

Folktandvårdsstyrelsen.

Adresser och telefoner, se nedan.

Den 3 juni 1938 utfärdades kungörelse angående statsbidrag till folktandvård samt vissa därmed sammanhängande författningar. Sedan 1950 års riksdag beslutat vissa ändringar i folktandvårdens organisation m. m., utfärdades av k. m:t den 22 september 1950 dels kungörelse ang. statsbidrag till folktandvård, dels förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården dels ock instruktion för tandläkare inom folktandvården. Dessa författningar, liksom en av k. m:t den 27 oktober 1950 fastställd folktandvårdstaxa, trädde i kraft den 1 januari 1951, från vilken dag de äldre bestämmelserna angående folktandvård upphörde att gälla. Sedermera har k. m:t den 7 december 1951 fastställt ny folktandvårdstaxa, att gälla fr. o. m. den 1 januari 1952, vilken med viss ändring alltså tillämpas.

Folktandvården är organiserad med landstingen och de städer, som icke tillhöra landsting, såsom huvudmän. Kostnaden för tandvård för barn från och med det kalenderår, under vilket barnet fyller 3 år, till och med det kalenderår, varunder barnet fyller 15 år, skall enligt folktandvårdsförfattningarna till huvudsaklig del bäras av det allmänna. Vuxna erhålla tandvård mot betalning enligt ovannämnda folktandvårdstaxa med viss reducering för personer i åldern 15—19 år. Kommunerna äga dock rätt att bidraga till kostnaderna för tandvård åt detta klientel. Statsbidrag utgår dels till utrustning av tandpolikliniker dels i form av driftbidrag till barntandvården. Städer utanför landsting erhålla dock icke utrustningsbidrag. Driftbidraget till barntandvården utgår till landsting med 16 kr. om året och till städer utanför landsting med 8 kr. om året för varje barn, som erhåller systematisk behandling.

Med anledning av de år 1938 utfärdade kungörelserna uppdrog hälsovårdsnämnden den 27 september s. å. åt en kommitté av tre personer att i samråd med representanter från direktionen över Eastmaninstitutet och folkskoledirektionen avgiva förslag till folktandvårdens ordnande i Stockholm. Kommitterade avgåvo den 13 juni 1939 utredning och förslag till folktandvård i Stockholm (Utl. 1944: nr 210). Stadsfullmäktige beslöt den 19 juni 1944 att i princip godkänna förslaget angående folktandvård för

skolbarn i den form detsamma godkänts av drätselnämnden ävensom uppdraga åt folkskoledirektionen att handhava denna verksamhet. I samband härmed uppdrog stadskollegiet den 9 juni 1944 åt sjukhusdirektionen och direktionen över Eastmaninstitutet att överarbeta det avgivna förslaget i vad det avsåg folktandvård för förskolbarn och vuxna samt företaga ytterligare utredning i ärendet. På initiativ av sjukhusdirektionen tillsattes en särskild kommitté, i vilken även folkskoledirektionen och barnavårdsnämnden representerades. Kommittén antog namnet 1944 års kommunala tandvårdsutredning. Den 19 maj 1948 beslöt stadsfullmäktige att i princip godkänna ett av tandvårdsutredningen framlagt förslag (Utl. 1948: nr 164). Samtidigt beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt stadskollegiet att företaga viss överarbetning av det framlagda förslaget samt att göra framställning om statsbidrag till den av staden anordnade tandvården. För utförande av nämnda överarbetning beslöt stadskollegiet den 20 maj 1948 tillsätta en särskild delegation. I enlighet med förslag av denna delegation beslöt stadsfullmäktige den 21 mars 1949 vissa åtgärder för påbörjande av folktandvårdens utbyggnad. (Utl. 1949: nr 80).

Enligt den av k. medicinalstyrelsen den 24 augusti 1955 fastställda planen för folktandvårdens tillgodoseende i Stockholm tillkommer ledningen av verksamheten Stockholms stads folktandvårdsstyrelse. I den omfattning staden bestämmer må dock den omedelbara ledningen av viss del av verksamheten utövas av annan stadens myndighet. Inom staden skall vara anställd en tandvårdsinspektör, vilken tills vidare må i administrativt hänseende vara chef för folktandvårdsstyrelsen underställda polikliniker. För tandvårdsinspektören skall i tillämpliga delar gälla vad som föreskrives i k. m:ts instruktion för tandläkare inom folktandvården.

Enligt den av överståthållarämbetet den 8 april 1949 fastställda instruktionen för *Stockholms stads folktandvårdsstyrelse* har styrelsen till uppgift att handhava förvaltningen av dels Eastmaninstitutet, dels tandpolikliniker, anordnade i anslutning till stadens skolbyggnader, dels ock övriga i tandvårdsplanen för Stockholm intagna tandpolikliniker, för såvitt ej stadskollegiet annorlunda beslutar, samt att ombesörja de övriga angelägenheter, vilka enligt lag eller författning ankomma på styrelsen eller vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Det åligger styrelsen att inom sitt förvaltningsområde lämna

biträde åt stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder.

Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder, varvid halva antalet avgår varje år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara legitimerad tandläkare. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande.

Tillsynen över stadens distrikts- och anstalts-tandvård utövas av en tandvårdsinspektör. Denne är tillika tandvårdsdirektör och i denna egenskap chef för Eastmaninstitutet, skoltandklinikerna och övriga styrelsens underställda inrättningar. Under tandvårdsdirektören sortera, förutom avdelningscheferna å Eastmaninstitutet, dels en skolövertantandläkare med uppgift att vara föreståndare för skoltandklinikerna samt att biträda tandvårdsinspektören vid inspektionen av den vid dessa polikliniker meddelade tandvården, dels en föreståndare för var och en av centraltandpolikliniken vid Södersjukhuset samt distriktstandpoliklinikerna i Spånga, Årsta, Gubbängen, Västertorp och Vällingby. För att lämna tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggning av frågor av ekonomisk och administrativ natur finnes därjämte en intendent, som är chef för styrelsens expedition.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter och suppleanter i styrelsen ägde rum den 19 december 1955 (fyllnadsval den 20 februari och 18 juni 1956), samt den 7 december 1956.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads folk tandvårdsstyrelse, fastställd av ÖA 8 april 1949, med ändr. (Kf 1949: nr 8, 1951: nr 60). K. kung. 22 sept. 1950 ang. statsbidrag till folk tandvård, med ändr. K. instruktion 22 sept. 1950 för tandläkare inom folk tandvården, med ändr. Folk tandvårdstaxa 7 dec. 1951, med ändr. K. brev 17 juni 1955 om statsbidrag till folk tandvården i Stockholm (Kf 1955: nr 47). Folk tandvårdsplan för Stockholms stad, fastställd av medicinalstyrelsen 24 aug. 1955 (Kf 1955: nr 48). Avtal om samarbete mellan Stockholms stad och tandläkarhögskolan, fastställt av k. mt 23 april 1954 (Kf 1954: nr 39).

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 9,658,674 kr. (därav engångs 308,158 kr.), dessutom förslagsmedel 5,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,058,390 kr.

Folk tandvårdsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskomelse.

Vice ordförande.

Forsberg, K. W. G., ombudsman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ekenberg, f. Ternström, S. K. (Stina), metallarbetska.

***Forsling, f. Larsson, Ruth L.**, folkskollärare.

Hansson, S. G., tjänsteman.

***Hultell, f. Radhe, E. Mary E.**, kammarskrivare.

***Näsström, f. Kristofferson, Sigrid**, tandläkare.

Suppleanter.¹⁾

***Ahlberg, Iris**, intendent, stadsfullm.

Dahlström-Eldh, Gunvor B. V., sjuksköterska, stadsfullm.

***Fredström, K. G.**, tandläkare.

Johansson, B. H. F., föreståndare.

***Lagerqvist, J. Adolfsson, Gurli M.**, fru.

Willner, Iris D. M., tjänsteman.

Sekreterare (3,960 kr.).

Govenius, A. O., bitr. sekreterare (se sid. 131).

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 498).

Central förvaltning.

Dalagatan 11, Va.; (postgirokonto nr 153810).

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 492,976 kr. (därav engångs 3,708 kr.).

Tandvårdsinspektör, tillika direktör (B 19).

Berggren, H. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1959); t. 31 30 14; mottagningstid: enligt överenskomelse.

Folk tandvårdsstyrelsens expedition.

Tel. 34 91 40 (växel). Direkta tel. till vissa tjänstemän, se nedan; expeditionstid 8,30 —16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951 inrätta en central expedition, avsedd att lämna

¹⁾ Enligt styrelsens beslut skola ordföranden och ledamöterna fruor Forsling, Hultell och Näsström vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna fru Dahlström-Eldh, hr Fredström, fröken Willner, hr Johansson, fruor Ahlberg och Lagerqvist i nu nämnd ordning samt vice ordföranden och ledamöterna fru Ekenberg och hr Hansson av suppleanterna hr Johansson fruor Ahlberg, Lagerqvist, Dahlström-Eldh, hr Fredström och fröken Willner i nu nämnd ordning.

tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggningen av frågor av kommersiell, finansiell och administrativ natur, att verkställa föreskottade kontorsgöromål och att förvalta Eastmaninstitutets byggnad. Expeditionen förestås av intendenten.

Intendent (33).

Stålbo, B.; t. 31 30 19; mottagningstid: 11—12.

Kammarsskrivare (21).

Enander, Stina L.; t. 31 30 30.

Kontorsassistent (18).

Ahlberg, S. O.; t. 30 34 32.

Förste kontorsskrivare (16).

Fornell, Karin B. E.; t. 31 30 49.

Kontorsskrivare (13).

Jakell, f. Oldenburg, Dagmar G.; t. 31 30 14;

Halling, f. Jansson, Ruth I. F.

Tre kanslibiträden, två kontorsbiträden, en övertandsköterska, en första tandsköterska, en expeditonsvakt, en telefonist, ett expeditonsvaktsbiträde.

Tandvård.

Stat år 1957. Utgifter: driftbudgeten 9,165,698 kr. (därav engångs 304,450 kr.), dessutom förlägsmedel 5,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,058,390 kr.

Eastmaninstitutet.

Centraltandpoliklinik för barn-tandvård.

Dalagatan 11, Va. (postgirokonto nr 153810); t. 34 91 40 (växel); expeditonstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Genom donationsbrev den 6 oktober 1930 donerade George Eastman till Stockholms stad ett belopp av 1,000,000 dollars att användas till byggande och utrustning av en dispensarinstalt eller klinik för tandvård i Stockholm. Enligt donationsvillkoren skulle beloppet i första hand användas till byggnadens uppförande och utrustning. Av överblivande donationsmedel skulle bildas en fond, varav avkastningen skulle få användas till bestridande av en del av driftkostnaderna. Institutets huvudsyfte skulle vara att bereda tandvård, såvitt möjligt däri inbegripet tandreglering, för mindre bemedlade barn under 16 års ålder, bosatta i Stockholm eller dess förorter. Därjämte skulle vid kliniken anordnas en skola för utbildning av tandsköterskor.

Stadsfullmäktige tillsatte den 29 juni 1932 en direktion över Eastmaninstitutet, vilken di-

rektion i samband med folktandvårdsstyrelsens inrättande år 1949 upphörde att fungera.

För tandvårdsarbetet vid institutet skola finnas fyra tandvårdsavdelningar: tandfyllningsavdelningen, dentalortopediska avdelningen, röntgen- och tandkirurgiska avdelningen samt polikliniken för vuxna.

Vid Eastmaninstitutets barntandvårdsavdelningar mottagas numera i första hand förskolbarn. Efter remiss från Stockholms skolors tandpolikliniker behandlas emellertid även skolbarn, då fråga är om tandreglering eller eljest mera komplicerad tandvård. Å polikliniken för vuxna behandlas huvudsakligen obemedlade och mindre bemedlade personer.

Enligt folktandvårdsplanen utgör Eastmaninstitutet centraltandpoliklinik för barntandvården. Inspektionen över institutet utövas av tandvårdsinspektören.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 november 1950 att vid Eastmaninstitutet anordnade kurser för utbildning av tandsköterskor skulle bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller för den statliga tandsköterskeutbildningen, samt att göra framställning om statsbidrag till verksamheten.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 juni 1956 för sin del antaga stadga för centraltandpolikliniken för barntandvård vid Eastmaninstitutet (Utl. 1956: nr 225). Stadgan har ännu icke (januari 1957) fastställt av medicinalstyrelsen.

Avgifter: Avgifter vid Eastmaninstitutet, fastställda av SF 2 dec. 1935, med ändr. 16 dec. 1946, 19 maj 1948 och 4 juni 1951. För konserverande tandvård åt barn och ungdom under 20 år utgår ingen avgift. För det fall, att kontinuerlig tandvård försumrats, gäller en särskild s. k. saneringstaxa. För tandregleringsapparaturläggas avgift, bestämd från fall till fall på grundval av stadens självkostnad dock med högst 600 kr. — Befrielse helt eller delvis från avgifter kan medges enligt vissa grunder.

Chef.

Tandvårdsdirektören (se sid. 510).

Tandfyllningsavdelningen.

Avdelningsföreståndare (35)

(tilläggsarvode 1,800 kr.).

Hagland, f. Sundvall, T. Irene¹).

Avdelningstandläkare (35).

Stenberg S.¹); Stålhane, f. Dahlstrand, Ingeborg E.¹); Pihl, Eva M. K.¹)

En övertandsköterska, tre första tandsköterskor.

¹) Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

Dentalortopediska avdelningen.

Övertandläkare (30)

(nuv. inneh. g 21).

Kjellgren, B. S. T. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1957).

Biträdande övertandläkare (B 13).

Thörne, N. A. H.

Avdelningstandläkare (35).¹⁾

Persson, Blenda I.

En *övertandsköterska*, två *första tand-sköterskor*.

Röntgen- och tandkirurgiska avdelningen.

Avdelningsföreståndare (35)

(tilläggsarvode 1,800 kr.).¹⁾

Thyberg, E. H.

En *röntgenöversköterska*, en *operations-översköterska*, en *fotograf*, en *första tand-sköterska*.

Barntandläkare (30).

Abele, f. Gutmane, Melita¹⁾; **Alvén**, Gunborg (å dentalortop. avd.); **Asp-Söderlund**, Greta E. M. (å dentalortop. avd.); **Bergman**, f. Wictorsson, Gerd M. Ch. (å dentalortop. avd.); **Braune-Humble**, E. T. (Essi); **Briedis**, f. Nitzmanis, Anna; **Dagis**, f. Krooks, Arina T., *tf.*; **Darting**, f. Wahlund, N. Sonja M.; **Ebert**, f. Marszalek, Josefa¹⁾, *tf.*; **Espmark**, f. Christensson, S. Margit E.; **Fischer**, f. Koch, Greta C.; **Forsell**, f. Hegg, Beryl M. L.; **Fridh**, R. G. V.¹⁾; **von Heideman**, Eva M.; **Hultgren**, A. H. E. (Lisa); **Hällqvist**, C. I.¹⁾; **Jönsson**, Kerstin G. L.¹⁾; **Karner**, Birgitta E. M.¹⁾; **Kjellander**, f. Berglund, Barbro M. J. W.; **Marits**, Brita; **Mattsson**, f. Strömblad, Margot; **Nordh**, N.-Å.¹⁾, *tf.*; **Rabe**, f. Kaikuvuori, Tuulikki S.; **Rasmanis**, Marija¹⁾, *tf.*; **Ravn**, Ebba K.¹⁾, *tf.*; **Rexed**, f. Schlemmer, I. A. Erika M.; **Rikte**, f. Blomqvist, Kerstin L.¹⁾; **Romare**, Ingrid J. (å dentalortop. avd.); **Rydefalk**, T. O. H.; **Rüdmer**, f. Ottosson, Maja E.; **Rösmark**, f. Lindahl, Frida E.; **Sjöberg**, f. Lidén, Stina M.¹⁾; **Sterner**, f. Sjunnesson, Carin; **Tönisson**, Hildegard; **Uvnäs**, Å. H. L.; **Waldén**, f. Jeske, Wanda J.; **Westphal**, f. Bengtsson, K. H. Ingegerd; **Zetterström**, f. Berggren, Inga M.; **Åkesson**, Ingrid E. G.¹⁾; **Öhlén**, f. Swahn, Birgit E.; **Österling**, f. Tobiasson, Boel M.; en vakant.

Läkare (10.747 kr.)

Herlitz, C. W.

¹⁾ Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

Polikliniken för vuxna.

Avdelningstandläkare (35).

Berg, N. J. H. (förordn. t. o. m. ^{31/8} 1957).

Distriktstandläkare (30).

von Brömsen, f. Gärde, Dagmar A. M.

Eastmaninstitutets tandsköterskeskola.

Kursföreståndare (1,500 kr.)

Stenberg, S., avdelningstandläkare (se sid. 511).

Instruktionstandsköterska (15).

Scherman, Dagny S. A. P.

Chefstandtekniker (21).

Antin, J. R.

Instrumentmakare (18).

Andberg, N. E.

Första tandtekniker (15).

(nuv. inneh. 16).

Ohlin, f. Andersson, Gunbild L.

Fyra *tandtekniker*, trettiofyra *tandsköterskor*, två *distriktstandsköterskor*, en *laboratoriesköterska* (halvtidstjänstgöring), en *reparatör*, fyra *sköterskebiträden*, sju *städerskor*, *tandsköterskeelever*.

Centraltandpolikliniken vid Södersjukhuset.

Årstalunden, Sö.; t. 23 70 00 (växel).

Specialisttandläkare (27)

(tilläggsarvode 900 kr.).

Berghagen, N., *tf.*

Specialisttandläkare (27).

Dahlberg, B. H., *tf.*

Assistenttandläkare.

Eklöf, J. D.; Kihlström, f. Hansson, Rut S.

Två *assistenttandläkare* (nuv. inneh. tandläkare), en *operationsöversköterska*, två *tandsköterskor*, ett *sköterskebiträde*, ett *kontorsbiträde* (deltidstjänstgöring).

Skoltandvården.

I Stockholm har skoltandvård varit anordnad sedan år 1907. Skoltandvården handhåvades sedan år 1949 av folktandvårdsstyrelsen. Skoltandvården, som utgör en del av distriktstandvården, avser samtliga barn i åldern 7—15 år. År 1948 beslöts att successivt införa tandvård även för de ungdomar i åldern 16—19 år, som åtnjuta undervisning i skolorna. Tandvården, som är kostnadsfri, omfattar dels munsanering under första

skolåret med därpå följande tvenne årliga revisioner, dels och behandling för avhjälpande av akuta tandåkommor.

Författning. Best. 19 juni 1918 rör. Stockholms folkskolors tandklinik (Kf 1918: nr 32).

Skolöver tandläkarens expedition.

Dalagatan 11, Va. (postgirokonto nr 153810); tel., se nedan; expeditionstid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skolöver tandläkare (B 13)¹⁾.

Widerström, Karin A. Ch.; t. 34 30 36; mottagningstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Övertandsköterska (10)

(tilläggsarvode 720 kr.).

Tholin, f. Mårtensson, T. M. (Titti); t. 34 30 56.

Första tandsköterskor (9).

Jacobson, f. Mårtensson, Elsa M.; **Oldfeldt**, H. Eira I.; t. 34 91 40 (växel).

Skoltandklinikerna.

Kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14); (Johannes skola: 8—11, 11,30—13,30).

Ortodontister (31).

Kungsholms skola.

Mariabergsgatan 34, K.; t. 50 52 60.

Larsson, f. Lindehn, Anna-Lisa.

Maria skola.

Ringvägen 23, Sö.; t. 44 36 44, 41 41 47.

Johannesson, f. Landgren, A. K. (Stina); **Swartling**, f. Scherman, Brita.

Skoltandläkare (28).

Folkskolor.

Adolf Fredriks skola.

Tegnérgatan 44—46, Va.; t. 32 33 22.

Beyron, f. Lindh, A. T. Birgit²⁾; **Lindén-Ottosson**, Inger G. C.

Alviks skola.

Tranebergsvägen 73, Bromma; t. 26 85 95.

Löfgren, H. A. ²⁾; **Alvin**, f. Naglo, Kerstin.

¹⁾ Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 11 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

²⁾ Åtnjuter avlöning enligt lönegr. 30.

Aspuddens skola.

Blommensbergsvägen 166, Hägersten; t. 19 47 96.

Johansson, f. Landström, Vera.

Bagarmossens skola.

Rusthållarvägen 49, Johanneshov; t. 59 47 88

Söderlind, f. Siljeholm, Stina B.

Bandhagens skola.

Trollesundsvägen 66, Bandhagen; t. 86 39 69.

Engström, f. Larsson, Barbro I. M.; **Agartz**, f. Segerfalk, Inga A.

Björkhagens skola.

Karlskronavägen 10, Johanneshov; t. 59 22 66.

Bengtsson, f. Erickson, Birgitta E.

Blackebergs skola.

Björnsonsgatan 132, Bromma; t. 37 55 97.
Bane-Nyström, Kerstin E.

Blommensbergs skola.

Blommensbergsvägen 116, Hägersten; t. 45 20 95.

Nyberg, A. P. U.¹⁾

Bäckahagens skola.

Skebokvarnsvägen 55, Bandhagen; t. 47 96 66;

Hagberg, f. Blomquist, Kerstin L.

Engelbrekts skola.

Valhallavägen 76, Ö.; t. 10 73 95.

Neumüller, f. Lindh, Emy M.²⁾; **Seippel**, f. Nyström, Birgitta.

Enskede skola.

Stockholmsvägen 30, Enskede; t. 49 09 02.
Nordström, Gunhild S.¹⁾

Enskedefältets skola.

Sockenvägen 370, Enskede; t. 49 38 03.
Holm, N. G.¹⁾

Eriksdals skola.

Ringvägen 58, Sö.; t. 40 23 52.

Blomgren, f. Lagerborg, Willy²⁾; **Magnusson**, f. Lenander, Ingrid.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt lönegr. 30.

²⁾ Åtnjuter avlöning enligt g. 21.

Fredhålls skola.

Viktor Rydbergs Gata 1, K.; t. 53 24 38.
Rupertz, f. Widman, Else C.¹⁾

Gubbängens skola.

Gubbängsvägen 61, Enskede; t. 94 70 75.
Valdes, f. Müllner, Aino.

Gustav Vasa skola.

Karlbergsvägen 34, Va.; t. 30 86 55.
Perman, S. A.; Nehléen-Tidén, Hjordis.

Gärdesskolan.

Banérgatan 56, Ö.; t. 60 13 25.
Berg, f. Källberg, Greta I.¹⁾; Deutgen, f. Strand-
berg, Alice M.¹⁾; Hallenius, A. E. J.

Hammarby skola.

Finn Malmgrens Väg 11, Johanneshov;
t. 59 41 51.
Bjured, f. Jonsson, Dagmar.

Hedvig Eleonora skola.

Linnégatan 37, Ö.; t. 62 22 36.
Huss, f. Huss, Ingrid²⁾; Martin, f. Feuk, Sonja M.

Herrängens skola.

Konvaljestigen 15, Älvsjö; t. 46 48 60.
Vakant.

Hägerstensåsens skola.

Sedelvägen, Hägersten; t. 19 40 88.
Tolérus, f. Sparr, Aina.

Högalids skola.

Folkskolegatan 11—13, Sv.; t. 68 85 85.
Annerstedt, f. Hedin, Karin; Westerståhl, f. Wa-
densten, Gullborg L.²⁾; Engzell, Å. B. L.

Hökarängens skola.

Kontoristvägen 9, Enskede; t. 94 34 29.
Lille, G. T.

Hökmossens skola.

Dymlingsgränd, Hägersten; t. 18 17 62.
Cornelius, f. Pettersson, Ruth I.

Jakobs skola.

Brunnsgatan 11, C.; t. 20 83 10.
Braunerhielm, f. Carlquist, Signe A. K.¹⁾

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt lönegr. 30

²⁾ Åtnjuter avlöning enligt g. 21.

Johannes skola.

Roslagsgatan 61, Va.; t. 33 47 40.
Atler-Eskilson, Greta.¹⁾

Katarina norra skola.

Tjärhovsgatan 15—17, Sö.; t. 40 88 11.
Olsson, A. M. (Anna-Greta).

Katarina södra skola.

Sofiagatan 2, Sö.; t. 43 82 20.
Miller, f. Carlson, Ann Greta²⁾; Nordeman, Ulla M.

Klara skola.

Klara Västra Kyrkogata 14—16, C;
t. 21 72 95.
Liljefors, f. Lamberg, Marianne.

Kristinebergs skola.

Kristinebergsparken, K.; t. 53 54 90.
Scharp, f. Fredriksson, Ester E.²⁾; Schill, f.
Wennberg, Ingrid O. M.

Kungsholms skola.

Mariebergsgatan 34, K.; t. 53 05 01.
Wickman, f. Jonzon, Maj K. M.²⁾; Welander, f.
Thiberg, Ingrid M.²⁾; Difs, Anna.

Kämpetorps skola.

Kedjevägen, Hägersten; t. 47 49 02.
Ideberg, G. Margareta.

Lilla Essingens skola.

Luxgatan 23, K.; t. 54 26 12.
Krendel, f. Esping, Dagny.

Loviselunds skola.

Beata Sparres Gränd, Vällingby;
t. 38 54 60.
Örtendahl, f. Ouchterlony, Ingegerd H. Ch.

Långbrodals skola.

Västerängsvägen 19, Älvsjö; t. 47 40 01.
Abolins, f. Ozols, Elsa K.

Maria skola.

Ringvägen 23, Sö.; t. 44 75 42.
Ekelund, f. Johansson, Ulla M.; Ganelius, Barbro
M.; Grönlund-Stoltz, Ingrid M.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g. 17.

²⁾ Åtnjuter avlöning enligt lönegr. 30.

Matteus skola.

Vanadisvägen 16, Va.; t. 33 59 07.

Mattsson, Elsa; Löwenhielm, f. Lindberg, Elin B. C.

Midsommarkransens skola.

Södertäljevägen, Hägersten; t. 45 10 95.

Gejrot, f. Hellgren, Carola K.¹⁾

Mälarhöjdens skola.

Lugntorpsvägen 2, Hägersten; t. 46 20 64.

Svanholm, f. Boestad, Gun.

Norra Ängby skola.

Vultejusvägen 20, Bromma; t. 37 32 50.

Bergström, f. Christiansson, Ruth E.²⁾

Nytörps skola.

Paternostervägen 18—22, Johanneshov; t. 48 38 30.

Kettisen, Margit I.

Olovsunds skola.

Olovsundsvägen, Bromma; t. 26 85 90.

Hansell, f. Lindenau-Nylander, Greta³⁾.

Riksby skola.

Riksbyvägen 40—48, Bromma; t. 26 85 85.

Isakson, B. Marianne; Almemark, f. Nilsson, Signe K. E.; Warfvinge, f. Westström, Erna M.

Skanskvarns skola.

Gullmarsvägen 60, Johanneshov; t. 48 31 12.

Sjöberg, F.

Skarpnäcks skola.

Kärrtorpsvägen 64, Enskede; t. 59 41 53.

Grönquist-Müller, Kerstin M.; Jahn, f. Lundberg, Ingrid H. Colliander, f. Vainio, Martta E.;

Sköndals skola.

Perstorpssvägen 75—77, Enskede; t. 94 51 92.

Welin, f. Thuresson, Agda.

Skönstholms skola.

Lördagsvägen, Enskede; t. 94 07 32.

Cronsten, P. G.

Sofia skola.

Skånegatan 117, Sö.; t. 43 90 90.

Hallberg, f. Grenby, Britta K. V.; Gimstedt, f. Hederström, Dagmar M.

Solberga skola.

Folkparksvägen 83—91, Hägersten; t. 45 44 07.

Ullberg, f. Nohrman, K. B. Lillemor.

Stora Essingens skola.

Essingestråket 24, K.; t. 50 97 06.

Krendel, f. Esping, Dagny.

Storkyrkans skola.

Svartmangatan 20—22, C.; t. 11 52 19.

Liljefors, f. Lamberg, Marianne.

Stureby skola.

Bastuhagsvägen 20, Enskede; t. 47 58 99.

Markenius, f. Liljegren, Ulla M. E.

Sundby skola.

Sundbyvägen 88—98, Spånga; t. 36 49 32.

Åkerfeldt, C. E.

Södra Ängby skola.

Blackebergsvägen, Bromma; t. 37 36 67.

Ohlsson, Ingrid K.

Tallkrogens skola.

Torögatan 59—65, Enskede; t. 39 23 45.

Eidevall, f. Stenberg, Anna-Dora.

Ulvsunda skola.

Johannesfredsvägen, Bromma; t. 25 95 90.

Blomberg, M. Agneta Ch.

Vällingby skola.

Ångermannagatan, Vällingby; t. 37 92 27.

Bratt, f. Ohlsson, Kerstin A. M.; Eriksson, f. Nylander, Inga M.

Västberga skola.

Klensmedsvägen 2, Hägersten; t. 45 85 36.

Lundborg, Gertrud M.; Bäckström, f. Åkerberg, Ulla-Britta E.

Västertorps skola.

Störtloppsvägen 2, Hägersten; t. 46 54 00.

Säfssten, f. Hedén, Gudrun A. S.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g. 17.

²⁾ Åtnjuter avlöning enligt lönegr. 30.

FtvS

Ålstens skola.

Nyängsvägen 72—80, Bromma; t. 26 85 86.

Theorin, f. Hartman, Daghild V.

Årsta skola.

*Hjälmarvägen 16, Johanneshov;
t. 45 85 33.*

Nyberg, f. Fristedt, R. Margit¹⁾; Stjernfelt, R.
Anne-Marie; Regnander, S. Ingabritt.

Örby skola.

Huddingevägen 425, Älvsjö; t. 47 42 91.

Nilsson, A. B.

Kommunala flickskolor.

Bromma kommunala flickskola.

Alviksvägen 97, Bromma; t. 26 46 48.

Boll, E. W.¹⁾

Kungsholmens kommunala flickskola.

Rålambshov, K.; t. 52 43 03.

Vinnars, f. Larsson, A. Thorborg¹⁾; Hagwall, f.
Fredlund, Britta N. E.

Allmänna läroverk.

**Högre allmänna läroverket
Statens normalskola.**

Lidingövägen 2, Ö.; t. 67 76 73.

Vakant.

**Högre allmänna läroverket för gossar
å Södermalm.**

Södergatan 14, Sö.; t. 43 19 24.

Fjæstad-Seger, I. Mascot¹⁾; Holmgren, f. Heister,
A. Brita.

**Högre allmänna läroverket för
gossar å Östermalm.**

Karlavägen 79, Ö.; t. 60 22 15.

Grönstedt, f. Pontin, Brita¹⁾; Jönsson, Elsa M. E.;
Larsson, f. Lührs, E. Brita; Sundström, f.
Ekrelius, I. M. L. (Inga Maj)¹⁾.

Nya Elementarskolan i Stockholm.

Bergslagsvägen 80, Bromma; t. 37 39 40.

Ekert, f. Lundström, E. K. Margareta¹⁾.

Spånga samrealskola.

*Adolf Rudbecks Väg 2, Spånga,
t. 36 46 10.*

Sandneß, f. Uddman, Astrid M.

**Distriktstandläkare inom skol- och
ungdomstandvården (30).**

Berggren, J. E. R.

113 tandsköterskor. Dessutom finnas me-
del till ytterligare skol- och ungdomstandläkare
samt tandsköterskor.

Distriktstandpoliklinikerna.

**Distriktstandpolikliniken
i Spånga.**

*Hässelbyvägen 24, Spånga (postgirokonto
nr 128921); t. 36 34 65, 36 46 98.*

Efter inkorporeringen den 1 januari 1949
av Spånga-Hässelby har tandpolikliniken i Spånga
övertagits av folktandvårdsstyrelsen.

**Distriktstandläkare tillika
föreståndare (30)
(tilläggsarvode 900 kr.¹⁾).**

Hallström, N. A.

Distriktstandläkare (30)¹⁾.

Axelsson, A. G.; Dreiwitz, K. G.

Tre distriktstandsköterskor.

**Distriktstandpolikliniken
i Årsta.**

*Hjälmarvägen 30, Johanneshov (post-
girokonto nr 450229); t. 45 94 90, 45 99 00.*

Stadsfullmäktige beslöt den 20 februari 1950
att ställa medel till förfogande för drift av en
tandpoliklinik i Årsta. Polikliniken öppnades den
1 maj 1950.

**Förste distriktstandläkare tillika
föreståndare (30)
(tilläggsarvode 1,100 kr.¹⁾).**

Hermans, A.

Distriktstandläkare (30).¹⁾

Henning, C. G. L.; Jansson, B. S. B.; Molin,
C. E. A.

En första distriktstandsköterska, tre
distriktstandsköterskor, en tandsköterska,
eller kontorsbiträde (halvtidstjänstgöring).

**Distriktstandpolikliniken
i Gubbängen.**

*Gubbängstorget 114, Enske (postgiro-
konto nr 457467); t. 94 74 10, 94 74 11,
94 74 12.*

Den 19 december 1950 anvisade stadsfull-
mäktige medel för drift av en tandpoliklinik i

¹⁾ Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlig-
het med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl.
1953: nr 332).

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt lönegr. 30.

Gubbängen. Polikliniken öppnades den 1 januari 1952.

*Förste distriktstandläkare tillika
föreståndare (30)*

(tilläggsarvode 1,300 kr.¹).

Sturegård, I. R. N.

Distriktstandläkare (30)¹.

Ericsson, A. Brita; Jahn, K.-H.; Olsson, f. Rönn, Kerstin M. E.; en vakant.

En första distriktstandsköterska, fyra distriktstandsköterskor, en tandsköterska (med $\frac{3}{4}$ tjänstgöring).

**Distriktstandpolikliniken
i Västertorp.**

Störtloppsvägen 12, Hägersten (postgiro-konto nr 503477); t. 46 86 91, 46 86 92, 46 86 93, 46 86 94.

Den 5 december 1952 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Västertorp. Polikliniken öppnades den 1 januari 1954.

*Förste distriktstandläkare tillika
föreståndare (30)*

(tilläggsarvode 1,500 kr.¹).

Chrigström, K. V.

Distriktstandläkare (30)¹.

Alfredsson, Å. B.; Lagergren, B. Lillemor; Lind-

quist, Brita A. M.; Maile-Ronis, Elize G. B.; Woxnerud, O. B.

En första distriktstandsköterska, fem distriktstandsköterskor, en tandsköterska eller kontorsbiträde.

**Distriktstandpolikliniken
i Vällingby.**

Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00 (växel).

Den 6 december 1954 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Vällingby, avsedd för sexton tandläkare. Polikliniken öppnades den 1 juli 1955.

*Förste distriktstandläkare tillika
föreståndare (30)*

(tilläggsarvode 3,100 kr.¹).

Öhlander, N. S. R.

Distriktstandläkare (30)¹.

Berg, Anne-Marie E. C.; Blom, K. G.; Lidén, L. R. B.; Melin, f. Tellander, Karin; Måbäck, Eva S. M.; Richnau, O. P.; Rundström, f. Brandberg, Elisabeth M. B.; Tomson, L.; Wirström, C. A. T.; Wissing, f. Nordenstam, Ingrid A. M.; tre vakanta.

En distriktstandtekniker. en första distriktstandsköterska, fjorton distriktstandsköterskor, två kontorsbiträden (därav ett med deltidstjänstgöring).

¹) Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

¹) Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).